

NAGYVÁRAD

Főszerkesztő: HEGEDÜS NÁNDOR

Felölös szerkesztő: MARÓT SANDOR

A tegnapi és a mai

Írta: Kocsán János

reg, megsárgult lappéldányokban lap-
gok.
magam írásai ezek és másoké, me-
félretettem, magam sem tudom miért?
cenzura-szántotta kolumnák, félig leírt,
végig sem gondolt gondolatok 1920-ból,
vvel az impérium-változás után.

megnyírbált vezércikkek mögött még
háborús hírek lengyel győzelemről,
hadseregek visszavert támadásairól,
eenséget szorongató vasgyűrűről, fog-
kizetéről, az orosz északi sereg fegy-
ételéről.

másik oldalon parlamenti tudósítás
bl be Averescu miniszterelnök válaszá-
it a bánáti erőszakos románosításra
közö interpellációra adott. Kijelentvén,
a kormány a legmesszebb menő türel-
yakorolja s intézkedésekről biztosít ab-
tekintetben, hogy minden nemzetiség
egyen elégedve. Tiltakozik a vád ellen,
a hatóságok erőszakosan románosita-
s s arra kéri a parlament tagjait, hogy
yen kihágások előfordulnának. hozzák
naszt a parlament elé, hogy mindenki
erőszakkal románosítani akar, vegye el
büntetését.

Nem vagyok majicózus ember, nem hu-
lá e sorokban semmit és nem folytatni
onatot a kezemben lévő egy-két lap-
ból, melyek nem is olyan régiek, hiszen
hatodíelvések.

Minék? ...
Anyira hasonlítanak a mai lapok ezek-
régiekhez, mintha egy heti időköz sem
sztaná el őket.

A kiszántott hasábok fehér mezői csak
temetői száz és száz kivégzett gondo-
ak, mint hatodíel előtt.

A béke hetedik esztendejében a háborús
neknek csak a tárgya változott, de a nap-
napra megjelenő híradások naponként is-
bódó tagadása annak, hogy béke van s a
bru véreskezi anyala kiejtette kezéből
gyvert.

Csak a kormányférfiak nevei változtak
s, de a jkaikról, a mikor nem fenyegetnek,
tanazok a frázisok adják tudunkra, hogy
b dolgunk van, mint valaha volt s bizto-
nak kisebbségi és emberi jogaink teljes-
éről.

Forgatom tovább a megfakult lapokat s
egyszer ügyelmesen meg nézem a
gelenés dátumát: 1920 augusztus 31. A
ellen dr Lazar Aurél cikke, mely válasz
olitikai és kulturpasszivitásról írt két cik-
re s mindjárt másnap az én feleletem.
ól van bennük szó, hogy a magyarság
or jár el helyesebben? Ha távol tartja
gát teljesen a politikától, ahol cenzura és
románállapot mellett, gyűlökezési jog nélkül
s legelőbb szabadságjogok hiányában
on sok keresni valója van s eredményre
mi kilátása? Avagy tekintet nélkül min-
re, vesse bele magát a harcba fegyverte-
ül is, a siker reménye nélkül is annak
gondolással, hogy ez enyhíteni fogja a
zultságot közöttünk s nincs mitől félni,

mert amint dr Lazar Aurél írta: „a román
állam, a román nemzet elnyomó nem volt és
nem lesz soha!”

Ime, tehát mégis van valami különbség
a tegnapi és a mai között. Ma már ilyesmire
nem vitafokozunk. A magyarság megfogadta
a jótanácsot s évek óta emberfeletti erővel
küzd nemzetközi szerződéseken a román
állam aláírásával is biztosított olyan jogok-
ért, melyeket vitássá tenni sem volna szabad
és melyek számára magát az életet jelentik.

Most már nem azért támadnak bennün-
ket, mert passzivitásunk — amint mondták
s dr Lazar Aurél is írta — tiltakozás a közös
jövő, a közös cél és érdek fogalma, vagyis
az állami élet konszolidációja ellen. Eppen
ellenkezőleg a kormány, a parlament és a
román politikai sajtó — csekély kivétellel —
nap mint nap arról tesz bizonyosságot, hogy
a mi a mai szük korlátok közé szorított
adottságok mellett történik részünkről, az is
terhére van s a legszívesebben venné, ha
procul negotiis szorongatnánk ökleinket, ter-
mészetesen azt is a zsebek mélyén.

Vagy ha már mindenáron aktívak aka-
runk maradni, hát legyünk aktívak a kor-

mány oldalán. Kisebbségi céljainkat megkö-
zelítő eredményeink így sincsenek, úgy sem
lesznek. Hiába való fáradság részünkről
minden, amint hetedíel év kevés változatos-
sággal dicsekvő története igazolja.

A Karácsony szent-estélyét megelőző
már-már ünnepi csöndben rám boruló lian-
gulat kételkedő gondolatokat ébreszt ben-
nem. A fakó betűk rám vigyorognak: Hat
év, hét év, maholnap egy évtized és ered-
mény — semmi. A mi után olyan kitaratás-
sal futkostok, nem lidércfény-e sokszor meg-
csufolt hitetek az emberiség testvéri szoli-
daritásban és szeretetében, bizalmatok a
nemzetközi szerződések erejében nem fan-
tom-e csupán? Lehetséges-e, hogy a kik
most jogaitok elismerését megtagadják, el-
jussanak valamikor a ti igazságotok felisme-
réséhez? Lesz-e valamikor másként is?

Mint vigasztaló harangszó, úgy kondul
meg lelkem mélyén a felelet: Lesz! Mert
azok a jogok, amelyekért mi küzdünk, a leg-
szentebb emberi jogok, melyek el nem évit-
hetők. Az igazság pedig, mely ezeket előbb
utóbb győzelemhez segíti, örökkévaló.

Csehország és Jugoszlávia

elismerik Oroszországot

A külpolitikának kétségkívül jelentős
eseménye lett volna a kisanantnak Raguzá-
ban megtartandó konferenciája, melynek li-
tarídejét január közepére tűzték ki. Nem-
csak a kisanant, hanem úgyszólván az
egész világ diplomáciája feszült érdeklődés-
sel nézett a raguzai tárgyalások elé. A Bal-
kán-paktum ügyét, a Balkán államok lesze-
relési előkészületeinek módosztatit tárgyal-
ták volna és szóba került volna az Albrecht-
propaganda, valamint a Habsburg restaurá-
ció kérdése is. A kisanant raguzai konferen-
ciája azonban elmaradt és valószínűleg csak
márciusban fogják azt megtartani.

A konferencia elhalasztását sokba befolyásolják azok a belpolitikai ellentétek, amelyek Csehszlovákiában és Jugoszláviában fennállanak. Jugoszláviában például Ninesics külügyminiszter éles politikai párföldulással csatlakozott a radikális klub ellenzékéhez és szembe fordult Pasics miniszterelnökkel. De bizonyos pontban ellentét uralkodik Benes és Duca személye között is, még pedig Szovjet-oroszország elismerésének kérdésében.

Benes ugyanis a cseh kormánnyal el akarja ismertetni Szovjet-oroszországot, míg Duca határozott formában kijelentette, hogy Románia belátható időn belül nem fogja a diplomáciai kapcsolatot felvenni Szovjet-oroszországgal.

A jugoszláv diplomácia egyelőre nem csatlakozott sem Beneshez, sem Ducához, mert meglehetősen komoly okok késztetik arra, hogy Szovjet-oroszország elismerésének kérdését egyelőre függőben hagyja. Beavatott helyről jövő értesülés szerint ugyanis Szerbiának fontos érdeke lenne a tanács-köztársaság elismerése.

Egyelőre azonban érzelmi okokból nem

forszirozhatják ezt túlerősen, hiszen a szov-
jetköztársaság Sándor király testvérének.
Helénának férjét, Ivan Konstantinovic
nagyherceget kivégeztette.

Ezek azok a kérdések, amelyek a raguzai konferencia elmaradásának tengelyét alkotják. Amíg tehát a kisanant államai nem rendezik Szovjet-Oroszországhoz való viszonyukat és amíg nem csökken a politikai atmoszféra feszültsége, addig szó sem lehet arról, hogy a Balkán-paktummal, a leszereléssel, az Albrecht-propagandával, vagy Ausztria külpolitikai orientációjával szemben állást foglaljanak.

Bár nem tartozik szorosan az elhalasztott raguzai konferenciához, mégis időltte érdekes az a moszkvai távirat, hogy Csieserin és Teofil Ruzdi bej török külügyminiszter között december 17-én Párisban szerződés jött létre, melynek értelmében mind a két állam semlegességre kötelezi magát, ha az egyikük, vagy másikuk fegyveres konfliktusba jut egy harmadik hatalommal. Kimondja továbbá a szerződés, hogy a szerződő felek egyike sem köthet olyan politikai, vagy katonai természetű egyezményt, mely a másik szerződő fél ellen irányul.

A megkötött szerződés három évig marad érvényben és két függeléke is van, melyek gazdasági természetű intézkedéseket tartalmaznak.

**Íralkozzon be
a Hegedüs kölcsönkönyvtárba.**

Karácsony a templomokban

Szent Karácsony ünnepe a templomokban — és béke az embermilliók szívében. Ez a nap az, amikor elcsöndesedik a tomboló gyűlölet, amikor az egymással farkasszemet néző emberek lelkébe beköszörög az isteni eszmé szelíd érzése. Kigyuladnak a szeretet apró lámpácskái és csöndes áhítattal borul a világ. Az embermilliók sokat szenvedtek a lepergő esztendőök során és kínzó tájadalom, a meg nem értés kísérti ma is útjukon. Nehez gondok, elemi csapások sújtják a végzet kintkészenetelen akarataként, de mégis ezen a napon elnaikul a kétségbeesés, a sokszor feltörő zúgóadás, a nehéz panasz és a Megváltó tanítása plántálódik a lelkébe: viseljék megadással a nehéz sorsot, amint az Istenember cipette kálváriás útján a súlyos keresztet és bízzunk Szent Karácsony ünnepén a templomok és az otthon áhítatában egy szebb jövőben, egy mindent kiengesztelő és eljövő igazi nagy Karácsonyban...

A Karácsony napjain a különböző templomokban megtartandó istentiszteletek sorrendje a következő:

A görög keleti templomoknál ünnep első napján a misét Ciorogariu Roman püspök pontifikálja, ugyanakkor ő tartja a szent beszédet is.

A második és harmadik napon az istentisztelet Popovici Vazul főesperes végzi.

A római katolikus székesegyházban: Péntek d. e. 10 órákor az ünnepi szent misét végzi Imre apostoli kormányzó, püspök celebrálja a szentbeszédet is ő tartja. Az ünnep második napján a rendes vasárnapi istentiszteletek lesznek.

A Szent László templomban pénteken d. e. 10 órákor dr. Lestyan Endre plébános a váci székesegyházban reggel 9 órákor Halász Gyula plébános miséz és beszél. Ünnep másodnapján váci székesegyházban reggel 9 órákor Halász Gyula plébános miséz és beszél. Ünnep másodnapján váci székesegyházban reggel 9 órákor Halász Gyula plébános miséz és beszél.

Az evangélikus templomban péntek d. e. 9 órákor tartanak istentiszteletet Mateny Imre főesperes mondja a szentbeszédet. Karácsonykor Nosz Gusztáv is szentbeszédet tart.

A görög katolikusoknál az újvárosi székesegyházban december 24-én éjféli 12 órákor liturgia, Karácsony első napján reggel fél 9 órákor szentmise. Pénteken dr. Frenu Valér püspök.

Délután fél 12 órákor szentmise Stan Ilés kanonok prédikál.

Karácsony másodnapján reggel 7 órákor liturgia, tartja Barbu szentszéki főjegyző. Délután fél 12 órákor a szemináriumban liturgia és prédikáció, tartja Frenu Valér dr. püspök. A székesegyházban nagy mise. Predikál Radu Jakab dr. kanonok. Délután 11 órákor szent mise, tartja Stan Ilés kanonok.

A reormátusoknál első nap Olasziban: délután 10 órákor Csernák Bela, este fél hat órákor Mester János légatus. Újvárosban délután 10 órákor Sulok István, délután 3 órákor Szabó Lajos. Velencében délután 10 órákor Kiss Károly, délután 3 órákor Veres Kálmán légatus.

Másodnap Olasziban délután 10 órákor Varga Gedeon, este fél 6 órákor Veres Kálmán légatus. Újvárosban délután 10 órákor Veres Karoly légatus, délután 3 órákor Mester János légatus.

Negyven lei lesz egy interurbán-beszélgetés

Tegnap megérkezett a nagyváradi postagazgatóság az új postatárfi, amely január 1-én lép életbe. Az új tárfi várátlanul nagy emelkedéseket tüntet fel úgy, hogy a postaszolgálat rendkívül megdrágul. Különösen nagy az emelkedés a telefon-díjaknál: egy interurbán beszélgetés díja negyven lei.

Az új tárfi egyébként a következő: Levélportó 20 gramig 3 lei, ezenfelül minden

20 gram 1 lei. Levelező-lap egy lei, levelező-lap 2 lei. Nyomtatvány 50 gram bari, ezenfelül 25 bari 50 gramonként. Vány-úrlap 3 lei. Csomagdíj különként 8 lei.

Távbeszélő felszerelés 3000 lei, előtér a régi. Beszélgetés 3 perces, helyben (postáról) 4 lei, megyében 10 lei, szomszédos megyében 20 lei, országosan 40 lei. A díjak maradnak.

* Most érkezett Szentáncs kottaidíjak: Martha, Martha, Du entschwandest und Blues 15 lei. Das ist der Bimi, nagy 15 lei. Ogo-Pogo foxtroit, elsőrangú zene 15 lei. Oh Célimène... Lied und foxtroit 15 lei. ható a Hegedűs Hirlapirodában.

Eltalaszítottak a Kereskedelmi Kamara költségvetésének tárgya. Ásai

A Kereskedelmi Kamara vezetősége szerda este ülést tartott, amelynek tárgya a kamara költségvetésének elkészítése volt.

Dr. Pap János főtitkár ismertetette a költségvetés tervezetét, amely 5 millió 980 ezer lei kiadást irányoz elő.

A költségvetés általános vitája során elsőnek Negulescu Athanáz képviselő szövegezt. Szerinte a költségvetés nincs kellőképpen előkészítve. Megállapítja, hogy a kiadások sokkal több, mint a bevételek, azaz a költségvetés irányozta elő és ugyanakkor még vannak tekintettel a kamara tulajdonképpeni tevékenységére, a kereskedelem és a kereskedelmi oktatás segélyezésére.

Sonnenfeld Gusztáv általánosságban szól hozzát a költségvetéshez. Az nemillios kiadást irányoz elő, ilyen tekintélyes kiadás a probatár-nál szükség volna arra, hogy a vezetőség minden egyes tagja alaposan ismerje az egyes kiadási tételök inokulását. Kriuzálja ezután az egyes kiadási tételök és ajánlja, hogy mielőtt az egyes tételök részletes indoklását nem ismerik, ne is adják el a költségvetést.

Dr. Regman Miklós prefektus is azon a véleményen van, hogy a költségvetés tárgyalását a Negulescu képviselő és Sonnenfeld Gusztáv által ismertetett okokból halasszák el.

Ez a közgyűlés hozzájárult és elhatározta, hogy a tárgyalást a legközelebbi napokban folytatják.

Pro-Palesztina Liga

alakuló közgyűlése december 27-én vasárnap délután 5 órákor

a Keresk. Csarnokban.

Előadást tart Winkler Janka, a kolozsvári Tarbut Gimnázium igazgatója és dr. Szőnyi Géza főtitkár.

Belépődíj nincs.

Társ

keresetetik Fo utca legszebb helyén le elegáns, jól bevezetelt üzlethely. Komajánlatokat „Társ” jellegére Rucoli Mo hirdetésíróvállalatához, R. g. Perd. 14 k.

ALAPÍTOTT 1903.

STERN ADOLF

electrotechnikai vállalat

Viaha a Szt. János-utca 20. Telefon

Vilamos világítás
Vilamos jelző csengők
Vilamos motorok
Jelző csengők
Telefonok
Vilámbárlók

felszerelése, nagy raktár

Vilamos csillárok

billenő lámpák, vasalók, tűz
Tungsram-csók.

Legszebb karácsonyi ajándékok

PERFEKT magyar német levelező

mérlegképes könyvelő felvétetik.

Ajánlatokat a kiadóhivatal „Nagykereskedő” jelige alatt továbbít.

Apolló mozgószínház

Szentáncs karácsonyi műsor

Szentáncs karácsonyi műsor

Péntek, szombat, vasárnap, hétfő

BAGDADI TOLVAJ

A legszebb keleti rege. — A mai idők legértékesebb műve

Főszereplő: Douglas Fairbanks

Péntek, szombat, vasárnap d. e. Guermek malinék

Pat és Patackon legnagyobb vigjátékaival

Pénteken: Hamlet a leánynevelő intézetben

Szombaton: Az ausztrálai menyasszony

Vasárnap: A hetedik menyország

Az Apolló szerzi a legnagyobb karácsonyi örömeit!

Nagyvárad művészek párisi sikerei

(Prisi levél.) A szajnaparti metropolis művészeti világa még mindig kedvesen emlékeztet a nagyváradiakra. Lederer Dezsőre és ifj. Szamosi Elekre, akik nagyváradiak voltak és hívatott művészek. Lederer Dezső a városi színház és művészeti hajlamokkal megáldott Lederer-Adyik fia (őzv. Bulyovszky Józsefné, Nagy-Ady polgármestere özvegyének fivérére) soraiban tényezője volt Páris zenekulturájának. Komponista, dirigens, pedagógus és hegedűgyárat mely nyomokat hagyott Páris művészetében.

A fiatal Szamosi, a városi fehér papok gimnáziumában rajztanárkodó Szamosi Elek fia, Munkácsy Mihály protezsztáltja volt. A világhírű festőnek mindig szeretettel emlékezett első rajztanárának, Szamosi Eleknek s halálát azzal is bizonyította, hogy magára vette a szerény anyagi viszonyokból, öreg professzor gyermeknevelésének gondját. A fiatal Szamosi jeles zenei képességeket mutatott. Munkácsy tehát Párisba hozatta s a legelőkelőbb francia mesterek kezébe adta képeztetni a városi művészetben. Munkácsy Mihály szalonja az egész Páris legelőkelőbb társadalmi és művészeti reprezentatívusainak volt a találkozó helye. Itt született a fiatal Szamosi és tett tanúbizonyságot művészeti haladásáról. Munkácsy estélyinek alkalma szereplője volt s innen terjedt híre művészeti eszéinek.

A fiatal Szamosi a két nagyvárad nevezetességnek méltó utódja. Most Schiff Odón hegedűművész, dr. Ernő nagynevelő orvos professzorunknak fia, kinek művészeti sikerei nemcsak a Párisban, hanem a nagyváradban is ismertek. A nagy szimpátiával kíséri.

Schiff Odón két évvel ezelőtt, mikor kivált a nagyváradból, vergődött Roth-Schiff vonósokból, kereste fel Páris. Óriási nehézségekkel megküzdve a művészi élet világ-centrumává a föld minden részéből sereglenek a jobb erők. A hegedűművészet terén különösen erősök és lengyelek produkálnak most a városban, akik a maguk külön szíves termékei aztán minden posztot maguknak biztosítanak. Hatalmas konkurenciával állott szemben a fiatal nagyvárad hegedűművész, de nagy intelligenciája, kiforrott, szolid hegedűművészi tehetség csak győzedelmeskedett s ma a Schiff Odón egyike a legjobb márkák Páris hegedűművészei között. Mult hó 24-én rendezett önálló hangverseny emlékeztetése sikere volt. Kivételesen stand legjobban bizonyította, hogy a fiatal képzőművész nagyjelentőségű területen rendezett műveltségversenyen való közreműködése is felkeltette, hangversenyen csak a legkiválóbb művészeknek szóhoz. A párisi Magyar Egyet koncertin nagy sikerrel szerepelt. Programjában a régi klasszikusok mellett Debussy, Ravel, Szimanovszky és a legmodernebb művei szerepelnek. Kitűnő jel játsza Hubay Jenő szerzeményeit is.

Schiff Odón virtuóz volta mellett, mint interjú és zenei lector is nagy becsülést szerzett magának a párisi zenekiadók és szerzők előtt. Fia, komponisták általa mutatják be új opuszait a város előtt s az ő szava dönt a kompozíciók eladásában. Az ügyvezető szerzői estélyeinek megindulása az ő hegedűje után igyekeznek a komponisták friss munkájukat a közönséggel megismertetni. Egy ilyen szerzői estélyen legutóbb diadalmat aratott Harsányi Tibor párisi zongoristának (Harsányi Miklós volt nagyvárad színházvezetője) három kis hegedű kompozícióját. Az egyik rögtön kiadóra talált s ma már a legelőkelőbb koncert-számok Párisban.

Schiff Odón több előnyös szerződést ajánlatok között nagyvárú filharmoniai zenekarok hangverseny mesteri pozíciójára, azonban ezt az évet a Párisban kívánja tölteni s csak aztán fog hazatérni szépen ivelő művészi pályájának további útjára felül.

Páris, december havában.

Lengyel Béla.

Az amsterdami pénzhamisítók ügyébe előkelő nevek kerültek

A Hollandiában leleplezett szennázás frank-hamisítás ügye még mindig élénken foglalkoztatja a világsajtót. Tegnap délelőttre végre megjött a hágai rendőrségnek részletes hivatalos értesítése az ott letartóztatott magyar urak: Marschovszky Györgynek és társainak pénzhamisítási bűnügyében. Ez az átirat röviden az állítólagos „magyar fascista” pénzhamisító-társaságnak budapesti munkájáról beszél és kéri a pesti rendőrségtől, hogy a lehető leggyorsabban nyomozza

ki a hamisítás főteszkét, amely szerinte Budapestben van. Marinovich Jenő főkapitányhoz érkezett hágai távirat

neveket is említ, mint akikkel állítólag összeköttetésben állottak volna Marschovszky és társai.

A budapesti rendőrség ebben az ügyben nem közölt semmit a nyilvánossággal, bár bizonyos, hogy két detektív-csoport fárad a hágaból közölt adatok tisztázásán.

A pénzügyi bizottság nem fogadta el a város deficités költségvetését

A tanács a polgárság képviselőivel együtt eljött meg a revíziót

A pénzügyi bizottság tegnap délelőtt összeült az elkészített költségvetés átanulmányozására véget és hogy tanácskozzon a körülbelül 25 millió előrelátható deficit eltüntetésén. Az ülésen dr. Bucico Coriolan polgármester elnökölte a résztvevőket a következők: Negulescu képviselő, a városi vasút igazgatója, Chirvai Vasul orsz. gyűl. képviselő, Ciuntu, a Banca Nationala helyi fiók főnöke, Papadouff bankdirektor, Horváth Árpád igazgató, Hegedüs Nándor, Kelen Béla, dr. Oláh Béla s a tanács tagjai közül Köszeghy József főmérnök, Benedek Aladár pénzügyi tanácsos, dr. Tatu és Veress Béla főszámvérő.

A számadatokat Veress Béla ismertette a pénzügyi bizottsággal. Ezekből kiténik, hogy jelentékeny deficit van. A kiadások végösszegben tetemesen meghaladják a bevételeket.

Az első hozzászóló Negulescu ezredes kifogásolja, hogy a költségvetés nincs kellőleg alátámasztva. A magyarázó javaslat sem nyújt tiszta képet. Pontosan meg kell állapítani, mennyi a bevétel és csak azután mérten állapítható meg a kiadások. Magánember és közintézmény gazdálkodása egyként azon fordul meg, hogy előbb a bevételt veszi figyelembe és abból tudja, hogy mit adhat ki.

Dr. Bucico Coriolan polgármester: Csak az utolsó percben kaptam meg a város az új költségvetési tervet. Két hétig tartott egy miniszteri vizsgálat, mely az összes tisztviselőket lefoglalta. A költségvetésben csak tíz nap óta tudnak dolgozni. Ebből is a városi rendőrségre vonatkozó figyelembe veendő szabályok öt nappal ezelőtt érkeztek meg, csak hat napja tudják azt is, hogy az egészségügyi hatóságokat és hivatalokat miképpen vegye figyelembe az új formában összeállított költségvetés. Ezen az a város bankkölesönökből elt és azzal dolgozott, a mi érthető is. Most például egyszerű kellett felvenni a megvásárolt Berettyó-társulati épületre 4 millió lejt, iskolákra 3 milliót. Ezt a teleny kiadást kölcsön nélkül kell fedezni. Egyensúlyba kell hozni a költségvetést, ez az ő véleménye is. Felelő a polgármester, hogy annak idején javaslatba hozta a Friedrich Wilhelm aranykölesönének a kiizetését, amely alig száz-ezer lejtel rendezhető lett volna s ma csak a kamatok 5 millió leire rúgnak. Jövőhagyás azonban a kiizetésre nem érkezett. Ugyanígy per került sorra a Haditermény és a város között, amely most van a párisi döntőbíróaság előtt. Felelő a Temesvárt, melynek sokkal könnyebb helyzete van, miután 27 lukratív üzemmél rendelkezik. Jó eszméket kér a bizottság tagjaitól, hogy szerencsés megoldást találhassanak.

Veress Béla főszámvérő teljes részletes-séggel ad ezután felvilágosítást a költségvetés módosításairól.

Papadouff Theodor ügyelmezett arra, hogy a költségvetésben nem szabad bankkölesönre kalkulálni, mert az teljesen irreális volna.

Hegedüs Nándor szólt fel ezután. Utal arra, hogy a pénzügyi bizottságban már több ízben kifejtette, hogy a bizottság tagjai elhárítanak a költségvetést illetőleg magukról minden felelősséget, mert azt csak felületesen ismerik. Már tavaly megindokolta, hogy azok a bevételek, amelyeket a költségvetésben providálnak, nem fognak befolyjni. Ez a kijelentése be is bizonyult. A városi lakosság teherviselési képessége kimerült, ezt még nagyobb mértékben igénybe venni nem lehet. Egész életünk adó, taxa és hozzájárulás fizetésében telik el. Teljes erejéből óvást emel a lakosság minden fe-

lesleges megterhelése ellen. Az új költségvetést csak annak a figyelembevételével lehet megteremteni, ha az elmúlt év tényleges bevételeit tartják szem előtt. A kölcsönre való számítás teljesen irreális és lehetetlen, hogy ezen a címen, hogy kölcsön majd lesz, 20 millió új befektetést, illetve építkezést vegyünk fel. A legerélyesebben tiltakozik, hogy az új beruházásokat egyszerűen fizessék ki a városi lakosság zsebéből. Az egyensúly csak úgy teremthető meg, ha a legmesszebb menő takarékossgát vezeték be és a galleriát abbahagyják. Rámutat arra például, hogy a város költségvetésében 960.000 lejt iránnyoz elő a Domnac Oltea leányliceum házvételeinek segélyére. Kifejti, hogy a törvény csak elemi és szakiskolák létesítésére kötelezi a városokat. Abszurdum tehát, hogy az állam helyett, 15 millió lakos helyett hatvan ezer polgárra akarják rászózni a középiskolákat is s nem elég, hogy meg kell bírkózniuk olyan területekkel, mint a fa- és fémipari szakiskola. Újból leszögezi, hogy a költségvetést csak is kölcsön beiktatása nélkül kell és lehet realizálni, mert kölcsönt nem fognak kapni.

Benedek Aladár utalva Hegedüs Nándor-nak arra a kijelentésére, hogy a tavalyi taxák sem folytak be, kijelenti, hogy ez azért történt,

A Dorian filmszínház karácsonyi műsora:

Ma, pénteken

Sherlock Holmes három kalandja

Conan Doyle detektív történetei filmen.

Ezenkívül:

„SEFF MINT SZERELMI BAJVIVÓ”

Szombaton és vasárnap

Azarándok

Teljes estét betöltő vigjáték.

A főszerepben CHAPLIN. Ezenkívül egy 2 felvonásos MONTY BANKS burleszk.

Vasárnap délelőtt 11 órakor

Vigjáték-matiné

10 és 6 leies helyárrakkal

Hétfőn premier

Hentzaui Rupert

Monumentális film.

Rendezte: D. W. GRIFFITH.

Az előadások pénteken, szombaton és vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor kezdődnek.

Szolnap, 26-án
Szombat este az

Utazók
művészestélye

mert a perceptórátusnál késett a miniszteri jóváhagyás.

Papoduoi Theodor bankigazgató a kizárások leszállítása mellett foglal átlást. A kocsi fentartása 700.000 lejébe, az autók 300.000 lejébe kerülnek a városnak. Ezeket egészen törőm lehet.

Veress Béla szerint a kocsi költség, a tüzelők, mentők, a járványkórház lovainak az eltarthatóságát származik. És csak két pár luxus ló eltartása foglaltatik benne.

Végül Negulescu képviselő proponálja,

Negyven millió lei kárt okozott az árvíz a Bihar megyei fatereskedelemnek

A folyók áradásával keletkezett veszedelem e pillanatban már múltfelben van ugyan, mert úgy a Körös, mint a Sebes-Körös és a Szamos, lényeges apadásáról érkeznek jelentések, mindazonáltal annak a horribilis kárnak a megállapítása, amely a három napos áradásnak pusztító következménye, most van folyamatban. Illetékes fatereskedői körökből kapjuk azt a jelentést, hogy a biharmegyei és nagyváradi fatereskedelemnek kára csak addigi hozzávetőleges felbecsülés szerint

megközelíti a 40 millió leit, amely összeg természetesen a későbbi megállapítás során még lényegesen emelkedni fog.

Az áradás következtében a következő favállalatok szenvedtek károkat: az Ejesdi Erdőipar telephéneki töltését a kiöntött folyó teljesen elmosta, a vasúti vágányon levő favonatokat mozdónnyal együtt lesodorta a vízbe és úszott el. A katasztrófát jelentő bajban iurcsán hat az a groteszkül szomorú megállapítás, hogy az árvíz ez esetben rendezte a faexport kérdését. Mert a víz vagonszámra viszi a fát Magyarországra felé.

Súlyos károkat szenvedett a Jád völgyében a Mundusi favállalat, valamint Tegleden és Lunkán a La Roche és Darvas erdőtermelő vállalat telepei. Nagy károkat szenvedtek a Belényesen levő favállalatok, így szintén a Sohodol és a Roman Arbor fakitermelővállalat. Kissebesen pedig a Forestiere Romania.

Későbbi jelentések szerint Barátkán apadt a folyó, Ejesden azonban még mindig tart a veszedelem, mert a híd, amint azt megirtuk, a Körös elvitte, a község el van zárva a vasúti forgalomtól és a lakosság Nagyváradra csak autobuszokkal közlekedhetik.

Az Apolló mozgószínház nagy karácsonyi műsora.

Pénteken d. e.: Hamlet a leánynevelő intézetben. — Pat és Pataton I. gyermekmájéja.

Péntek d. u. 3, 5, 7 és este 9 órakor

A bagdadi tolvaj.

Premier! Gyönyörű kelen rege 11.1 vonás n. — Főszereplő: Douglas Fairbanks.

Szombaton d. e.: Ausztráliai menyasszony. Pat és Pataton II. gyermekmájéja.

Szombaton d. u. 3, 5, 7 és 9 órakor: A bagdadi tolvaj.

Vasárnap d. e.: A hecedik menyország. Pat és Pataton III. gyermekmájéja.

Vasárnap d. u. 3, 5, 7 és 9 órakor: A bagdadi tolvaj.

Az Apolló a legszívesebb és leggyőzelesterősebb.

hogy kérjenek halasztást a költségvetés felterjesztésére. Addig pedig a pénzügyi bizottság tagjaiból alakítsanak egy albizottságot, mely a tanáccsal együtt még egyszer átdolgozza az egész költségvetést.

A pénzügyi bizottság ezt a javaslatot magáévá is teszi és az albizottságba benevezi Negulescut, Hegedüs Nándort és Papoduoi Theodort. A szombat délutáni tárgyaláson Hegedüs Nándor javaslatára még részt fog venni a kereskedő társadalom képviselője is.

Nagyváradon már minden veszedelem elmúlt, mert a Körös egyre apad.

Viharokat jelentenek különben Európa minden részéből és Olaszországban valószínűsíthető a tél idő van.

Római jelentés szerint a közép- és felsőolaszországi viharok megárasztották a folyókat, igen sok helyen elvitték a hidakat és kérésztörttek a töltéseket. A forgalom nagyon sok helyen megakadt. Livornóban az ár egy gőzöst a tengerbe sodort. A nyugati partokon szökőár okozott nagy károkat.

Molnár Ferenc bécsi bemutatója

Bécsből jelentik: A Josefstadler Theaterben szerdán este mutatták be Molnár Ferenc Riviera című vígjátékát. A bemutatónak különös érdekességet kölcsönözött az, hogy Reinhardt, a híres színházi rendező hosszú ideig óta a Molnár darab rendezésével vette fel ismét a régi kötelezettséit a bécsi közönséggel, továbbá az, hogy a főszerepet Darvas Lili játszotta.

Az előadás, amely már az első felvonásban a Reinhardt méltékait is meghaladta, a második felvonásban bonlatkozott ki igazi művészi pompájában. És itt nemcsak a Josefstadler Theater két nagy művésze, Thimig és Romberg rendkívüli művészettel előadott jelenetei ragadták magukkal a közönséget, hanem a legnagyobb tetőszéssel fogadták azokat a jeleneteket is, amelyekben Darvas Lili művészi készsége a legteljesebben érvényesült. Mindenki el volt ragadtatva a magyar művésznő német beszédének és kiejtésének tökéletességétől és az az általános nézet alakult ki, hogy a német színpad szerdán este egy kiváló fiatal hösnővel lelt gazdagabb.

Az előadás külsőségei is rendkívüliek voltak. Már jóval az előadás megkezdése előtt valószínűs kocsisorlás volt a színház előtt olyanira, hogy a villamos kocsi forgalma is megakadt. A színház nézőterét a közönség természetesen szűfőlégi megtöltötte és sorabban ott lehetett látni a budapesti művészi és társadalmi élet reprezentánsait is. Különösen a második felvonásnak volt nagy sikere, amikor is valószínűs tapsorkán szőlította a színpadra a művészeket. A taps fokozódott akkor, amikor Darvas Lili egyedül jelent meg a rivalda előtt. Molnár Ferencet tízenkészer hívták a függönyök elé, ahol később Reinhardt, a rendező is megjelent.

NYILTÉR

Tisztelettel értesítem a n. é. közönséget hogy a Beck és Benjámín cégből 1925 november 6 án békés uton kilépiem.

Tisztelettel:
Benjamin Mihály.

Rampacsekné

női divatszalonját Reg. Ferd. (Rákóczi-ut) 39 alá az udvarba helyezte át.

Amnesztiá Magyarországon és Bulgáriában

Szófiából jelentik: Ma nyújtották a rálának a szobranje választ a trónbeszű kormányválság tovább tart. Jelek szerint, hogy a Cankov-kormány tovább helyén marad, csak néhány tárcában elő személyi változások. Nincsenek meglepetések sem kizárva.

Karácsonyra különben a kormány körü amnesztiát ad minden huszonegy aluli bűnösnek.

Budapestről jelentik, hogy Horthy mányzó is megkegyelmeztet negyven itélnek, közülük azoknak is, akiket a p diktatura miatti bűncselekményekért ité

Ideges embereknek és kibegeknek az enyhe, teime Ferenc József keserűvíz jó emetizta lejet és nyugodt alvást t. Vnágihű ideg orvosok véleménye a a „erenc József” víz haszná válóan ajánható. Kapha ó gyógys rakban, drogériákban és úszerüzlet

TÖZSDE

Zürich, december 24. (Zárlat.)
12330, Amszterdam 20810, Newyork 5173
don 251025, Páris 1920, Milánó 2089,
1533.5, Budapest 7255, Belgrád 919.5, B
240, Varsó 5950, Bécs 7315.

A külföldi vasúti jegyeket minde szlgoruan a napi kurzuson árusítja a N közű Hálókocsi társaság nagyváradi (Hegedüs Hirlapiredal).

Karácsonyra és újévre megérkezett

Porcellán edények

eredeti gyári árakban lesznek árusítva.

Valódi csiszolt üvegkészletek

teljesen felszerelve megérkeztek.

KOMLÓS TESTVÉREI

Gyári rektár — Nagykereskedő:
Oradea-Marc — Nagyvárad
Strada Nic. Jorga (Zöldfa-utca) 1

Schöberl-ágyak

készen és megrendelésre kaphatók 3500
ART KARDATOSNAI
Strada Cosbue (Szalárdi-utca) 9. Rosenzweig-
Minden e szakmába vágó munkák legszól
árban és felelősség mellett készülnek.

János megbékél

Írta: P. Gulácsy Irén

...zek a Bartuczok többiek. Akad köztük, amelyik módos, viszont más ágazatból a vízi életre adta magát. No, ezekről mondható éppen, hogy száraz-pipások vannak, míg ellenben Bartucz János, aki említés történik: tanyai ember és a hat gyermekén; megintelen egy darab homokos földjén kívül egyéb nevezetű birtoka nincsen. Ha valaki mindezekből meg tudná, hogy kicsoda Bartucz János, az elég emlékeztetőbe hozni az Agnyist, szegeden szolgát.

Mert jeles dolog az, hogy a buckái nagyon nagyok, mikor városra kell adni a földet, édes szüleiének oltalma mellette! Az ilyen eseteket szokás megbéélni, miért is azokat elviszi a hir. Megbékélés a tanyai társadalom. Énye, Szegény Bartucz János...! Hogy mire nem készíti a nyíket a muszáj...!

Bizony keserű sor, de hát a hat gyerek Agnyis a legvágyadtabb. Az ugyan a legelső egy cseppet se, azonban — mi tanyai — ritkább lenből szöttek a többinél, akár valami görkisasszony. Az orkeszkeny, halavány rózsaszínű, a derekát két tenyérrel átfoghatod. No, nem várt a való az ilyen! Mely végből János megint az anyai szív sopánkodásaira, — Bemén a lány!

János asszony sóhajtván törődött bele a dicsőbe. Agnyist másnap összehajkolták a kis-vasutra! Onnan ő majd átszáll az új-vasutra s a többi már megmagától.

Főleg, mert: nini...! Jár a városról a levelező a lány az otthonvalókat rendben. Hogy jól megy sora, melyhez hasonló a kedves szüleinek is szívől kíván, kívüli hogy nagy ez a város rettentően nagy itt a víz, meg a világosságot a fal-savarák.

— Né! — Itodik meg Juli a furiangon). Tovább, hogy az alsó templomban van a szerezcsény-Mária, de azért igen szép a li van a gebele gyöngy-sorokkal és tiszta a kedves szüleit, ne búsan, mivel ő is és ha valaki begyön, az győjön be, a küld valamit a gyerekeknek. Hát ilyen örömdetesen haladnak a dolgok egész tavaszig, mikor is egyszerre beköt a posta.

Igy szól akkor Bartucz Jánosné aggólagan:

— Benézök már hozzá...!

— Méri néznél, mikor nem nézől! — Veti János szigorúan. — Minthogy lám, bejött a levél utóbb is.

— No. — Kap oldalt János az állával. S ebben benne van, hogy tudja az emamit tud, míg ellenben a szoknyás népe nem állítható.

Ami Julis ez egyszer nem hajol, inkább igen rázza a levelet.

— Jaj, — véli riadtan — úgy-e mondtam, hogy ne küldje kend...! Nem a szerencsén Mariát írja ez má, hanem bizonyos-nevezetű Mihál így és Mihál úgy...!

Mivel az villanyos kalóz és így majdnem katona és egész urasan formázza, továbbá hogy a Mihál rettentő célszerű legény, de csupán kurta szabadságok járnak neki, ezért nem is tud kimenni megmutatkozni, hanem jöjjenek be kedves szülei meg nézni a Mihált, mert én már megnéztem őtet...!

— Hát most itt van mi! — Csapja le Julia a levelet az asztalra.

Bartucz János, hogy a pipával a szája felé indult volna, csak megáll azzal és föld között félútna s így szól megütődve:

— Hogyazistenfáját...!

Ezzel sötét borulat terül el az ábrázlatján, míg Julisnál viszont kisüt a nap hamar:

— Hagyja kend, úgy löhet, hogy épp szöröncsét csinál!

— Azám, ha addig agyon nem vágom!

— Osztan, mért vágná kend?

János méltóságán alul esőnek tartja válaszolni erre az okatlan asszonyi beszédre. Hanem a Laji gyereket, azt előkiáltja és keményen csapkodván az asztalon a pipaszárral, kommandirozza neki a sürgős levelet:

„kedves jányom Én tudatom, hogy munkis Jó Egészen vagyunk. cseNben a mihált tecsak Ne Nészd halode mertt én mint szerető aPád letöröma derekad édes jANom tovább gyerehaza mertt Baj lóssz Szerető appád és anyádés a kiss Testvéreid, igazis ha gyösz nefeleccsel sindős-Zóget Hozni merazz Nincsés becsorogg az Esső.”

Nagyon fúj János helyét és körülpiant. Azonban nem szűl ellene senki. Még Julis is hallgat, bár mondhatna éppen erre egyet-mást...! No, okosabb annál, semmint foltegyen a mérges emberrel...!

Pedig bizony a lány helyett megint csak levél jön. S ebben az van, hogy tisztelet az Agnyis az otthonvalókat, aztán mégis jöjjenek be, mivel hiába nem nézi ő a Mihált, mikor a Mihál már megnézte őtet! És ha nem jönnének: akad kut elég mély, meg gyufa is a házánál a szegény árvának... A végén az áll, hogy vasárnap a nagyvasútig előbb következnek Agnyis a Baruzs Mihál.

— Hát ott éri el a láz! — Rendelkezik János szigorúan s olyan káromkodással toldja meg a mérgét, hogy az mérő kárhozat. Majd szombat estére kelve az idő, csak oda-rivall az árnyékká esőndesedett asszonynak:

— Kendőt köss, hé!

A Laji gyerek elhajtja a lovakat a kis-vasutig s így akadnak össze a fiatalokkal Bartuczek.

Szólni egyikük se szól, inkább igen szigorúan végignézik a hajadont, földtől a csipőig. Mert említés történt már arról, hogy az Agnyis dereka két tenyérrel átfogható, de az ilyen jelességekről időnkint újabb tapasztalatot szerezni nem árt.

A szemlélet végén Juli félkönyvekkel megböki az életpárját s a megkönnyebbülés Bartucz János, mint apa orcáján is föllelhető.

Igaz: Mihál azért egyaránt csekély fölkarolásban részesül. Annak parola nem adatik, sőt a jónap-kívánsággal is adósa marad János, olyan garra tuszkolódik föl a nagy-gőzösbe. Ott egy terebélyes asszonyság mellé telepedik, szembe neki Mihál.

Akarja, vagy se: mégis rá kell néznie most. Hát ránéz, az ámmenét...! Pedig bár ne nézne...! Mivel már a lábbelinél rosszul üt ki Mihálra ez a mustrálás. Nyomban megállapítja János, hogy nem ér a városi kopciérje egy ütet taplót se! Ilyen csizmával akarna ez járni a tarlón? Első nap kiszűrná a torza, véhne talpalm! Hát még a sátyak...! Ki látott efelét igaz járatu ember fején valaha?! Félig köcsög, félig lapos. Bátor a katonasapkához valóban hasonlít! No, itt látszik meg éppen, hogy huncut a gazdaja! Mert aki katona, annak legyen lapos a haza érdekében, míg aki nem katona, az ne csalja a világot!

Elmélkednek János ezen tovább, ha a vonat időközben meg nem szaladna. Am ez nekiindul, olyan hirtelen, hogy mind összebörögatja a bennülőket. Mely oknál fogva Bartucz János az ő méltóságos subájából kiháborítottán, két marokkal épp a Mihál lába-szárába ragódkodik s eközben ilyen-keppen beszél:

— Mariulna ki a gyükered...!

Nem tudni: vajon Mihál hogyan vélekedik az ajánlatról, de bizonyos, hogy a pipát előkotorja mostan.

Csak ez hiányzott! Elbiborodik a homloka Bartucz Jánosnak a hitvány portéka szemléletére. Ni! Fából a makkja! Lőcső a szára! Az egész együtt sincs egy íclaras! És egy ilyen illető akarna vele összekomázni?...

Megcsavarja János a kajla bajuszát s hogy a közönség is értesüljön a dolgok állásáról, odaveti a kövér asszonyságnak:

— Látott-e már galambom malac-farkat szopni?

A „g a l a m b” ugyan nem látott, ellenben a szót szóba fűzni észrevehetőleg kedve tartja. Így a tojással teli kosarát lábtól helyezvén, ölébe igazítja a nagykendője alatt dajkált apró kutyáját s visszakérdez:

— Osztan mért?

Némi rosszak szemöldökráncolás után rábök János a Mihál huppogó szájára s azt mondja mértelen megvetéssel:

— Mer most láthat.

— Né, né!... — Nevet az asszonyság a tréfának. Még a kezét is összecsapkodja.

Látván e vígságot a kis kutya, ő is kofogni kezd. Nyelvét öltögeti, vigyorog, hemzseg örömben, hogy mindenkinek nevetni kell azon. Maga Agnyis se tartja ki félrefordulás nélkül, ami viszont Mihálról nem állítható. Mivel ő éppen szembe igazodik és akkora füstöt talál hirtelen bodorítani az izgága jószágra, hogy azt egy ilyen hitványka pipától várni se lehetett. Egyszerébe teli lesz vele a világ.

— Au, — mondja erre a kis kutya. És darabba hagyván a táncot nekifog tüszkölő keservesen. Hajtja róla az asszonyság kendővel a füstöt, de hiába! Mihál csak pipázik.

Figyelmeztetés!

SCHULHOF EMILNÉ évek óta előnyösen ismert

Orient Szövőművészeti Iskolája

csakis a régi helyén Ep. Clorogariu (Uri-utca) 12. sz. alatt van, mely a legelőkeltebb KELETI SZÖVŐGEK, szövőt GÖBLÉK, valódi angol egaplu- és szelvényalak, minták, szövőszékek legelőnyösebb beszerzési forrása!!

előkelően és jutányosan
elházkodni

DARABONT & SZIKSZAY
cégnél lehet, Ferd. király (Rákóczi)-ut

rendületlenül s mindenegy fuvás pont orron találja a nyüszkölő párat.

Elhallgat a menyecske a nevetéssel s elértvén Mihál rosszindulatát, rásattant:

— Nyughassék ott azzal a kéménnyel, mert el találom dugni a járatát!

— Ugyan? — Csodálkozik a legény s fujja a füstöt tovább. Vagyis hogy: iujná! Mivel a fehérnép se rest, egyet ugrik, egyet villan, kikapja Mihál szájából a pipát és zsupsz! Odateremti a padlóra, hogy annak bizony már kár lesz itéletnapján pipa-képeben várni a feltámadást!

Riszálódva zökken megint helyére a menyecske, mint aki alapos munkát végzett.

No, Bartucz János itt most a nevetés sora! Pedig egyébként nem szokása. Elég, ha fél-bajuszát felrántja máskor. Am ezuttal még a térdét is megcsapkodja, olyan-igen tetszik neki a dolog.

Boruzs Mihál nem vail erre egy szót se, hanem tekintetét az asszonyról a pipára süllyesztvén, megpiszkálja csizmaorral a törött szerszámját s azt mondja csöndesen:

— Pász.

— Hát biz az elgörbült egy kicsint, — vihog a menyecske, mint, aki sajnálná.

— Se baj no. — Bölint rá Mihál vigasztalólag s az ülésben úri kényelemmel szétterjeszkedik. Ilyen állapotjában épp eléri az asszonyság kosarát s belekapván kétmarokkal a tojások közé: elkezdí azokat padlóhoz vagdosni, egymásután sorba. Megkövülve nézik mindenek ezt a szörnyű dúlást, míg végül a menyecske hangjára fel és fölsívit ijedten:

— Jaj, mit csinál azzal a tojással!

— Ládssza ni! Ragasztom a pipát. — Hunyorít Mihál s ez alkalommal fölkel a padról ő is. Szétveti a két lábát, derekát pedig kihúzza sudarán. Így közelebből nézvést kíván szalmájára a fiu! Továbbá az sem tagadható, hogy amint a zsebéből a markát kivonja: átfoghatna vele akár egy szakajtót is! Nem ajánlatos az ilyenl tudakolózni!.. Mely végből az asszony göröcsöt két a nyelvére s a hárász-kendőjét lerángatja a polcra. Bevágja bucsuzóban a kocsi ajtaját, hogy otyat szól, mint az úrnapi ágyu.

Senki se köszön utána. Bartucz János igen megesondosodva üldögel a helvén. Ül és hümmög, föl-fölsandít olykor. A szeme zugából mintha eltűnt volna az éles ránc.

A nyaka lejebbzokkan. S aztán pipára gyűjt, ami pedig tartós mérleget jelent.

A vonat sebesen szalad, hasítja a virágos réteket és a nap szeretettel állapodik meg a kitűnő vetés zsege zöld selymén. Hallgatnak a népek a dübörgő vaskocsiban, csupán mikor a gőzös befut Szegedre, hűken meg Bartucz János a lejáró ajtajában, melyet — kászolódván — subás vállával egészen elfog. Visszafordul tehát s azt mondja akkor Mihálnak csöndesen:

— Nini!... Mán csak majd elefejtöm kérdeni!... Mellik Boruzsak közül való vagy, hé!

— Az Aprókból, — lelkendezik Ágnyis.

— Az Aprókból, — toldítja Mihál is és a lapos-magos sapkáját leemeli mostan. Julis asszony igen gyűrűli a kötője szélét, míg ellenben János kiegyenesedik egész hosszában s így szól tekintéllyel:

— Fene azt a városi gúnyadat! Alig üsmertem rád, hogy te is a tanyáról kerültél be fiam!...

Igy állván pedig a dolgok, a parola váltása tovább nem halasztható.

Szabók

műsoros táncestélye

december 25-én, péntek este lesz a Helyi Csarnokban.

HACKMAYER

uri szabó üzletében Avram lancu (Kossuth-utca 2. eredeti angol ösztövesei különlegességek megérkeztek.

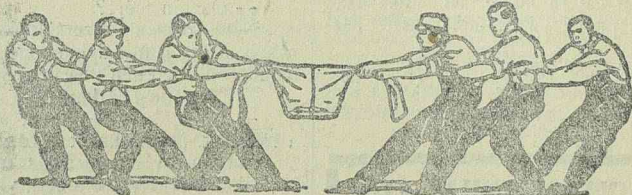
ZSOLDOS

:: tanintézet ::

Budapest, VII, Dohány-u. 84.
Telefon szám József 124—47.

Magyarország legrendibb, legismertebb előkésztő intézete. A legelső sikerrel készíti elő középiskolai magánvizsgákra, érettségivizsgákra is. Közvetlen kedvezmény teljes anyagi felelősség

Azelszakithatlan GUTTMANN

Munka-, szövet- és egyenruhák, közszállítások, mindennemű népruházati cikkek, valamint kórházberendezési és ágyfelszerelési cikkek gyára.

FIBRA S. A. Oradea.

Teljes napfogyatkozás lesz január 14-ikén

A teljes napfogyatkozás mindig nagy esemény a nap kutatása szempontjából; mert a tudományos kérdések özne körül fel a csillagász előtt. A legújabb észlelések közül a legmeglepőbb és tudományos szempontból legérdekesebb eredmény 1868-ik és az 1870-ik évi megfigyeléseknek Jansen francia fizikus 1868-ban Indiában észlelt először a protuberanciákat spektroszkóp megállapította, hogy ezek a napból iszonyú nagy sebességgel kilövelli protuberanciák főként izzó állapotban hidrogéngázból állnak, amit egyébként ugye előzetes gondolatmenetből kiindulva az angol Lord Rayleigh a spektrálanalízis nagy mestere Jansentől függetlenül Londonban napfogyatkozás nélkül lelt. A két tudós jelentése véletlenül ugyan napon került a francia akadémia elé, amely a felfedezés emlékét Jansen és Lockyer tisztelt elődei örökölték meg.

Az u. n. Fraunhofer-éle vonalak a nap képeben már régebben elárulták, hogy minőképp állhat a nap, mert a fekete vonalakból következtettek, hogy a nap izzó magjából származó sugárakat a nap külső részében levő izzó gázok elnyelik és így a színkép azon helyén, például a hidrogén vonalai létesültek volna, hogy a nap külső részében levő hidrogéngáz drogénból kiáramló sugárakat elnyelte, fekete keletkeznek, mintha csak az izzó hidrogéngáz nyelne a spektroszkópba. Ezt az elméletet Kirchhoff már megalkotta és ezzel a nap színképét vonalait, amelyeket már Newton is és Fraunhofer pontosan regisztrált, megvilágítva elméletileg. És mégis nagy dolog vialán ép emiatt még jelentősebb volt, amikor sen és Lockyer a protuberanciákban valóban mérték a hidrogént, mint a nap külsőjének anyagát.

Ujabbban a napfogyatkozások vizsgálatánál szerepe volt az Einstein-effektus kutatásának, a szerint ugyanis az erős gravitációs tér a sugárakat kissé eltéríti az egyenes utjából, a nap közelében elhaladó fénysugár nem egy irányban, hanem kissé elgörbülve halad. Ennek kutatása céljából a csillagászok az égboltozat helyéről, amelyen a nap a fogyatkozás idején állni, jó előre pontos fényképet készítenek és a fogyatkozás idején ugyanezen környékről új vesznek fel. A két kép pontos összehasonlítás megállapítható, hogy a fénysugár elgörbült-e nem. Ha elgörbült, akkor az egyes csillagok sodok képen az elsőhöz képest kissé eltolódott látszanak. Az 1919-iki és az 1922-iki napfogyatkozás ezt az eltolódást mutatják: de oly módon, hogy egyes tudósok még nem tartják a nényt teljesen meggyőzőnek. A potsdami gázok a mostani napfogyatkozást is fel akarják mérni, hogy erre az érdekes kérdésre kielégítő leletet kaphassanak.

DIVATRIDIKULÓK nagy választék SZABO J. fűsű áruházban, Sas-pass

A Bánát legnagyobb mozivállalat

Radschitzky

Timișoara IV, Str. Dreyer No.

Szakszerű vezetés. Mozigép-javító műhely. Mozigészinházak újonnan való berendezése. Összes moziészükségletek raklárán.

Mezey János és Tsa

regi, szolid, jóhírnevű fűszer- és csemegekereskedése
Sir. Alexandru (Teleki-u.) 2. a városházával szemben

Előrendű árak, leszállított árak, gyors és pontos kiszolgálás
„Többet nem ad, de kevesebbet sem”

Apponyi nyilatkozata a Nagyvárad munkatársának a nemzetek között. — Beszélgetés Angelescu politikájáról. — Meg kell tartani a magyar kultúrát

Szöndes, egyemeletes palota kapuján át
udvarba lépsz. Az udvar olyan, mintha
volna. Lehet vagy tíz lépésnyi széles
lépés hosszú az egész. Virágtalan,
kavicsos hintett s hívtos udvar, körbe-
fűdött, boltíves tornáccal. Átmenve
megborzongat az elmúlás lehelete
komor nyik szótlanul kitar előtte egy
Hosszu hall következik, azután ismét
szó az szontul meleg, barátságos dolgozó-

gyedül hagynak. A dolgozósoba abla-
hófordító kertbe lát a szem. Künn a fél-
naps felér leper egyhangúságát mindész-
cy föld alá buktatott rózsafa didergő,
híjtott törze zavarja.

nyílik-e újra tavasza ez a rózsafa?
... A palota öregura nyolcvanszor látta
aszt...

Mégis: az idő nem hagyott nyomot gon-
dolásának a frissességében. Ő ma Ma-
rország legbölcsebb férfja, rugékony,
en tulzott konzervatívizmustól ment
akikben Európa is legösszibilisebb po-
tát tiszteli a megkisebbedett Magyaror-
nak. A nagy generáció legnagyobbika,
fietlen magasságban álló, az aktuális
ka demagóg parnevi, az Eckhard-
lött... Nézem a könyvtárát s ami ben-
t, romániai magyarokat e gazdag bib-
dából különösképpen érdekel: Bartha
s munkáinak közvetlen szomszédságá-
t látni Jorga Miklós nagy munkáját is,
Histoire des roumains de
nsylvanie et de Roumanie"
művet is.

A falakon családi képek, de a szoba
pén, külön kis asztalon egyszerű, sötét
piakertben egy gyermekifjú fotográfiája
málja a dolgozósoba összes olajképeit.
ez egy fotográfia — már ellevezésénél
is — elárulja, hogy tulajdonosa legiti-
m, habsburgpárti s jövőd királyát ama-
nekifjában tiszteli, akitől Lequétóban
m az asztalon álló fotográfia.

Egy-két perc alatt szemügyre vehetsz
jellemző apróságokat. Az órára is esik
tekintet s az óra most kilencet mutat.
Apponyi Albert koránkező és fél tízig
reggel a látogatást.

Ahogy belép, ahogyan kutató tekin-
végigkíslik a látogatón, ahogyan hely-
megkínál s maga is hanyagul szembeül
d: — mindebben csodálatos acélosság
és utólrhetetlen biztonság.

Az interjú vele így folyik:

— Karácsonyra szeretném megszólal-
Erdély számára Kegyelmes Uramat.
cseny a gyermekek és az ifjúság ünnepe
Kegyelmes Uram, akinek szívügye az is-
t, bizonyára nem fog elzárkózni attól,
oy a Romániába szakadt magyarság leg-
b nemzedékét különösen érdeklő kultu-
s ügyekben hangot adjon a véleményé-

Apponyi elmosolyodik. Előrebocsátja,
y bármennyire igyekszik politikai kér-

déseket kerülni a nyilatkozatában, az interjú
aligha lehet úgy megírni, ahogyan az majd
megtörténik. Csak miután felvilágosítom ar-
ról, hogy ma már sokkal toleránsabb szel-
lem uralkodik velünk szemben Romániában,
mint ezelőtt két vagy három esztendővel s
ma már senkisé megkeres hátsó gondolatokat
egy magyar államfértiú megszólaltatásában,
nyílik meg az ősz politikus. Ezeket mondja:

— Meg kell szüntetni az antagonizmust
a nemzetek között. Ez ma egyöntetű óhaja
minden európai népnek és gondolkodónak.
De az antagonizmust sohasem az egyes né-
pek sajátos kultúrájának elmosásával, hanem
éppen respektálásával érhetjük el. Minden
nép kultúrája alkotó részét képezi az egye-
temes emberiség szellemi vagyonának. Az
egyetemes emberi érdekek ellen vétene te-
hát, aki romboló kézzel nyúlva hozzá a kul-
tura közkincsének bármilyen darabkához.

A magyarságnak kétszeres joga és
kötelezettsége az utódállamokban, hogy kul-
túráját megtartsa és továbbfejlessze. Joga
és kötelezettsége ez először az emberi törvé-
nyek szerint, de joga és kötelezettsége azok-
nak a szerződéseknél értelmében is, ame-
lyek a nemzetközi akarat kifejezéséeként a
nemzeti kultúrák fennmaradását ugyanakkor
biztosították, amikor nagy kisebbségi töme-
geket rendeltek az új államok fennhatósága
alá. A magyarság tömegeinek közjogi szét-
határolása és ugyancsak tömegek kulturális egy-
ségének további fenntartása között nem lát-
tok kontradikciót.

Remélem, hogy a román kormány
ezentúl mégis engedékenyebb magatartást
fog tanúsítani kulturális kérdésekben a ma-
gyarsággal szemben, mint eddigéle.

Apponyi Albert optimizmusa úgy is
meglepő, hogy ezek a szavai még a minapi
Anghelescu-féle magánoktatási javaslat elfo-
gadása előtt hangzottak el. Egyébként
Apponyi tökéletesen tájékozott a ro-
mániai iskolapolitika kérdéseiben. Teljesen
tisztában van például azzal, hogy mit jelent
a magyar kisebbségi diákok számára az ide-
gen bizottságok előtt való vizsgázás köte-
lezettsége. Egyik legnagyobb iskolaügyi sé-
relemnek tartja továbbá, hogy felekezeti is-
koláinkat magániskolákként kezelik s hogy az
elemi iskolákból a középiskolákba való át-
lépésük alkalmával a diákoknak felvételi
vizsgát kell tenniük, amit az egyetemre való
beiratkozásig még a középiskolában is meg-
ismételnek.

— Anghelescu szereti összehasonlítani
az én törvényemet az ő iskolapolitikájával.
Voltak-e hasonló intézkedések az én törvé-
nyemben?

Es Apponyi gróf tüzetesen hasonlítja
össze a mult magyar iskolapolitikáját a jelen-
legi román iskolapolitikával:

— Tudom, hogy a romániai magyar is-
kolák milyen küzdelmet folytatnak például
azért is, hogy az őket jogosan megillető ál-
lamsegélyben részesüljenek. Érdekes, hogy

a multban, a volt Magyarország nemzetisé-
gei egyenesen félték az államsegélytől, mert
azt hitték, hogy ennek kapcsán az állam fo-
kozottabb igényekkel fog fellépni iskoláik
ellenőrzését illetően. E félelem teljesen alap-
talan volt. A magyar kormány ugyanis mind-
össze ott kötött ki magának minimális bele-
szólást a segélyezett iskolák tanításába, ahol
az iskolafenntartást költségeinek az államse-
gély több mint ötven százalékát tette ki.
Ily esetekben is, mi volt a mi beavatkozá-
sunk? Az, hogy az ilyen iskolákba kineve-
zett tanérok alkalmazására vonatkozólag a
kormány az utólagos jóváhagyás jogát ki-
kötötte.

Ugyancsak nagy veszélyt lát Apponyi
Albert a magyar kultúrfolytonosság szem-
pontjából abban, hogy Erdélyben magyar ta-
nitóképezdek egyáltalában nem működhet-
nek.

— A románoknak a mi időnkben —
mondja — számos tanítóképzőjük biztosította
a román oktatás folytonosságát. Lugoson,
Karánsébesen, Balázsfalván, Nagyszebenben,
de úgy emlékszem, több más városban is
zavartalanul működtek a román-preparan-
diák.

— A román tantervben a kisebbségi is-
kolákra előírt román nyelvű tárgyak órá-
száma össze sem hasonlítható azzal a ma-
gyar nyelvű órászámmal, amit mi, magyarok
követeltünk a román iskoláktól. Ugy hallom,
hogy most, az utóbbi időben az erdélyi ma-
gyarság és a román kormány között jó kilá-
tással kecsegtető tárgyalások indultak. Hi-
szem, hogy ezek a tárgyalások könnyítése-
ket fognak eredményezni a magyarságra,
mert az eddigi román kormányok hetvenöt-
százalékos buktatási eredményei, a rosta-
szerűen alkalmazott felvételi vizsgák és a
kérlelhetetlen romanizálás valószínűsítő-
hadjárát volt a kisebbségi intelligencia ellen.

Apponyi körülbelül ennyiben foglalta
össze véleményét a romániai magyar kul-
tura kérdésében. Hangja, attitűdje a minden-
ben parlamentáris, fegyelmezett politikusé,
aki nem ellenségként, csupán küzdőfélként
beszél a vele szembenállókról.

Búcsúzkor erősen kezét szorít. S va-
lahogyan ebből a kézfogásból azt lehet érez-
ni, hogy nem is annyira az interjúval új-
ságrónak, mint az interjú majd elolvasók-
nak szól a búcsúzkodás.

— Isten áldja meg Magát... magukat.

Tabéry Géza.

Stolzenberg, Soenecken

és bármilyen kivétel **gyorsfűzők,**
dosszierek nagy választékban kaphatók,

Mégay & László-nál

Telefon 6-23

Uj üzlet!

Spezial nyakkendő áruház

FRIEDMANN és HOFFMANN

Rimnóczy-utca 1.

DAYRAL & TAUBER LTD. LONDON

Közvetlen lerakat és vezérképviselte Románia részére:

DEUTSCH POSZTÓÁRUHÁZ Nagyvárad

iszta gyapju szövetkülönlegességek, mintái kizárólagosak.

Boldog karácsonyi ünnepeket kíván t. devőinek

Zauderer Posztóáruház

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

LINOLEUM

Haas Lipót

Románia legnagyobb linoleum-, viaszos-vászon-, gummiáru- és szőnyeg-különlegességi szaküzlete

Oradea, Bul. Reg. Ferdinand 5

Telefon 4-63

LEHATÁR: Cluj, Str. Universităţii No. 1 — Timişoara, Bulevardul Regele Ferdinand No. 7

Mélyen leszállított reklám-árak!

Linoleum szébbnél-szebb mintákban 70 centiméter széles Lei 150.- 90 centiméter széles Lei 180.- Padlóbevonásra mintázott, vagy parkettelinoleum 200 cm. széles négyszögletes méterenként - Lei 210.- Kapható 250-300 cm. szélességben is.	Szőnyeg Strapa futószőnyeg 70 cm. széles Lei 98.- " " 90 cm. széles Lei 149.- Ágyelő szőnyeg „Bucle” . . . Lei 145.- Ottomán-takaró „Karamanie” . Lei 1220.- Két oldalt használható ebédőszőnyeg 300x300 méretben, nagyon szép mintákban Lei 1330.-	Legjobb gyártmányú hó- és sárcipők Női sárcipő Lei 235 Női hócipő Lei 490 Férfi sárcipő Lei 330 Férfi hócipő Lei 820
Viaszos-vászon prima minőség, gyönyörű mintákban 80 cm. széles mtr. Lei 100.- 100 cm. széles mtr. Lei 125.- 115 cm. széles mtr. Lei 145.-	Plüsch szőnyeg gyönyörű mintákban 200x300 — Lei 4300 Legprimább minőségű futó plüschszőnyeg m. 515	Felöltőszerű gummikabátok a legnagyobb választékban, elegáns fazonban Lei 900-1000
Bőr-vászon Kárpitosok, kocsigyártók és könyvkötők részére nagy választékban, 115 cm. széles, Lei 115-től	Függöny szébbnél-szebb mintákban Lei 520	Ezenkívül nagy választék falliszőnyegben, lábiörtök, mindenféle gummiáruk, tornacipők, sárcipők, játékok, árú, gummiabba stb. stb. Eladás nagyban és kiskeresletben!!

Aki példányonként vásárolta

a Nagyvárad-ot, szíveskedjék akár a kiadóhivatalba, akár az árusítókhoz eljuttatni azokat az első lap-oldalakat, amelyekkel ezt a vásárlást igazolják. December hó 6-tól kezdve csak azok az első lap-oldalak érvényesek a lapvásárlás igazolására, amelyeken alul a dátum is rá van nyomva. A karácsonyi szám fejezi be az igazolásra szolgáló lappéldányokat. Mindazok, akik akár a kiadóhivatalban, akár az árusítóknál igazolták, hogy lapunkat mindennap megvásárolták, megkapják teljesen díjtalanul a Nagyvárad nagyszériú naptárát.

Előfizetőinknek semmiféle igazolásra nincs szükségük; számukra a lapkézbesítők vagy posta útján eljuttatjuk a naptárt újév első napjaiban. A naptárt természetesen csak az az előfizető kapja meg, aki januárban is megújítja előfizetését. Ujjonnan belépő előfizetőknek szintén díjtalanul adjuk a naptárt. Tekintettel a naptár nagy előállítási költségeire, tiszteletpéldány, cserepéldány és kötelezőpéldányok után naptárt nem adhatunk.

Karácsonyra leg-olcsóbb ajándék Urántól egy pecsét-gyűrű !!!
Strada Nicolae Jorga (Zöldjaja-utca) 8.

Grand áruház

SAS-PASSAGE

FOREJARI

Díszmadrak — Ridikülök — Antipulták
nagyválasztékban

Bőrbuitorok

hencserek, valamint ruganyos ágybetétek. Kapható és megrendelhető előrendű minták szerint.
Kovács József kárpitos
Strada Alea Emanuel Gojdu (Deák Ferenc-utca)

Ott miniszter és az újságíró beszélget a vonaton

Már mindenáron utazni kell és az ember beszívja magát a vonatra, tárcáját jó gazdagon meglátogatja cigarettával, összevisszázolva a kisebb lapok egész tömegét és a komisz hajfust köpenyegével belétemetkezik egy óra futó kávéházi-fülke hamis illúziójába. A fűtő telegráfpoznak mellett és egy-egy kis óra között beszívja a világsorát az újság-szalon keresztlát. Politika, gyilkosság, párt-szerelmi dráma, általános gazdasági panasz, ömögés fizetésképtelenség, mint ördögmozgás forog és cikázik az ember szeme előtt. A nagy kerekék sajtósága muzsikája úgy hat, mint acélhangú rikkanás kiáltanára a cimeket. Ilyen rettentő, ennyire vad, éhes, és a káprázató és véresen nyomorúságos világ? Sajátságos. Hiszen amit a tél leheletéből ablaküvegen keresztül látunk, az is világ. Szunnyadó nagy csönd. Legfeljebb lombosított varjak lörkögnek a pihenő anyaföld fölé. A december hidegtől vert kisbék lilára fagyott kezével cipelik a cök-köveket; nehéz szekerek elé fogott bóbiskoló vonszolják testüket a vastag vattájú hó-békesen poroszkáló emberek baktatnak a táblákon át falujuk tornya-irányába. Ez világ — sőt ez az igazi világ. Hát hol van az, amiről az újságok írnak? Egy kis kékét vetit elénk a rohanó vasút. Búndás emberek félkörben állnak és egy riadtfülü megrámló iramlók szörnnyű halálutásban. Nem látjuk, de hallani véljük a puská csattanását. Magatott felszállítja a nagy mezőnek, vajl kapott egérutat...

A vonat rohan, az utazás együttléte bizo-
szlekenységet vált ki a legexkluzívabb
szetű emberből is és a kocsi belsejébe
gy magas, arányos testű és katonásosan
vágású úr. Nagy, fekete prém-sapka jó a
húzza, de erős szemöldöke alól okosan és
nyen néző szem régi ismerőse emlékeztet.
Alóban, a magas, kitűnő fölépésű úr egy
bi román kormány volt minisztere. Igen
jó és európai gondolkozású politikus, er-
ember, aki minisztersége alatt, de azóta is
ben állott a kisebbségi sajtó rendelkezé-
Csak természetes, ha a vonat fülkéjé-
gy miniszterséget viselt úr fölünk, hogy
ságot olvasból higonygólódik az újságíró.

— Egy kis interjúfelét nem csinálnak mi-
ur? — kezdeményezi az újságíró, mint
azók az alsópartira való csábítást.

— Nem — volt az udvarias, de határozott
t. Sajnálom, de a multakban szinte túlsó-
beszéltem, nyilatkoztam és éppen az er-
kisebbségi sajtó részére. Nem találok jó
nak. Hallgassunk, várjunk és dolgozzunk...
— Szóval nincs interjú. Könyvelni el magá-
az újságíró, pedig a volt miniszterrel,
hannak a kormányának egy volt államtitkára
azik. Dehát beszélgetni lehet, beszélgetni
és a vonaton, Nagyvárad és Arad között,
kul egy kis politikai diskusszió. Amit az
úró kérdezett, nem a lapja számára kérdez-
politikus válasza pedig nem a nagy nyil-
ességnak van szánva. Egy kis uti-beszélge-
nehány aktuális-skecc, az ember éppen
hogy folygény a noticába, mint nem éppen
kelen élményt.

— Costa-Foru szomorú esete került akkor
iss, szenzációként és az újságíró megje-
te.

— Szubjektív érzésem az, hogy nem érde-
melte meg ez a szegény és végtére lelkes öreg
ember ezt a kemény elbánást — mondja az
újságíró.

— Nem osztom az Ön véleményét — volt
a temperamentumos válasz. A nagyhangú kije-
lentésnek nem vagyok barátja, de mondhatnám,
hogy megérdemelte sorsát. Costa-Foru nem
szereti az okiráltságbeli románság, de nem szim-
patikus az erdélyi románság előtt sem. En ugyan
személyesen soha nem találkoztam vele, de azt
tartom, hogy egy primadonna-állúrrókkal dolgozó
örög úr és szemembe semmi más, mint egy el-
venhett riporter, aki — bármennyire is ünne-
plik kisebbségi körökben — nem tesz jó szolgál-
latot hazájának.

— Engedelmet kérek — szolt közbe az ú-
ságiro — de hiszen Costa-Foru egy magasabb,
egyetemes világszemlélet alapján áll és az em-
beriség közös, humanitárius eszméit vezetik.
Egyebekben, ismétlem, én csak szubjektíve em-
lítettem meg az incidenst és meg vagyok győ-
ződve, hogy miniszter úr, — aki mint mondja —
nem barátja Costa-Forunak, közbelepett volna,
amikor egy hetvenkét éves ember inzultálást
látja.

— Hetvenkét éves...
rálóolja össze komolyra a homlokát. Valószínű,
hogy közbelepett volna, de ez mit sem változ-
tatna elitő véleményemen. Önök pedig nép-
kisebbségi újságírók — mondja emlékedett han-
gon — csak rossz és céla nem vezető politi-
kát követtek, amikor éppen őt hívták meg a
váradi sajtókongresszusra. Ezzel magukra von-
ták a különböző bukaresti sajtószindikátusok
nehéztelését, akik közül — tudommal — egy
sem jelent meg éppen azért, mert Costa-Foru
is ott volt. Olvastam, hogy kijelentéseket tett,
ígéreket adott. Könnyű neki, nincs felelős po-
zicióban, tehát nyugodtan dobálódzhatott az
üres ajándékokkal.

— Bocsnát, vetette közbe az újságíró. —
Nekünk Costa-Foru nehéz és nehezebb időkben
is megértő és segítő jó emberünk volt. Mégis,
mit gondol miniszter úr, kit hívtunk volna meg?
Ki közeledik hozzánk olyan meleg és kitárt ka-
rúkkal? Sajnos, a kisebbségi sajtó éppen nem
bővelkedik a regátbl jövő igaz jó barátokkal
és, hogy ezzel a kifejezéssel éljek, aki ebben a
sivár világban megcirógatja az arcunkat, annak
mi kezét csókolunk... Különbömi mi az összes
újságsszervezeteket meghívtuk, de nem jöttek el.
Miért nem keresnek önk helyes orien-
tációt? Miért nem támogatóznak biztosabb
deszka után és miért fogódzkodnak szalma-
szálba?

— Ez szép. De hol van az a biztosabb
palló, melyen a kisebbségi sajtó nyugodtabban
állhat és ingásától való félelmében nem kellene
ama bizonyos szalmaszál után kapkodnia?

— Hogy ezt nem találják meg, az Önök hi-
bájuk, mert a kisebbségi sajtó — általánosság-
ban beszélnek és tisztelnek a kivételnek — nem
tud föléle szimpatizált teremteni maga iránt.
Önök az ország viszonyainak mindig csak a
negatív oldalát mutatják és ebben határozott
tendencia dominál. Románpartok egymásközötti
surlódását és konfliktusát használják ki. Be-
avartkoznak olyan specifikáltan román politika-
ba, melyhez semmi közük. Ha két szomszéd
veszekszik, Önök mint kéretlen harmadik sze-
mélyek, zajjal és zavarral komplikálják a dol-
gokat. En azt tartom — hangsúlyozta ki a mi-

niszter — hogy mindenkinek végezze el a dolgát a
maga portáján, a belpolitikát pedig hagyják
reánk. Ez kizárólagosan csak a román embe-
rekre tartozik.

— Legalább is súlyosan téved miniszter úr,
amikor — ha általánosságban is — így látja a
kisebbségi sajtót, annak szerepét és hivatását.
Ezek az orgánok — persze én is csak a ko-
molyabb csoportját veszem — az itt élő kisebbsé-
gi népek szócsövei. Mi nem akarunk és nem
lakasztunk zavart és egyenlenséget. Ellenke-
zőleg. Csak az itt élő népek panaszait, sérel-
meit tolmácsoljuk. Mi — sajnos, győngye és le-
győngített szavunkkal — csak panaszkodunk,
kérünk, segítséget és orvoslást várunk. Sokkal
jobban fáj a mi fejünk és sokkal jobban éjs a
magunk háza, minthogy arra a bátorságra vete-
mednénk, hogy két egyajtájú veszedelmes szom-
széd közé ékelnők magunkat — pufferek. Hi-
szén pufferek vagyunk mi anélkül is.

— Ami pedig a politikába való beavatko-
zást illeti, engedje meg, hogy miniszter urat,
mint magyar iskolát járt és a régi Magyaror-
szágon élt embert arra emlékeztessék, hogy
egyidőben tizenötötől több román nemzetiségű
képviselő ült a magyar parlamentben. És ha a
memória talán el is mosódott, az akkori kép-
viselőházi napló azt bizonyítja, hogy a Duna-
melletti parlament román nemzetiségű képví-
selői ugyancsak beavalkoztak — román szem-
pontból és a román népérdeken át — a ma-
gyar belpolitika ügyeibe. Ugyanezt tette az
akkori román sajtó, az aradi Tribuna, a szebeni
román lap. Ha az akkori magyarországi román
sajtó és a mai romániai kisebbségi sajtó hangját
és hangjának tónusát, erejét hasonlítanók össze,
nem hinném, hogy fenntartaná miniszter úr ve-
lünk szembe ezt a mai kemény ítéletét és kri-
tikáját.

— Már pedig — jegyezte meg minifegy
programszerűen a kitűnő és ismételtük mindig
igen megértőnek ismert politikus — én kor-
mányzati elvként lehetségesnek tartom, hogy
alaposan restingálják és szigorúan csoportosít-
sák a kisebbségi sajtót. Csak azt az orgánumot
ismerném el, mely mögött elfogadott, akceptált
népalakulatok állnak. Vagyis: a Magyar Párt-
nak legyen egy hivatalos magyar orgánuma, a
svábságnak, a szárszoknak, a zsidóságnak és a
zsidó érdekeknek legyen egy külön lapja. Ame-
lyek közül esnek, vagy a levegőbe lognak
anélkül, hogy gyökerük vagy talajuk volna, tűn-
jenek el. Nincs rájuk szükség.

— Dehát ez erős érvágás volna a sajtószá-
badság testébe — jegyezte meg az újságíró, — el-
tekintve attól, hogy a nagy tömegek nem poli-
tikai szempontokból veszik kezükbe az újságot
és végtére senkire sem lehet rá oktrojálni, hogy
milyen újságot olvasson.

— En e tekintetben, de sok más tekintet-
ben is — válaszolt a miniszter — Musso-
lini híve vagyok. Erős kezű és céltudatos nemo-
zeti és faji politikát kell teremteni. Elso az
uralkodó nép. Az itt lakó többiek legyenek
jó állampolgárok, de mindenki maradjon a kap-
tatásánál. Ne akarjon országot vezetni és ira-
nyító faktor lenni. Legyen jó kereskedő, ipa-
ros, vagy hivatalnok és ezen a téren keresse és
találja meg az összhangot. Akkor nem lesznek
kisebbségi bajok és nem lesz antiszemitizmus
sem, aminthogy például Olaszországban ma
nincs is antiszemitizmus.

Ezen a téren nem kívánta az újságíró a
diskurzust követni és különben is egy hirtelen
kanyarulattal a kiinduló pontra került vissza a
beszélgetés.

— Lássá, jegyezte meg energikusan a poli-
tikus — én Henry Barbusse-né romániai sze-
replését is nagyon elítélem. Olvasott embernek,

Fabrica de Caniare

sistem **FLORENZ** mérleg-
gyár

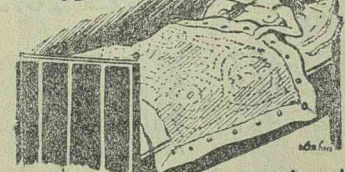
Oradea, Str. Astra 6. Telefon 716.

Gyári áron árusít

mindennemű precíziós és kommerz
mérlegeket és súlyokat

Jótállás mellett javít és hitelesített
mindennemű mérlegeket.

CI MENYORSZÓGBAN ÉRZEM
MAGAM!

mióta ezzel a nagyszerű paplannal
takarózom amit a
Lukács-né vettem részlet
fizetésre.

Str. Alexandru (v. Teleky-utca) 2 szám

Mossé-hirdetés

intellektuálnak tartom magam és Barbussenek, a regényírónak „alle respekt.” Tisztelem és becsülöm az íróit. De hogy mer ő mihozzánk — a vendégjoggal visszaélve — azzal jönni, hogy itt kommunista propagandát csináljon. Menjen Oroszországba. Mert Barbusse kommunistának vallotta magát.

— En úgy tudom, — jegyezte meg az újságíró, — hogy Barbusse olyasfélért említett, hogy ő a népek szebb és jobb jövőjét, fölvilágosodását és boldogulását akarja és ha ez — említette — kommunizmus, úgy akkor ő kommunista...

— Ezek csak a lényegét takaró, szépen öltöztetett szavak. Ismétlen csak — ért véget a diskusszió — több tárgyalást akarja és ha ez — a kisebb-sajó részéről és több fejelemzését a hangban.

A vonat — istennek és a jó soronk legyen hála — szerencsésen a céljához ért. Arad felé közeledtünk, az utasok készülődtek, a beszélgetés is elhalt. Ez a beszélgetés, mely nem volt hivatalos interjú, nincs fölhangolva kritikái kommentárral való kíséretre. Csak két utasnak időtűző — talán nem egészen érdektelen beszélgetése öttől — hétig.

A városnak még csak a megvilágított kontárjai mutatkoznak. Még csak a hóval fedett csöndes és békesen szunnyadó tájat mutatja a vonat ablaka. Azt az igazi világot, mely nincs benne az újságokban. A nyár kenyeréről álmódó áldott jó földet. És eszembe jut az imént látott megriadt és megugrasztott kis mezei nyúl. És a mese lapjáról való groteszk, hihetetlen kép, amely azt akarja szemléltetni velünk, hogy a félénk és meghajszolt nyulacská tarti puskát az erős vadászra...

Marót Sándor.

Vas- és réz-butorok

nagy választékban érkeztek és legolcsóbban kaphatók
Klein Adolf vaskereskedésében, Strada Avram Iancu, volt Kossuth Lajos-utca, 3. szám alatt.

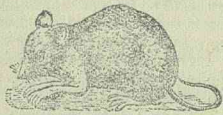
Rémes öngyilkosságot

követnek el
patkányai,
ha megveszi

Radikal

hushivonat-patkányirtószer.

Kapható minden patikában és drogueriában

Nem titok, mindenki tudja már,

hogy a legszebb, legjobb szabású férfi-, nő- és gyermekruhákat a legolcsóbban árulja

Klein Sándor, Sas-passage.

**Még csak pár napig tart a
Nagy Karácsonyi Vásár**

leszállított olcsó árakkal.

AU PRINTemps

(volt Missir) cégnél

Nagy drágaságot hozott az idei tél

Esztendőnk óta nem sülyedt ilyen mélyre a hőmérő higanya, mint az idén. És esztendőnk óta nem várta ilyen felekedéssel a város lakossága a telet, mint az idén. Hiába, ma már csak nagyon kevés embernek van arra pénze, hogy úgy bevásárolhasson télire mint a régi jó években. Akkor már az őszi hónapokban megtelek a fásipincék és élelmiszerkamrák. Ma nincs siralmasabb látvány, mint a régi magyar középosztály fásipincéje, meg az élelmiszerkamrája.

Esztendőnk jól tudják azok, akiket legjobban érdekel: a fakeskedők és az élelmiszerárak.

Ma a középosztály „egyik napról a másikra ér”. Mázsánsként, de legfeljebb köbméterenként vásárolja a fát. Ot kilonként a lisztet, vagy a kenyeret és még kisebb mennyiségben a zsírt, fűszert és más élelmiszert.

Ma nem következett volna, be ez az abnormis időjárás talán nem állott volna be ilyen súlyos helyzet.

Hihetetlen mértékben megdrágult a fa. Egy köbméter fa normális ára 250–280 lei volt. A hideg és a havazás beállta óta a megrendelt és előre kiizetett fát is csak nagyon nehezen szállíthatják házhoz. És azóta a fa ára napról napra emelkedik. Ma már négy száz leinél többet is ekeérnek egy köbméter gyenge minőségű tűzifáért.

Ehhez járul még, hogy az abnormis viszonyokat kihasználják a favágók. Eddig 45–50 leierért vágtak le egy köbméter fát. Ma 90–100 leien aul nem is állanak szóba az emberrel.

Nagyon helyes volna, ha a hatóságok megállapítanának egy maximális összeget, amely néi többet ne követelhesse a favágók.

Még sira masabb a proleátók helyzete, azoké, akik 10–20 kilonként, vagy mázsánsként szerzik az aprított fát.

Egy mázsza fát már száz–százhusz leit kérnek. A hirtorgalomban tehát egy vagon fát 10–12 ezer leit vesznek el a hirtorgatott emberektől.

Emelkedett az élelmiszer ára is. Egy-egy leivel lett drágább a liszt és a kenyér. Egy-egy leivel lett drágább a burgonya és a hüvelyes vetemények kilogramja.

Érdekes, hogy a sertésus ára most esett, de ez csak azért van, mert a közönség legnagyobb része most libát vásárol, azt sokkal gazdaságosabban tudják kihasználni. Drágult a zöldség is.

A szállítási viszonyok azonban a havazások következtében igen rosszak. A régi királyságban például napokra megállott minden vasúti forgalom. A kereskedők készletei fogynak és félt, hogyha a legrövidebb időn belül nem tesznek intézkedéseket a drágaság csak növekedni fog.

Hirdetmény

Az Aradott Nagyvárad Városi Vasúti közölte, hogy a Városi Vasúti határozata értelmében 1925. január hó 1-én a következő menetdíjak lépnek életbe:

1. szakaszdíj	5 Le
2. átszállódíj	6 Le

A bérletjegyek ára a következőképpen állapították meg:

1. Rendes bérletjegyek ára:

1 vonalrésze	250 Le
2 vonalrésze	300 Le
valamennyi vonalrésze	450 Le

2. Állami, megyei tényleges szolgálatban lévő alkalmazottak, valamint katonák személyek részére:

1 vonalrésze	100 Le
2 vonalrésze	125 Le
valamennyi vonalrésze	150 Le

3. Városi tényleges szolgálatban alkalmazottak részére:

1 vonalrésze	75 Le
2 vonalrésze	100 Le
valamennyi vonalrésze	125 Le

4. Tanulók és ipari, valamint munkások részére:

1 vonalrésze	125 Le
2 vonalrésze	150 Le
valamennyi vonalrésze	225 Le

Munkások csak akkor jogosultak a vozményes bérlet váltására, ha a havi tésük a 3000 Leit nem haladja meg.

Ezen bérletjegyekben a kiállítási lamint a menetjegy bélyegilleték benn foglaltatnak és azok külön kerülnek fevitásra.

AZ IGAZGATÓSA

**BOUQUET
D'ORIGAN**

CH DUPRE

EAU DE COLOGNE
SAVON
PUDRA
CREMA

FERITI-VA DE IMITATIUN

Sfr. Alexandril (v. Teleky-utca) 2 SZ

Mossé-lit

A sánc mögött a vár..

Nagyvárad keletkezésének az idejét a hagyomány László király idejére helyezi. Valóban olyan monda is, hogy *Ulpianum* már a rómaiak idején város volt ezen a helyen, inkább azonban Bihar lehetett a vármegye, ahol Szent-László püspökséget alapított.

Szent-László király helyezte a bihari dűlős a püspökséget is Nagyváradra, aki ekegyházzal alapított itt és várat emelt. Egy sárga bástyák, melyek elhagyottan felelevenedten bóbiskolnak a jelenlegi nagyváradi városban, ezek a leromlott, nehéz falak, melyeken rágódva véli fogát az idő, száza-

Szent László király holttelepén kívül itt helyezték örök nyugalomra II. András király földi maradványait, de később exhumálták. Kun László is, akit Körösszegeen gyilkoltak meg, minden valószínűség szerint itt van eltemetve

Szent László templomában temették el Beatrix királynét, Róbert Károly második feleségét, ugyancsak itt nyugszik saját kívánságára I. Mária hercegnő az Anjou-ház utolsó sarja.

De Váradon nemcsak halottaikban tér-

összekötötték a Pecével, körülövezve a várat és a belső várost.

A vár, mely a tatárokkal szemben még alig használt, a török időkben kap jelentékenyebb szerepet. Ali bég 1474-ben megrohanta a gazdag várost, a várost felperzselt a várba azonban nem tudott bejutni.

Várad fénykora virrad Martinezi Fráter püspök idejében, amikor János király birodalma székhelyévé teszi Váradot és itt tartotta udvarát. János és Ferdinánd között a békét 1538-ban lund Wese és Fels Leonhard Nagyváradon írják alá. A békeszerződés értelmében János halála után Erdély és a Tiszántul Ferdinándra száll.

Fráter kormányzósága alatt vette fel a vár mai alakját.

Az idők folyamán kitűnő szolgálatot tesz a vár Ferdinánd király és János Zsigmond király harcában. A törökökkel való küzdelemben és Erdély s Magyarország harcában azonban Nagyvárad vigasztalanul elnéptelenedik.

Érdekes, hogy évtizedekkel később a jezsuitákat Nagyváradra akarták telepíteni, de a már akkor liberális szellemű város egyhangu tiltakozására ez elmaradt.

A Báthoriak korában erősítik meg újra a várat és új bástyákat emelnek. Az 1598-beli török ostromról egy osztrák generális tervrajza maradt fent, amelynek reprodukciójából mindenki ráismerhet a mai város egykori napjára, melyből Nagyvárad kiépült

Báthori Gábor fejedelem meggyilkolása, a Bethlen, majd II. Rákóczi György uralkodása alatt a vár teljes kiépítése, 1638-ban egy királyi sir feltárása, mely László vagy Zsigmondé lehetett, török ostromok, a császári csapatok visszafoglaló harca még a neves történeti dokumentumok, melyek a Vár középkorához fűződnek.

Thököli 1686-ban vonul be fényes kísérel Nagyvárad várába. A török uralom alatt báró Heissler Donát tábornok menti fel a várat, mely ettől kezdve a K. u. K. hadsereg ezredeinek otthonává válik évszázadokon keresztül 1918-ig.

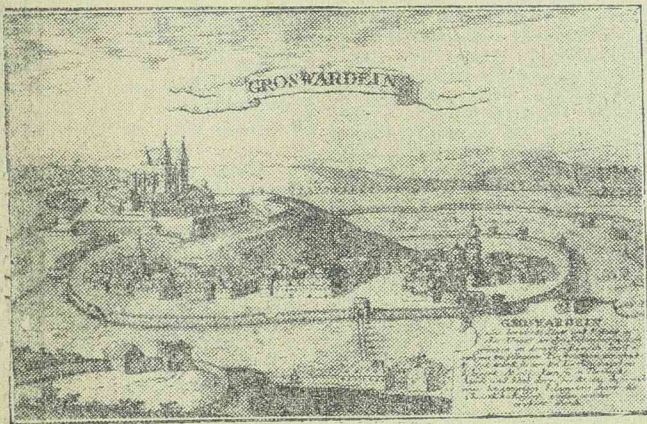
1918 óta elfeledten áll a váradai vár. Előbb hajléktalanok menhelye volt s szegény proletár családok tanyáztak benne. Aztán istenem, idők kiszámíthatatlan fordulata, Wrangel orosz katonái várták benne a fehér cári lojogó feltámadását.

Es megegyez az érdeklődés homlokterébe került a pusztai vár. Detektívek jelentek meg ott ásós emberekkel és az irdatlan kazamatákban laza földet kerestek, hogy megtalálják alatta Spitz zacskógyáros holttestét.

Az öreg zsidó teleme, akit utoljára a várba láttak tartani éppen úgy nem került elő, mint a homályföldre sorsu királyi holttestek. És ha egyszer ezen a helyen pusztasz a föld, szélhordják az egykor megbontathatatlannak hitt falakat, talán megoldódnak a titkok és lehet újabb titkok kerülnek elő, melyek felett tanakodni dugják össze fejüket a jövő idők történetírói. (bl.)

Sir. Alexandru (v. Teleky-utca) 2 szám
Művész-hirdetés

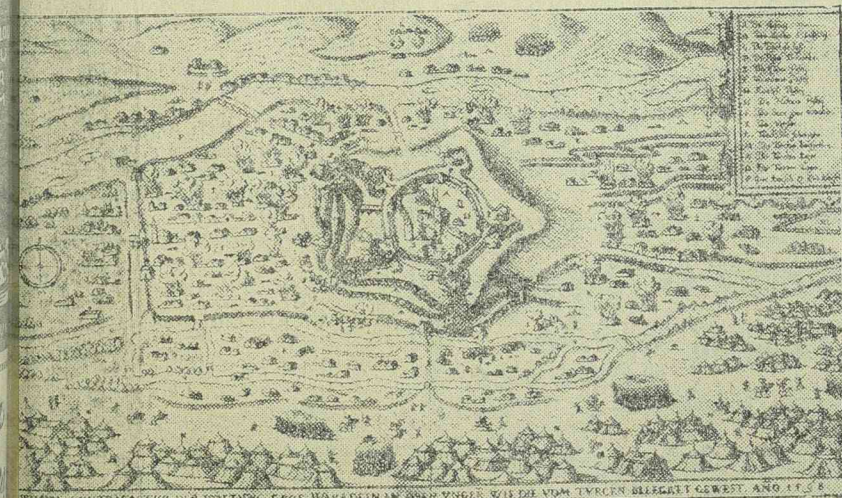

történetét meséli el a kutatónak. Szent-László óta sokszor lerombolták a nagyváradi falait és először nem is voltak csak falak, hanem építmények a mai vár helyén. A romok után a hadigépek fejlődésével, pontosan épültek ki a föld és kő-sáncok és a kőfalak.

A vár története, melyben legutóbb a székelyek, azelőtt a 37-ik gyalogezred állomásozott s jelenleg csendőrszázadoknak szolgákhelyül, a város története egyben a gyermekek játszótere a sánc, melyet ta-

tek meg meg a koronás fők. Szent László hagyományai a legkedveltebb városossá tették Váradot, melynek a XV-ik században lakosságát 40-50.000 főre becsülték. Zsigmond király gyakran tartózkodott Nagyváradon és hosszabb ideig, egyszer Jagello lengyel király társaságában. Ezek a körülmények

kereskedelmi góccá építették ki Váradot és a betelepített iparúzó olaszok kiépítették a Körös jobb partját, melyet ma is olaszoknak nevezünk.

csordák és török hordák tapostak és áztott vérről a Duna-menti népek mindenike. A vár belső udvarai kihaltak és alig látottak, a polgár megilletődés nélkül halad el a kőfalak között, melyek alatt valahol a Duna elásva, rejtett horpadásokban és pindeben királyok és királynők és egyházi fejedelmek holtteste nyugszik. Mert Várad, mely alatt a vár területe volt értendő, egyik oldalán a Körös, másik partján a Pece, azaz a víz mosta, sokáig volt az ország uralkodó kedvelt temetkezési helye.

Külváros volt Szt. Péter és Szepes, Vence, Bologna, Pádva, ahogy az olaszok által lakott részeket hívták, maga a belváros ott terült el, ahol a mai nagy piac van. A nagy piac földje alatt vannak lerakva a régi Várad alappillérei és egy ásatás könnyen felszínre hozná a középkori Váradot.

A strada Gymnastica (volt Tornauica) egyes udvarainak tövében még ma is észlelhetők azok a csatornák, amelyek a Körös vizét

Szinpadi cenzura Nagyváradon száz esztendő előtt

Öreg irások közt Várad messze multjának elmosódó nyomait kutatom s egyszer csak elem dobannak a magyar színművészet történetének drágálatos jetei. Irások jelek száz esztendőnél is régebb időből, a várad színpadszáz első szent lélekzétvételeinek idejéből, mikor is Kotsi Patkó János uram, Sáska János uram, Jantsó Pál uram, Ernyiné Termelzki Franciska nagyszony, meg a többi nemes magyar aktorok és aktrizek mindent elkövettek, miszerint Városunkat és a Vidékről is begyűltekezni szokott Uraságokat hasznos és dítséretes mulatságokkal gyönyörködtették.

A mai alkalommal csupán a színházi cenzuráról szóló kedves, naiv akták mondják el, hogy mint épültek a dédapák a játékszínben s mi volt a szórakozásnak az a maximuma, amit kegyesen engedelmestek az ugynevezett magas hatóságok.

A várad színház, már mint az első Nemzeti Intézetünk a varmegye levelesládájában őrzött irások szerint fel sem üthette sátrát, míg a helytartó tanács jóvá nem hagyta a repertoárt. Meglepő milyen gazdag műsora volt már akkor a Jádó Társaságának. A Catalogus actionum comicarum rengeteg szinpadi művet sorol fel. Ilyen bajos címek: Altula és Buda, Báro Articsóka, Bivalyi Kristóf vagy Wildang, Disputáló dák, Embergüllő és megbánás, Erőszakos házasság, Formentari remete, Ujonodi gályarab, Halálfő, Járta keltes völgyén, Megesik az effele, Minden leben kanál, Politikus csizmadia, Szerellem és becstület, Szorgalmatos ház ur, Vad emberekkel való társalgódás. A műsor azonban nem teljes, mert játszottak az uttorók Shakespeare Hamletjét is, és szerepel a lajstromban az Armány és Szerellem, Schiller drámája, aztán ott van Goethe Stollája, Moliere Fősvénye Sugorimommal és a Képzelt beteg, amely Teteltett beteg címen szerepelt. A közönség is bizonyára szívesebben támogatta a színeszeit, mint a mai publikum. Olyan mecénások voltak Sándorffy doktorról most nem is szólva, mint gróf Rédey Lajos, gróf Sauer s a görög püspök, aki évenként ötven forinttal segítette a magyar nemzeti komédiásokat. Az is megragadó, hogy a közönség nóbélbálukat rendezett a színészei támogatására.

Minden reniben is lett volna úgy látszik, csak éppen a helytartótanács igyekezett hivatalos otrombaságaival rontani a helyzetet. A játékrendet igen csak veszedelmesnek találta, isten mentis ezek az éhes histriok, ha megbodorodnak, zofort feldöntik az ország békességes rendjét. Dehát mire való a cenzura?

Elsősorban kinevezték a cenzort, Jakob Müller urat, valami Würtembergből elszármazott kéfrakkos osztrák professzort, akinek kezébe nyomták az utasításokat: Directive Regeln für Theater Entreprisen in Rücksicht auf der Stoff der aufzuführenden Stücke desselben Moral und Reinigkeit des Dialogs... Szóval az erkölcs, az ártatlanság, a vallás, az állam védelmét tökéletesen biztosították a direktívák, most már felrepülhetett a kurtina.

Igen ám, de lássuk a szigorú cenzura szabályait.

— A vallás — mondja többek közt ez a

csodálatos régi akta — sokkal magasabb, sem hogy szinpadra szabadna vinni. Oki vallásról szabad említést tenni, de ügyelni kell arra, hogy a vonatkozó analogia révén ne legyen szatira. Remeteket szabad szerepeltetni, de a rendelkezés kifejezések épügy mint apácák, barátok megjelenése, mellőzendő. Ajátos öregasszony megjelenhet a szinpadon, de imádságos könyv nélkül.

Következik egy passzus. Döbbenetes energiájuk van itt a szavaknak. Ezek a sirjából feltörő rég eltemetett szavak ime a felső hatóságok száz esztendő előtt való felfogásáról beszélnek. Azt mondja a megyei levéltárban fenmaradt direktívák egyik pontja:

— Zsidót csak akkor szabad szinpadon szerepeltetni, ha vallásáról nincs szó.

Csupa érdekesség az utasítás további részeiben is. Megállapítja, hogy politikai szempontból mit szabad színreadni. A római történelmeknek csak azok a hősei jelenhetnek meg a szinpadon, akik hazaszeretettel tündek ki. De nem szabad ám Tell Vilmost szinpadra vinni, tilos a Czillej gróf előadása, melyben Barbarosa császárné, mint érzéki asszony jellemzették. Azután IV. Henrik, Witte'sbach Ottó színművek hőse nem lehet. Kerülendő továbbá a szinpadon oly kivégzés vagy elzárás, mely a király akaratából történik. Gyilkosságoknak, különösen gyermek és szülő-gyilkosságoknak, továbbá öngyilkosságoknak a szinpadon előfordulni nem szabad. Az erkölcs ellen vét olyan színmű, melyben verontásról, házasságtörésről, paráznaikodásról van szó. Férlinak szabad rossz tanácsolni, nőnek soha, Ha tréfából találkat adnak, a közönséget azonnal fel kell világosítani a való felől. Házasságközvetítés tilos a szinpadon. Az Indusok előadása azonban megengedhető, mert itt az a nő, akinél az indus kedvese lakik, az erkölcs ellen nem vét. A Gróf Santa de Vecchia, valamint az Armány és Szerellem nem vihetők szinpadra, mert a darabokban a maitresse kifejezés fordul elő.

Ílást nem aranyos?

Na aztán olyan jelenetek, hol az erkölcsért és szeméremért pénz kinálnak — még ha érte protekciót ígérnek is — mellőzendők. Férő és nő egyedül kis fülkébe semmiféle színműben nem távozhat. (Vajjon kettesben?) Lehetett dolga Müller Jakab ur olójának!

A szinpadi párbeszédéből teljes szigorral ki kellett irtania a cenzornak ezeket a kifejezéseket: gyarapodjatok és szaporodjatok, Ursten engedd szolgádat nyugalomba vonulni, beteljesült, öreg mint Mathusalem, bölcs mint Salamon, kövér mint egy kanonok. A kifejezések egy része így pótlendő: Öreg mint Nestor, bölcs mint Solon, kövér mint egy gazdag bérlo. Apát és apátnő helyett ezek a szavak használhatók: nevelő intézeti előjáró, gyónatató atya helyett lelki tanácsadó, szent helyett iámbor, őrangyal helyett őrszellem és ég helyett földi paradicsom.

O ez a földi paradicsom! Szegény aranyoskedvű Jantsó Pálnak, a nagy magyar színésznek sok ajabaja lehetett a cenzorral. Alig tudta Rhédey gróf kirántani a veszedelméből, amikor a Nagyvágyódásból esett vétek című tragédiájában azt szavalt:

— O irgalom kantsal seregi, hazug jók, látjátok-e egy nagy szem lesen reátok a földi paradájszóból? ...

Mit mond még a nevezetes direktíva a színpad és a színész számára?

— Öngyilkosság esetén hinni kell a lélehatatlanságában. Elkeseredésből nem szabad öngyilkosságot elkövetni. Azután még: Atka tilos, továbbá nem szabad a szereplőknek az öltözékben Istent, Jézust, Máriát és a Szenteket getni. Vének pótlendő kicsapongással, öreg helyett öreg gonosztevőt kell mondani. Állam mélyek, törvények, hivatalok szatirikus emle vagy gunyolása, épügy mint zsarnokságnak, bágyás elnyomásának említése mellőzendő.

Nézzük csak ezt a szigorú pontot:

— A Szép suszternében a zene kétérték kíséri azt a dalt, melyben ez a mondat fordul elő: O annyira szemtelen és hagyja magát kéts, a cipőt megmérteni... Ezért ez a rész kihagy (Az a kétértékű zene a mindent!)

Még csak ez a pár kedves tilalom:

— Házasságtörés helyett hűségmegszondandó. Mámort, kéjencet, titkos betegség elgyengült férfierőt említeni nem szabad. Lányok helyett éjeli nimákat vagy kreath szabad mondani. Végül naiv leányos kérdések mint például: hogy jönnek a gyermekek? házasságnak? előfordulni nem szabad... (Uj a dédmamák, azok a dédmamák tejetetereje a cenzura, mégis csak megtudták!)

Ugyancsak rigorozus volt a nagytekinthető erkölcsű bürokrácia és egész bizonyos, hogy Miller Jakab tanár úr kegyellennél alkalmas szegény színészekkel szemben a kemény bírálat. Meg lehet érteni, hogy Kelemen László színpadpanaszt telt a cenzor tulkapásai ellen, mert a direktió dolgaiba is belelőtte az orrát. A tartó tanács aztán körmere csapott a spektáknak és erőiesen rendreutasította.

Azóta aztán nem volt cenzura száz egy esztendőig Váradon... Azért is jó, hogy emléket kibővöcszte:

Marton M.

Üdvözltem a Halálnak

Az ismert költőnk most megjelent verseiből

*

Elgondolom: a halottot milyen sokan félnek, fájnak, testvérei vagyunk pedig minden porladó csontváznak.

Nagy igazság ez a földön: mind elmegyünk egyszer — végleg csodálatos, hogy céljaink mégis oly nagy tüzzel égnek.

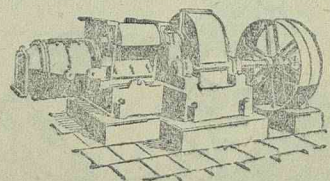
Mint a gyermek, mint a lepke úgy repdesünk, úgy remélünk s a nagy tüzek hamujában rejtőz minden böcsességünk.

Elmélkedés halk óráján az elfakult vágyak válnak, s én baráti üdvözlétem küldözgetem a halálnak.

DIAMANDI VIKT

BERGER & Co. G.M.B.H. Gépgyár és Vasöntőde

Berg-Gladbach (Rheinland)

szállítja 50 éves tapasztalataira támaszkodva az

aprító-gépeket,

mint: kőtörőket, hengerműveket, golyószáratokat

Séglagyári-gépeket

CHAMOTTE- és SILIKA-MŰVEKET mindennemű az új kornak megfelelő berendezésekkel,

Emelő- és szállító berendezéseket

Kívül minden országban

Szakszerű felvilágosításokkal minden időben rendelkezésre áll a romániai vezérképviselőt

Dr. SCHULZE & Co. Sibiu (Nagyszeben)

Otsón runázkodni **Hamides & Co.** uj rendszerű áruházában **Str. Alexandru (v. Teleky-utca) 2 sz.** kedvezményes fizetési feltételek mellet

MEGJEGYZÉSEK

*

Van a törvény, amely úgy, a hogy engedné nekünk, hogy idehaza, szűkebb körökben önmagunk intézzük sorsunkat, mégis még mindig ama hat-hét tiszteletelő ur, a kiket együttesen városi tanácsnak neveznek, foltozza megint össze városi költségvetést és állapítja meg, hogy huszonötmillió lelt kellene egy esztendőre kicsit belőlünk, ha mindazokat meg akarják költöztetni, amit elkölthetőnek tartja. Már maga a törvény is igen keveset enged önkormányzatból, hogy úgy mondjuk, városi autonómiának csak a kisujját adja oda, a valóságban még ebből is le kell nyelni a paktumok bugylibicskáját, és végül kiderül, hogy még ez is csak volt. Politikai szórakozás: itt a január elején, amikor az új törvénynek életbe kell lépnie, de semmitől nem vagyunk távolabb mint elől. A kormány két választást tett eddig: a mezőgazdasági kamarai és a parkamrai választást. Ezek akartak a választások lenni az ország hangulatának kiértékelésére. A kísérletek nem jártak a legjobban eredménytel és a kormány az elmaradást abbahagyta. Igaz, hogy törvényt hoztak a közigazgatási választásról, a törvény arra is való, hogy ne alkalmazzák mint a hogy Carlyle szerint az ember nyelve is arra való, hogy hallgasson vele.

A kormány nem tartja magát eléggé komolyan arra, hogy elrendelje a községi választásokat. A természetes megoldás az volna, hogy próbálkozzék vele egy másik kormány. Elvégre látnuk már olyat is, hogy amelyik párt jobban bízik a választás sikerében, akkor, ha ellenzéken van. Tavaly a két szociáldemokrata-párt a választások előtt kimondta, hogy kivonul a kormányból, mert sokkal több mandátum elnyerését remélték, ha a választás idején nincs a kormányban, ha népszerűségét a kormányzati felelősségével nem kell rontania. Természetesen ez csak olyan országban lehet lehetséges, ahol a választás valóban az összes polgárok és munkások akaratának szabad megnyilvánulása, nem pedig egy kormányozható gépezet, a melyet az irányítók, aki a kormány csavarjainál ül. Mivel a kormány nem akarja megengedni, annál inkább embernek van szavazati joga, de annál kevesebben politikálnak, természetesen munkát viszont csaknem mindenki politikailag, igen kevesen szavaznak és még kevesebben szavaznak úgy, a hogy a szívük és agyuk diktálja. Csak ilyen milliók képzelhető el, hogy egy élő törvény operatív előírja, hogy választani kell és meg sem választanak, hogy eleven jogszabályok módját adják arra, hogy ha a termék vékony szopránhangjával bár, de mégis beleszóljunk saját sorsunk intézésébe, mégis tovább is kinevezett férfiak jó vagy rossz belátása dobjon reánk milliók és milliók adóterheket. A közvélemény pedig teljes társadalmi közönyt és nemtörődöm-séggel veti tudomásul mindent. Két hónapon keresztül nagy emfázzal készült a választásra és különösen a kisebbségi társadalomra, de a kegyetlen hajcibálásig, marakodott el a gyenge konkon, amit csak meglobogtatott előtte, most pedig elfáradtan, kimerülten és beteges lefáradással veszi tudomásul, hogy félrevezették, csupán próbára tették, hogy meggyőzték, azután a legkülönösebb gettóba visszakergették.

De talán jobb így. Van időnk, hogy szre térjünk. Most, hogy nem törődik velünk senki, nem beszél a választásról senki, amikor az arcába nevetnek annak a

naiv embernek, aki azt hitte, hogy no kiélvezi megint a korteskedés gyönyörét egy kicsit — és mellére üthet büszkén a városbázán: én e város polgára vagyok, — most talán még vissza lehetne kalapálni azt, amit a múlt hónapok ádáz civakodásában elmulasztottunk: az egyetértést. Most nem kerget a tatár, nem egeri sarkunkat a választás sürgőssége, most már látjuk, hogy ha nagyon összevesszünk, hát nem kapunk semmit: most a kisebbségi társadalom különböző rétegei; osztályok, felekezetek, foglalkozási ágak csöndben, szenvedélyek és izgalmak nélkül megegyezhetnének egymással. Van idő nyugodt tárgyalásra és van egy súlyos tapasztalatunk: jobb ha egymás között megosztjuk a keveset, mintha nem jutunk semmihez, mintha megvárjuk, hogy majd megint kiérlelet tegyenek soraink szétbontására, ami feltétlenül sikerülni fog, ha arra az időre, amikor már a választást úgysem lehet majd halasztani: megint csak a veszekedés és a marakodás, a vézna zsákmányon való elkeserítő osztoszkodás marcanagoló dühe választ el bennünket. A kisebbségek blokkját itt Nagyváradon, ahol tulajdonképpen csak egyféle kisebbség van: a magyar, de ez mégis osztályokból, társadalmi tagozódásokból, felekezetekből áll: most kellene ebben a halk intervallumban megcsinálni. Talán jól jön ehhez még az elfáradtság és a közöny is, amely reánk fektet a meddő választási vívizek után, amit elvégeztek rajtunk, talán simábban és könnyebben is fog menni, hogy megtaláljuk egymást. Ha pedig sikerülne ezt a belső blokkot összekovácsolni és a választás mégis aktuálissá válna: itt állunk felkészülten, egyenesen és nem kalkulálhatja bele senki a maga politikai számításait a legnagyobb tényszerűséggel, ami eddig rendelkezésére állott: a nagyváradi kisebbségi társadalom szétbontás.

Addig tudomásul vesszük, hogy papíron van törvény a városok és vármegyék autonómiájáról, de a valóságban minden megy úgy tovább, mint eddig: rólunk és nélkülünk. De nekünk makacsul és konokul jogaink tudatában ott kell állanunk a pitvarban, hogy eloglaltuk a döntő pillanatban a helyünket. Rothschild Nathaniel báró 1846-

ban hiába volt a City megválasztott képviselője, nem léphetett be az angol alsóházba, mert választói joga volt ugyan, de az angol parlamenti eskü szövegét zsidó létére nem tehetta le. De Rothschild mindennap megjelent az alsóház sorompója előtt és néman demonstrált amellett, hogy neki ott a helye az alsóházban és mivel a City minden négy évben újból es újból megválasztotta Rothschild Lionel Nathan bárót, ő tizenkét esztendőig fáradhatatlanul ott ült naponként az alsóház sorompója előtt, mert a City nem tagította, összefogott és végre is az angol alsóház megválasztotta az esküszöveget és a City Rothschild személyében mégis helyet foglalt az angol parlamentben. Idestova nyolc esztendő már nekünk is eltelt, mióta itt szorongunk a sorompónál és nem lehetetlen, hogy jó sokáig kell várakoznunk, de ha az időt okosan, szívós állhatatossággal és megörögzött kitartással felhasználjuk, mégis csak ott leszünk mi is valamennyien, ahol lennünk törvény szerint jogunk van.

Legjobb és legolcsóbb uridivatszabó

SERESS

Str. Iosif Vulcan (Nagy Sándor-utca) 17

December

26

Szombat

TAZÓK ESTÉLYÉRE

estélyi cipők

WEISZ JENO

kizárólagos női cipő-áruházában

Nic. Iorga (Zöldfa-u.) 8.

A HEYMAN-SZINKÖR karácsonyi műsornaptára
1925 DECEMBER 31 nap

Péntek

25

Kath. karácsony
Prot. karácsony

Szombat

26

Kath. Ist. 1 vt.
Prot. Ist. 1 vt.

Vasárnap

27

Kath. János
Prot. János

Hétfő

28

Kath. Aproz.
Prot. Kamilla

Premier!

Sláger!

Ujdonság!

Megvetett nők

7 nagy felvonásban. :: Előadások kezdete 3, 5, 7 és 9 órakor

Főszereplők:

Mattyasovszky Ilona,
Kürti Ilona és Olaf Fjord

A 3 órás előadások teljes zenekarkísérettel, olcsó helyárrakkal!!

Premier!

Ujdonság!

Habsburg Miksa

Metro Goldwyn-film.

Főszerepben: MARION DAVIES, Amerika legnagyobb filmszínésze.

Ma karácsony este „Acélhang” dalkör mulatsága a Kath. Körben

IPAROSOK LAPJA

Az Iparosok karácsonyára

Írta: RAMMINGER ISIVAN

Ma ünnepet ül az egész világ, a szeretet ünnepet: a karácsonyt. Ez az ünnep a szeretet és megértés ünnepe. De vajon szívből jön-e ez a szeretet és megértés óhaját, ami millió ember ajkát elhagyja. O, mily könnyű a megértés, ha őszintén óhajtjuk, ha minden utógondolat nélkül követjük ezen óhajításunkat. Különös hatással volt rám mindig a szent karácsony ünnepe s akkor jutott eszembe, hogy minél őszintébb legyen a szeretethez való ragaszkodásom, a béke és a megértés utáni vágyunk.

Vajon hány iparos családban van teljes boldogság, jólét és nyugalom? Vajon hány iparos nélkülöz ezen a szent ünnepen. hány elagott iparos tapossa a földet hajlek és kenyér nélkül, hány árva iparosgyermek nélkülöz a szeretet nagy ünnepe? És miért mindez, mikor minden ajakról a szeretet, a béke és a megértés imája hangzik?

Eljött az idő, hogy végre ezeket a jelszavakat tettekkkel kell bizonyítani. Az iparosság vezetői a jóléti intézmények létesítésével alkalmat adtak és adnak arra, hogy a jelszavakat bebizonyítsuk. E helyett azonban haladunk emberi hiúsággal, önző és zsarnoki természetünkkel, csak a pillanatoknak élünk, nem törődünk sem hozzátartozóinkkal, sem iparos társainkkal, még kevésbé más társadalmi osztályú polgártársainkkal. Számítanak azok, akik előre nem látva, nem akarnak még magukról sem gondoskodni, hiányzik belőlük a szeretet, az egymás iránti bizalom és megértés. Pedig ha a megértés és szeretet szava a mi ajtónktól úgy a templomban, mint a családi otthonban, vagy a nyilvános helyen, őszintén és szívből jönne, akkor nemcsak hitünknek, de emberi méltóságunknak is lehet ennénk.

Hol van, mikor jön el részünkre, iparosokra a megváltó, aki bennünk anyagias gondolkodásunktól, csökönyös önzésünktől megváltson és mindazt őszintén és igazán éreznénk, amit mondunk és amit állítunk. Hol van s mikor jön el az, aki minket meggyőz arról, hogy a mi imánk a szeretet és megértés iránt tiszta szívből áhítozók s hogy ne csak szokásból imádkozunk és hangzólassuk a békés szeretetet, hanem meggyőződésből és szívből tegyük azt.

Jöjjen el végre számunkra, iparosok számára is a békesség megváltója azzal, hogy fogadjunk egymás iránt szeretetet és megértést, kövessük az érettünk dolgozókat, velük együtt haladjunk, ne gáncsoljuk, hanem segítsük munkájukban, mert ezzel a mi karácsonyunk is örömteljesebb, boldogabb és gazdagabb lesz.

Az ipartestület jótékonyági bizottságának ülése

Az a szomorú helyzet, melybe az utolsó évtized rossz gazdasági viszonyai jutatták az iparosokat, különösen pedig az elagott és magára maradt öreg mestereket, áhándó tevékenységre serkentik az Ipartestület jótékonyági bizottságát. A segélyre szoruló és nehéz sorsba jutott iparosok helyzetének javításán és megkönnyítésén fáradozott most is, 19-én tartott legutolsó ülésében a bizottság, mikor is elhatározta, hogy a karácsony alkalmából úgy a háviségelyezetteknek, mint az alkalmi munkásoknak szűkös viszonyához képest karácsonyi segélyt fog adni. Intézkedett a bizottság az iránt, hogy a bankok és nagyobb vállalatok megkeressenek, hogy az évi nyereségük megállapítása kapcsán az iparosság jótékonyági alapját gyarapítani szíveskedjenek. Örömmel vette tudomásul, hogy a Dreher örgyár 400, a Marmarosch Blank & Comp. Bank 500, Bielik káth. püspök 500 és a Népszövetségi Hitelintézet 200 lelt küldött már is ezen célra. Intézkedett a menházi eddig üresen álló helyiség értékesítése lelet, hogy ezzel is gyarapítsa az alap jövedelmét.

Végül elhatározta, hogy amint azt már tapunkban is többször felvetettük, egy menház-építési fog létesíteni, melyben első sorban az iparosok és hozzátartozóik, másodszorban a város polgárai léphetnek be tagokul, kik önként lejárójának bizonyos tagsági díjat. E tagsági díjak teljes összege mind a jótékony cél szolgálására lesz fordítható s nem fog előállani az a helyzet, hogy a begyűjtött összeg jórészt elhárításra, reklámra s más rezsiköltségekre el köl-

lessen költeni. Ezzel kapcsolatban felvetett az az eszme is, hogy az adakozás megkönnyítése és minél kisebb tételként való összegyűjtése céljából az arra vállalkozó iparoscsládok lakásaiba egy-egy perselyt helyezzenek el, melybe az iparosnál megforduló idegenek és maguk a család tagjai is bármilyen kis összeget bármikor önként bedobhatnak. Az így összegyűjtött összeget aztán 2-3 havonként a persely felbontása mellett gyümölcsöztetés végett egyhelyre összegyűjti. Az eszme igen üdvös, mert a gyűjtés sem a felekre nézve, sem a gyűjtőre nézve nem lesz terhes és nem jár zaklatással s a persely szem előtti lévén, kis gyermekekre és felnőttekre egyaránt figyelemfelkeltő fog hatni, hogy a jótékony cél felkarolására nézve kötelességei vannak. Mindenesetre a gyakorlat fogja megmutatni, hogy lesznek-e önzetlen áldozatkész emberek. Mi hisszük, hogy igen! Egyébként az egyesület kiépítése érdekében a már meglévő és működésben levő egyesületektől szerez a bizottság alapszabály formákat s azt megfelelőleg átdolgozva, lehetőleg még az ideai közgyűlés elé fogja jóváhagyás végett terjeszteni. Az előkészítő-bizottságba tagokul megválasztottak Mónus Sándor, Spitzer Benjamin, Szűcs István, Orás László, Ungerleider Mór, Patkás Sándor és Dévald László.

Parfumerie Venus

megnyitott a Sas-passageban, (Novomeszky cukrászda mellett) ahol kölnivizek, francia parfümök, szépségápolási, háztartási, gummi és kőtszerek legolcsóbban szerezhetők be.

Cserepes és vágott virágok

és virágunkak legcsébb kivitelben és legolcsóbb árban
Szabó Béla
virágüzletében — Sas-passaia.

Saját gyártmányu férfi-kalapok

legújabb formában. óriási választékban, eredeti gyári árban

HELLER & DEUTSCH

Str. Nicolae Jorga 21. — Gyár: Bv-dul Kozle Ferdinand 20.

Férfi és női kalapokat legújabb formára alakítunk. Jó minőségű keménykalapok 250 és 300 letes árban.

Kajnal és Rózsá cég

Str. Iosif Vulcan (Nagy Sándor-u.) 1.

Nagy karácsonyi vásári rendez
Raktáron levő összes árucikkeit
rendkívüli olcsó árban árusítja

Karácsonyi ajándékok pazar választék és legolcsóbban Szenszakinél, Sas passa

1 l. legfinomabb ó-deleware bor 32

1 l. ó-beres bor 20

Rum és legfinomabb likörök a legolcsóbb

Goldjéder József

Piaia Reg. Maria (Bemer)-u

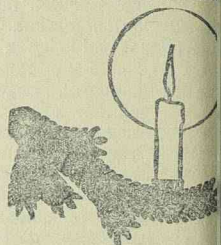
Futó és abgepast szőnyegek minden kivitelben n választékban Leitner Márton ri-nál

Nagyságos Asszonyom

ha férjét és gyermekeit

Uram!

ha feleségét és családját

Karácsonyra

értékes, szép ajándékkal akarja meglepni, úgy fáradjon be

Kálmán Sándor

ékszerészhez, Feratnand király-ut 3. sz.

ahol a legszebb és legizlésebb ékszereket szoliat és olcsó árban vásárolhatja. Kérem gvőződjön erről személyesen meg.

Lesztendő első és legnagyobb eseménye

Egyesületnek január első hetén rendezendő nagy műsoros estélye lesz. A műsor, melyre az egész Nagyvárad irodalmi társadalmának készült, lényegében két részből áll. A műsor a legnemesebb klasszikus irodalom műveiből áll. A műsor minden nemzeti klasszikus irodalmi műveit tartalmazza. A műsor a legnemesebb klasszikus irodalom műveiből áll. A műsor minden nemzeti klasszikus irodalmi műveit tartalmazza.

A műsor a legnemesebb klasszikus irodalom műveiből áll. A műsor minden nemzeti klasszikus irodalmi műveit tartalmazza. A műsor a legnemesebb klasszikus irodalom műveiből áll. A műsor minden nemzeti klasszikus irodalmi műveit tartalmazza.

50.000 leu emeli a Bihoreana

A Bihoreana bankjának az elmúlt évben a gazdasági helyzet miatt a banki tevékenységét szüneteltetni kellett. A bank a gazdasági helyzet miatt a banki tevékenységét szüneteltetni kellett. A bank a gazdasági helyzet miatt a banki tevékenységét szüneteltetni kellett.

A Bihoreana bankjának az elmúlt évben a gazdasági helyzet miatt a banki tevékenységét szüneteltetni kellett. A bank a gazdasági helyzet miatt a banki tevékenységét szüneteltetni kellett. A bank a gazdasági helyzet miatt a banki tevékenységét szüneteltetni kellett.

A Bihoreana bankjának az elmúlt évben a gazdasági helyzet miatt a banki tevékenységét szüneteltetni kellett. A bank a gazdasági helyzet miatt a banki tevékenységét szüneteltetni kellett. A bank a gazdasági helyzet miatt a banki tevékenységét szüneteltetni kellett.

A részvények 655 leios árban jegyezhetők darabonként. Az 555, illetve a 655 leiből ötszáz leit az alaptőkéhez, 50, illetve 150 leit a tartalékalaphoz csatolhatik. Kibocsátási költség címén részvényenként 5 leit számítanak.

A részvények árát négy részletben kell befizetni, még pedig: a régi részvényesek jegyzésekor 155 leit, 1926 június 30-ig 150 leit, augusztus 31-ig 150 leit és végül október 31-ig 100 leit tartoznak befizetni. Az új részvényesek jegyzésekor 205 leit, 1926 június 30-ig 200 leit, augusztus 31-ig 150 leit és október 31-ig 100 leit tartoznak befizetni.

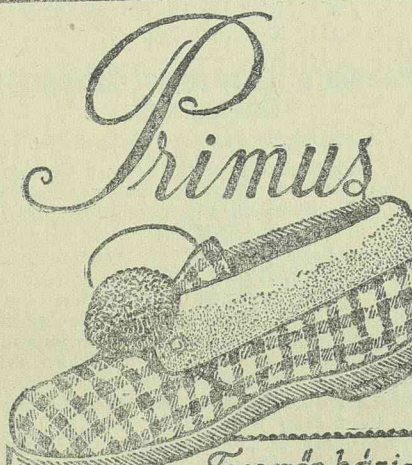
Azok a részvényesek, akik 1926 március hó 1-ig befizetik a részvény egész értékét, már az 1926. évi osztáleben is részesülnek.

Érdek, hogy a Bihoreana részvényesei nemcsak biharmegyeiek és nagyváradiak, de külföldön is sok részvényes rekrutálódik a Bánáti, Nagyszében és Fogaras vidékéről, Erdély más területeiről, sőt a külföldről is.

Tekintettel arra, hogy a Bihoreana részvényei után minden évben jelentékeny osztalékot fizetett és tekintettel a bank 26 esztendő óta jó hírnevére, a részvényjegyzések iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

50.000 leu kaucióval

rendelkező kereskedelmi utazónak, esetleg aki más cikkekben is utazik, biztos megérkezést nyújt papírszámmal. Cim a kiadóban.

...Tervező-ház-cipők minden kivitelben legfinomabb minőségben meleg és puha a anyagból valódi bőrtalppal legolcsóbban kaphatók DERBY szponzortban.

- I. Bul. Reg. Ferd. 2. (Bazárépület)
- II. Str. Avram Iancu (Kossuth-u.) 5. Gyáregyület
- III. Str. Nicolae Iorga (Zoldta-u.) 7.

A jótékony együletek ünnepei

A Kath. Növédő karácsonyestje, Kedves mulatságot készít elő a Kath. Növédő karácsony másodnapján, szombaton este. Az előadás ténypontja a színrekerülő Puccini opera: „Butterfly” második felvonása lesz, amelynek szerepelt városunk ünnepelt operabécsője Baranyai Jolán és Mayr Margit, mint Suzuki töltek be. A színház művészei közül Lengyel Vilmos fog közreműködni néhány költeménnyel, Imrik Mária úri társadalmunk bájos lánytagja zongoraszámot ad elő. A műsori eleve nézti egy humoros bécsi sörház-jelenet, melyben felszolgáló lányok és mulatozó burschok szerepelnek a nagyváradi előkelő társaság fiú és leány tagjai fogják betölteni. Leányok: Bodis Margit, Baranyai Lili, Czeglédy Emmy, Faragó Böske és Klára, Horth Klára, Harsányi Annus, Istvánffy Lili, Középpessy Ilona, Mayr Magda, Patzkó Kató, Radó Zsuzsanna, Szabados Vilma, Székely Margit, Schön Margit, Vitézy Ilonka, Weinberger Ilonka. Urak: Középpessy László, Halmos László, Szabó Dénes, Mayr László, Harsányi Gábor. A zenekar kíséretet az ifjúsági zeneegyesület tagjai Radó László elnök vezetésével látják el. A zenekar tagjai: Kenéz Jenő, Pajor Ernő, Rothbarth József, Arányi László, Vass Imre, Erdős Gábor. Előadás után reggeliző táncmulatság cigányzenével.

Leányzsor. A szép karácsonyi ünnepekre hazatérő ifjúságnak aligha lesz kellemesebb szórakozása, mint az Izr. Nőegylet által jan. 16-án a Royal-buffetben rendezett théprolongé. A furcsa, bolondos időjárás ugyanis lehetetlenné tette a téli sportokat. Megfosztotta a fiataiságot a rödi, a korcsolyázás gyönyöreitől. Milyen jó, hogy nincs befolyása a táncra. Az legalább független mindenféle szélsőségtől. Előreláthatólag részt vesz mindenki a leányzsoron, aki fiatal, szorot táncolni, szórakozni, mert arról is gondoskodik a figyelmes vezetőség, lesz ott minden, ami felvillanyozza a kedélyeket, élénkíti kedvesebb teszi a hangulatot. Léggömb, confetti, szerpentin, stb. A következő szombaton a fiúk zsúroja, éppoly szórakoztató és hangulatosnak ígérkezik. Mondanunk sem kell, hogy az Izr. Nőegylet szívesen látja és elvárja ezeken a fiataiságnak szentelt zsúrokon az ő kedves törzsközönységét is, akik oly hűségesen látogatják keddi teadélutásait, melyeket az újévben is folytatni szándékozik. Szokásos mulatságát pedig februárban, utolsó farsang szombatján tartja nagy álarcos karneval-est keretében, amelynek részleteiről majd beszámolunk annak idején.

Autogénhegesztési munkái

ne vigye kontárknak, sem másodkébe csináltatni, mert sokkal olcsóbban és jobban megkapja Orlei és Fiedler autogénhegesztő és fémpartelegelő, ahol minden a fajta munkákat felelősség mellett végzik, Str. Episcopul Radu (Sztaroveszky-utca) 9. szám alatt

A Kath. Növédő

nagy műsoros estélye a Katholikus Körben — karácsony másodnapján este 8 órakor Tanc reggelig!

Royal

Royal-buffet

ERETIVÁS PASZTILA a legmakacsabb fejfájást is elmulasztja

◆ SZÍNHÁZ ◆

HETI MŰSOR:

Péntek délután fél 3 órakor: Hazudik a muzikaszó, operett, mérsékelt helyárrakkal. Sorozatszám 98.

Péntek délután fél 6 órakor: Cárno, mérsékelt helyárrakkal. Sorozatszám 99.

Péntek este fél 9 órakor: Orlov, operett-ujdonosság. Sorozatszám 100.

Szombat délután fél 3 órakor: Gül baba, operett, mérsékelt helyárrakkal. Sorozatszám 101.

Szombat délután fél 6 órakor: Nagyságos asszonyt már láttam valahol, bohózat-ujdonosság, mérsékelt helyárrakkal. Sorozatszám 102.

Szombat este fél 9 órakor: Fraskita, operett-ujdonosság 1-ször. Sorozatszám 103.

Vasárnap délután fél 3 órakor: Dolly, operett-ujdonosság, mérsékelt helyárrakkal. Sorozatszám 104.

Vasárnap délután fél 6 órakor: Öt órai vendég, vígjáték-ujdonosság, mérsékelt helyárrakkal. Sorozatszám 105.

Vasárnap este fél 9 órakor: Fraskita, operett-ujdonosság 2-ször. Sorozatszám 106.

Hétfő: Fraskita, operett-ujdonosság 3-ször, A) bérlet. Sorozatszám 107.

Kedd Fraskita, operett-ujdonosság, 4-szer, B) bérlet. Sorozatszám 108.

Szerda: Strauss-jubileum, Böregér, operett, Marcus-pár fellépésével. Bérleten kívül. Sorozatszám 109.

Csütörtök este: Hármacskán, operett-ujdonosság (operett-dramai személyzet). Bérleten kívül. Sorozatszám 110.

Csütörtök éjjel 11 órakor: Nagy Szilveszteri kabaré. Sorozatszám 111.

A hét összes előadásaira a jegyeket már vasárnap reggeltől kezdi árusítani a színházi pénztár.

A SZÍNHÁZI IRODA ÜZENET:

Pompás karácsony délutánok a színházban. Három operett és három pompás vígjáték szerepel a színház karácsony délutánainak műsorán. Pénteken fél 3-kor Hazudik a muzikaszó című nagysikerű magyar operett, fél 6-kor a Lengyel-Bíró történeti színjáték a Cárno körül szünie, a főszerepekben Jósika Micivel L. Hollós Jucival, Tóth Elekkel, Lényekkel, Stollal, Sós-sal, Tompossal és Berenggel. Szombaton délután fél 3-kor a Gül baba meg, Ismét felhangzanak Leila és Gábor diák csodaszép énekszámai, amelyekhez hasonlóan szépet a János vitéz óta magyar muzikusi magyar színpadra nem írt. Fél 6-kor Nagyságos asszonyt már láttam valahol, pompás bohózat fogja könnyesig megkacagtatni a közönséget az eredeti humorával és finom pikantériájával. Vasárnap fél 3-kor ismét Dolly kerül színpadra, mert még mindig olyan nagy az érdeklődés ez iránt a szenzációs kedves, érdekes és szép operett iránt, hogy az igazgatóság a közönségnek engedve nem veheti le a műsorról. A Dolly címszerepét Bellák Aranka játssza, a többi szerep is a legjobb kezekben. Vasárnap fél 6-kor az Öt órai vendég az idei szezon legkülönlegesebb francia bohózata szerepel a műsoron abban a kitűnő szereposztásban, mely eddig minden előadásának sikert biztosított. A hat ünnep délutáni előadást szűlt házak fogják végig nézni, mert már is nagy elővételek történtek a nappali pénztárnál.

Karácsony szombatján premier. Karácsony második napján mutatja be az operett együttes Lehár Ferenc világhírű új operettjét a Fraskitát, amely Bécsben két év alatt 500 előadást ért meg. Csodálatosan szép muzsikája van ennek az operettnak, olyan klasszikus muzsika, mely már az operához jár közel. A Fraskitát nálunk P. Gaizler Lola, ez a kivételes képességű nagyszerű énekesnő játssza, a többi több szerepeket Bellák Aranka, Ocskay, Páger, Sós és Bereng alakítják. A Fraskita szombat, vasárnap bérleten kívül, hétfőn A), kedden B) bérletben kerül színpadra.

Mikor a dráma játszik operett. Egy rendkívül ötletes, fordulatos és minden tekintetben frappáns operett mutat be Szilveszter estéjén a drámai együttes. Az operett címe «Hármacskán» és eddig a világ minden nagy színpadán óriási sikert aratott. Nálunk a legjobb szereposztásban kerül színpadra az a kacsagató és eredeti ötletekben gazdag operett. A főszerepeket Zöldhelyi Anna, L. Hollós Juci, Petróczy Aliz, Tóth Elek, Darvas, Stoll és Bereng játsszák. A Hármacskán csütörtök, péntek, szombat és vasárnap este van előadásra tűzve.

Böregér a Márkus-pár fellépésével. Javában folynak már a próbák a Böregér repriére, mely egyszersmind Strauss János századik születése évfordulójának megünneplése lesz. Az ünnepi előadás fényét emelni fogja Marcus Ritta és Marcus István vendégjátéka, akik a két főszerepet fogják énekelni. Strauss János centenáriumát Nagyvárad zenei közönsége nagy érdeklődéssel várja.

Neuman-színház heti műsora:

Előadások kezdete hétköznap 5, 7 és 9 órakor.

Vasárnap és ünnepnap 3, 5, 7 és 9 órakor.

Elővételi pénztár délelőtt 10 órától 1 óráig.

Péntek: „Megvetett nők”. dráma a felvilági életből 7 felvonásban. Főszerepben Kürti Ilona, Mattyasovszky Ilona és Olaf Fjord.

Szombat: „Megvetett nők”, dráma a felvilági életből 7 felvonásban. Főszerepben Kürti Ilona, Mattyasovszky Ilona és Olaf Fjord.

Vasárnap: „Megvetett nők”, dráma felvilági életből 7 felvonásban. Főszerepben Kürti Ilona, Mattyasovszky Ilona és Olaf Fjord.

Hétfő: „Habsburg Miksa”. Monumentális remekmű 10 felvonásban.

Habsburg Miksa filmet elkobozták Budapesten.

A cenzura nem engedte a megjelenést.

Budapestről jelentik, hogy a Cenzura elkobozta a Metro Goldwyn amerikai filmgyár legújabb monumentális filmalkotását a Habsburg Miksát, amit 10 nagy felvonásban mint siábert akartak a magyar piacra dobni. A cenzor főnöke kijelentette, hogy a magyar érzést látja megsérve, ha a Habsburgok nevét filmek reklámjaira használják és az ő személyükkel kapcsolatban újabb és újabb filmeket hoznak piacra. Egy bizottságot küldött ki, melyben részt vett a Kultuszminisztérium kiküldöttje, az ügyesség vezetője is. A film lejártsága, mely az Uránia mozgóban történt oly szenzációs volt, hogy a hatalmas lelkes közönség, mely az előadás alatt beszívárgott, percekig felváltva tüntetett. Művészibb és tökéletesebb alkotást a Habsburgok életéből, még filmgyár nem adott. Mindezek dacára a cenzura a képet töltötte és a Metro Goldwyn nagy utánjárására engedték meg, hogy Jolanda néven hozza forgalomba. Románia részére azonban a régi cím alatt adják és a H ymann színház nem riad vissza semmi a doztól, hogy hétfőn, kedden, szerdán és csütörtökön ezt a ha almas filmet adja.

MOZI

A Dorian filmszínház karácsonyi programja:

PLINIEK: «Sherlock Holmes honlandja» Conan Doyle regénye. Ezenkívül Selt vígjáték. Az előadások 3, 5, 7 és 9 órakor kezdődnek.

SZOMBAT: A «Zarándok» teljes egészében Chaplin vígjáték. Ezenkívül egy-négyes Monty Banks burleszk. Az előadások 3, 5, 7 és 9 órakor kezdődnek.

VASÁRNAP délelőtt 11 órakor matiné 10 és 6 teljes helyárrakkal.

VASÁRNAP délután: A «Zarándok» estét betöltő Chaplin vígjáték. Ezenkívül Monty Banks burleszk. Az előadások 3 és 9 órakor kezdődnek.

HÉTFŐ: «Hentzau Rupert» monofilmm. Rendezte D. W. Griffith, a főszerepben Adolph Menjou és Eena Hammerstein. Az előadások 5, 7 és 9 órakor.

A Passage mozgószínház karácsonyi műsora:

PÉNTEK: Kettős műsor, 14 felvonás. «Sejk», főszerepben Rodolpho Vaid. Agnes Ayres, ezenkívül «Tatty a fiacskája», a főszerepben Fatty.

SZOMBAT: «Csavargók az éjben» című bűnügyi film. Ezenkívül egy vígjáték.

VASÁRNAP: «Csavargók az éjben» című bűnügyi film. Ezenkívül egy vígjáték.

APOLLÓ-MOZGÓSZÍNHÁZ

HETI MŰSORA:

Péntek, szombat, vasárnap: C. matiné, 3 szenzációs Patt és Patasc.

Péntek, szombat, vasárnap, hét. „A bagdadi tolvaj”, keleti rege 10 felvonásban.

Megkerült a világszerte körözött bagdadi tolvaj

Napokkal ezelőtt az ország minden körzövel jelent meg, melyben a bagdadi tolvaj Douglas Fairbanks nevű „Bagdadi körözött és 10,000 rupia jutalmat tűzött ki a felfedezésére.

Nagyváradon is valóságos hajszát keltett a tolvaj kézrekerítésére, míg végre az Apolló mozgószínháznak sikerült a jó fogást megcsinálnia.

Miután közérdek, hogy a Bagdadi tolvaj minden egyes polgára lássa, a Mozgó igazgatósága nagy áldozatok árán a Bagdadi tolvajt mindaddig nem kell kiszorítani a városból, amíg a tolvajt minden nagyvárosi polgár nem nézte, e célból elhatározta az igazgatóság, hogy a Bagdadi tolvajt mozgószínházban 25-től kezdve 28-ig bezárólag fogja bemutatni nagyvárad közönségének.

Flanellek, barchendek karácsonyi sajonra leszállítva Leitner Márton Rt.-nél

Astoria

Várad legelegánsabb szórakozó helye

MOST JELENT MEG

színes, képes árjegyzékem, az összes modern kézmunkákról, 100.— leírt ajándékba kapható

BÉRCZI D. SÁNDOR

BUDAPEST,

Dessewffy-uca 5

Haldoklik Nagyvárad híres éjszakai élete...

Városházák, bárók üresen állanak, Jádi a rikkancs képviseli hivatalosan az éjszakát,

...őfőzte Mária királyné-téren sietős rohannak az emberek, haza a színházra. Ez perc sem telik bele, a tér üres, a színház előtt havon senki sem jár. A kávéházban szűrődik ki, a Palaceban kresniék ropogtatják a simmi és blüszikát, az Astoria, Royal, Elit össze-tudna összeszámlálni százötven...

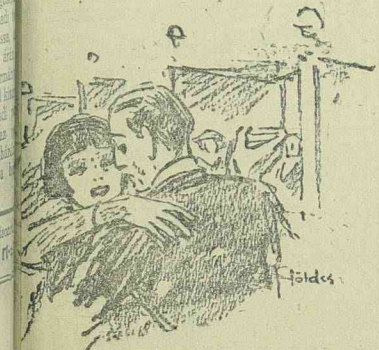
...és pénz Nagyváradon és a kávéházban üresek. Ugyiszólván egy héten telik meg a lokál publikummal, este. A híres nagyvárad éjszakai élete, nincsenek már hangos dárídók, a kisebbajta lumpolások sem. Ma muszkóppal kell keresni a hangulatot Nagyvárad éjszakában, a pénztelenség miatt itt mindenre a bélyegét.

...bárók — összesen kettő van Nagyváradon — élnek, illetve vegetálnak. Bejött, hogy itt komoly varieté nem lehet, a hozzácsokva a publikum kellene, de csak úgy, ha feketehalvány fogyasztani, nem bőlét, pezssem kellene adni a karmesternek, főnök, pincérnek borralvalót. Na és a színházban nem ülnek le ingyen dumálni a kávéházak.

...Pollák-mama lokálja az „Excelsior”-ost az egyszer nem interjúvolom meg kitűnő asszonyt Ady-reminiszcent. Vak Gyulát szintén hagyom. Csak a beszélők. Tízféle színű villanykörté az elegáns, izléses lokálban, de őszhatvan vendég van. Mind a hat likört...

...sor az nincs. Játsszói engedélyt kell kérni, az drága, a jó artista is drága, nem esz tehat. Müller Gyula vezetné a színház, de nagyon gyengén állunk. Rosita a theus táncospár...

...a színház. Gyönyörű nő és nagyszerűen játszik. Hiába van térdén felül erő szokás, és formás lába, mindössze annyit ér egy — rendelnek még egy pohár likört. Mindenki panaszkodik és most látom milyen rossz üzlet egy ilyen hazugra berendezett éjszakai lokál. Megfelezem a főpincért, mi van és mi lesz? — Megyünk tönkre kérem. Nem kell itt senki, csak némelyik arca. Például Halász Bandi, aki a nyáron ott, havonta összeénekel és táncolt 50 ezer lelt. Most Aradon keres rengengeto-

— Hát a nők? — Ugyan kérem, szerencsétlenek, na, rosszul megy nekik. Hol van most

A zongorista is nagyot sóhajt, mikor megkérdezem. Szerinte viszont csak a főpincér keres. Ő nem.

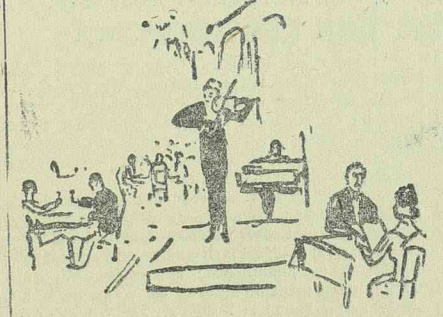
— Összepakolom a dzsesz-bendet és elmegyek — szól búsan. — Négy falnak játszani nem passzió és főként nem lehet be-lőle megélni.

Éjszaka tízenkét óra van. Félárbócra eresztették a villanykörték felét, ha most jön vendég, az már meglepetés és tiszta haszon. De nem jön senki.

Az Egyesületi-téren van a másik mulatóhely, a Parisien Grill. Néma csend az egész vidéken. Ennyire szolidak lettek volna az emberek. Az Egyesületi-téren a virslis-embéknél nagyobb közönség van, mint bármelyik barban.

A Parisien Grillben olyan szomorúság van, mint egy temetőben. Egy-két vendég üldögél és hallgatja a muzsikát.

Itt a legsivárabb a helyzet. Zár gondnok kinevezése kísért, már pedig hivatalos személy asszisztálásával mulatni nem lehet.

Földes-mester szomorú. Nincs mit rajzolni. Seholl hangulat, mindenhol ború csak. A Parisien Grill-en már csak csoda a segíthet. Csodák pedig ma már nincsenek. Hiába jönne ide a leghíresebb francia meztelen revü, nem segítene itt már az sem. Ki fizetné ugyan meg a tagok gázsiját. A direktor? Ugyan miből?

.....

Karácsony estén ki látta a Krisztust?

Kiültem az ajtóm elé: várom a Krisztust.

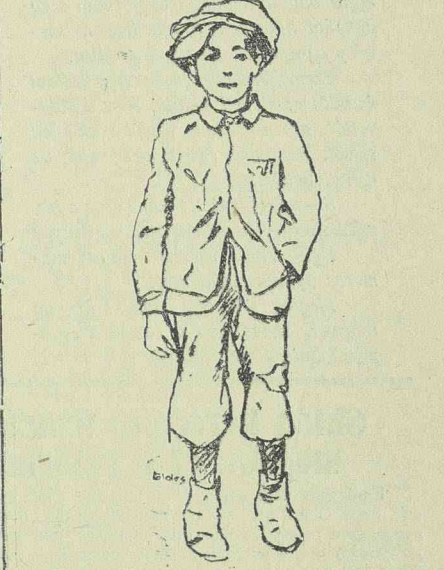
Messze égtájak híreivel vadludak köszöntenek a magasból. Az este oly szép fehér köntösében. Melódiák-dá dazsasztja a szélhullámokat a ház-sarok. Várom a Krisztust.

Az írás azt mondja, jönni fog Titkos lépéit egy űr sem veszi észre. Tavasz fenyőben örömlől megittasult madár lett a telkem: mert már halom a zenét, amely kiséri diadalutján. trillázva rohan előtte áttörve a ház-sorok falát. Előbe kéne menni s ha verejtékes arccal is, de köszönteni őt, mert bizonyára én is kaptam meghívót a nagy pillanatra, mikor megérkezik.

Ezüstös fénnel gyulnak föl a

Mindent egybevéve, baj van a híres nagyvárad éjszakával. Nincs már itt senki, a régi szín úgy eltűnt, mintha soha se lettek volna Váradon mulató emberek, nagy vígasságok. A lokálban az emberek a múlt gyönyörűségével próbálják feledtetni a sivatár jelenet.

Nem találtam egy artista nőt sem Nagyváradon, aki meg lenne elégedve a „szerencsésével”. Még azzal a szerencsével sem, ami ezen a pályán vár egy nőre. Panaszkodnak, drága a lakás, gázsí kevés, a vendégek-ről pedig egyáltalán nem akartak véleményt mondani.

Jádi, a rikkancs, mondott legőszintébb véleményét a várad bárókról:

— Hónapok óta egyetlen újságot sem adtam el a bárókban. Pedig már, aki én töltem nem vesz újságot, az vagy nem tud olvasni, vagy — nincs pénze.

Különben Jádi az egyetlen vig ártakja a nagyvárad éjszakának. Téli kabátja nincsen, de folyton kacag, épp úgy néz ki félrekapott csibészkalapjával, mint a mellékelt képen.

Ha valaki még egyszer beszélne. Önöknek a híres várad éjszakáról, tessék lejtetni. Nem igaz abból egy szó sem. Haldoklik már a hajdan oly híres várad éjszaka. Minden meghalt itt, csak a csillagok hunyorgatnak: keresik a régi lumpokat, akik megszolidultak annyira, hogy már nem is látszanak onnan felülről...

(—ró.)

hőpíhek a villanylámpák előtt, mintha mutatni akarnák: ünnepi köntös van mi rajtunk is ma este az Ő tiszteletére. Láthatatlan kezek rem is tiszta fehér ruhát adnak. Így kell ma, így szép ma, hogy mindenkinek áldozati fehér ruhája legyen. A fáknek, a fű-veknak s a nagy mindenségnek a mai szent napon.

Ülök ajtóm előtt, de lépést tenni sem merek, nem szabad elgázolni az utat, amit a tél fehér virágaival hintettek tele a csillagokból.

— Fekete kendős asszony, jaj, ne taposs rá a virágokra! Hova megy ez ünnepi estén. Kézen vonszolt kicsi fiad lába — jaj — mind szétépti a fehér rózsákat. Ti nem várjátok őt? Nem lehet, hogy emberek, gyermekek

legyenek, akik nem várják az Ő jövőtetét otthon, felgyújtott áldozati gyertyalángnál.

Lehajlott fejét feleletre sem emeli, csak mint egy vésztes felhő visszamaradt foszlánya eluszik előttem.

A fehéren csillogó este mosolyog még, de mint a magánosság bánata olyan nehéz köd száll az utcára. Lámpát szeretnék gyújtani, nagy-nagy lámpát, hogy lásson mikor jön, el ne tévedjen, aki a szeretetet hozza e világra onnan, ahonnan egyformán szép álmokat küldenek a gazdag, a szegény gyermekek lecsukott pilláira.

Szemtől-szembe még sose láttam és várom: el kell jönnie. Hisz a Megváltót olyan sokan várják, akiknek szívök még nem ismeri a szeretet, az ígérlet, beteljesülését.

Szomorú képzetet lenne csak a hit, mit hajnalra elborít a csalódás könnye?

Égig zugó orgonán játsza mámoros hymnusztát a szél.

Megint jön egy ember! Ruhája rongyos, szakállába a zuzmara csimpaszkodott. Kezei kabátja alatt mellén

összefogva. Didereg. Karjain szakadozott szatyorban hidegtől porzó kenyérdarab. Mit jár ez az ember, mit zavarja itt az utját a Világosság eljövő emberének.

— Hej, öreg, a Krisztus jön erre a szeretettel, ne rugd össze gyémántfényes utját. Az este késő, miért nem mégy haza felgyújtani ünnepi gyertyáidat. Ki vagy te istentelen ember?!

Rám néz. Szemében már nem lobogott az élet fénye:

— Volt tisztviselő vagyok; bocsáss meg, ha megzavartam utcád havát... a gyertya drága... ajándék kenyerem is megfagyott. Majd a leheletemmel felmelegítem gyermekemnek...

Istenem, imbolygó lépéseivel mind össze-vissza kuszálta utadm fehér virággal himzett szőnyegét!

Az éjjel fekete kigyó teste előre kuszlik.

Hiába vártam. Becsukom ajtómat... az idén megint nem jött el a Krisztus. A szeretet Krisztusa.

Peredy György.

Ghica hercegné temetése után negyven nappal mondja el a református pap gyászbeszédét

Karácsony első napján lesz negyven napja annak, hogy Ghica hercegnőt a bályoki parkban örök nyugalomra helyezték. Negyven napja és ma már az újságíró azt is megírhatja, amit megírni kegyelet-sértés lett volna. A gyászünnepebe nem akartunk disszonáns hangot vinni, még úgy sem, hogy az éki okozta nekünk okozott fájdalmat és annak a sok egyszerű magyar földművesnek, akik eljöttek a bályoki temetésre, hogy igaz szívvél gyászolják uraszonnyukat.

A bályoki uradalomban református templom is van, mert a gazdasági alkalmazottak és a cselédség legnagyobb része református.

A temetés napján a református templomban is tartottak gyászistentiszteletet, amelyről a hívek egy tömegben jöttek el a temetésre, élőkön a lelkesültekkel, aki teljes papi ornátusban jött a sírhoz, hogy tolmácsolja a református hívek részvétszavait.

Ma már kár kutatni, de szomorú tény, hogy a hercegnő temetésén a református lelkész nem mondhatta el gyászbeszédét, mert hívei anyanyelvén: magyarul akarta elmondani.

Tény az, hogy Ghica herceg maga volt az, aki elítélte azokat, akik a református papot gyászbeszéde elmondásába magakadályozták és annak a kívánságának adott kifejezést, hogy ezt a hibát jóvátegyék.

A temetés után Ghica György herceg Bukarestbe utazott és csak a napokban tér vissza.

A temetésre következő negyvenedik napon, karácsony első napján Bályokon rekviziet fognak tartani a herceg kívánságára és a gyászszertartás alkalmával Bályok református papja végre tolmácsolhatja majd hívei gyászát.

A kiengesztelés ünnepét ülök karácsony első napján Bályokon. És a szerencsétlen hercegnő gyászoló magyar jobbágyai csak most temethetik el igazán urasszonyukat... Mert a lelkek békéje egyszer csak el kell, hogy jöjjön. Mire azt megakadályozni? Nem is lehet megakadályozni, csak késleltetni, úgy, ahogy az Bályokon is történt... De negyven napra megjött a kiengesztelés... Ghica herceg akarataból.

Mikor jön el végre az erdélyi magyarság Ghica hercege, hogy a kiengesztelődés szellemében megteremtse a lelkek igazi békéjét.

NŐI MÓCIPÓ 500 LEITŐ
Kapható
REICHARD és fia cégnél

MÁV. gépgyár kizárólagos erdélyrészi képviselője
kal Benzin, nyersolaj és szívógázmotorok, lokomobilok 1-100 lóerőig

WÖRNER malomépítészeti gyár egyedárusítója
legmodernebb malmi gépek: siksziták, kopiatók stb.
továbbá eredeti **GANZ**-gyártmányu hengerzékek
DUFOUR szitaselymek, **MARCHEGGI**
gépgyár fa-megmunkáló- és téglagyári gépei.

RESICAI mezőgazdasági gépgyár gyártmányai egyedárusítója
OLAJAK, kenőolaj, benzin, petroleum, waggon és hordótételekben legolcsóbb áron, kedvező fizetési feltételekkel

„E-C-O-N-O-M-I-A”

Kereskedelmi és Ipari R.-T., Oradea. — Sürgőnycim: **Coloniale**.
Kérje 1926. évi áriegyzékünket

Rudolf Mosse hirdetés

Obsolit ezüstpász

valóban és tartósan ezüstöz, bedörzsöles után majdnem mint újat! Próbátégely 120 Lei b postautánvét mellett! Viszont és képviselők mindenütt ke

„OBSOLIT Társaság”
Wien

Romániai vezérképviselet: Rauter Károly ékszerész, Dol

Olcsó karácsonyi játék vagy DOR-ban, Calcea Reg. Ferdina

Szépségápoló

D. Stenberg Helén
modern kozmetika intézet
Mária királyné (Bémer)-tér 3 szám, I.

Az új főzetű **Record Special**
a Temesvári Sörifőző

magasfoku, világos erős söre mindenütt kapható, hol a fősllyt igazán elsőrangú minőségre fektetik

Csak így címkézve kerül forgalomb

Keztyű tisztítást és javít
nemű bőrűk tisztítását szakszerűen
KEPES ELEK orvosi kötszerész Sas-

Estélyi cipőket legdivatosab hol is 24 óra alatt készit: **Deczky Sám**
Strada Avram Iancu (Kossuth-utca) 2. az t

BŐRGARNITUR
hencserék, madracok, rendelésre és készen is

GIDALI MANÓ
kárpitós, Str. Ciorogariu (v. Uri-u.) 2

Lunkácsmóni vásároltam ke nyes fizetési feltételek mellett
Str. Alexandrii (v. Teleky-utca) 5

A nyugdíjasok kétségbeesett helyzete

Először lehet azon, hogy kik jutottak a nyomorba. Bizonyos azonban, hogy a magyar jogosult, vagy már 1919. előtt nyugdíjazott, vagy azután nyugdíjba ment, és azóta a nyugdíjviselői kar mai élete során a szegénnyel tölthet el minden embert. A nyugdíjaskörben Lázárok voltak ők. Az egész életüket eltöltötték abban a tudatban, hogy öreg napjaikról el van úzva a nyugdíj, és a nyugdíjviselői kar mai élete során a szegénnyel tölthet el minden embert. A nyugdíjaskörben Lázárok voltak ők. Az egész életüket eltöltötték abban a tudatban, hogy öreg napjaikról el van úzva a nyugdíj, és a nyugdíjviselői kar mai élete során a szegénnyel tölthet el minden embert.

A nyugdíjaskörben Lázárok voltak ők. Az egész életüket eltöltötték abban a tudatban, hogy öreg napjaikról el van úzva a nyugdíj, és a nyugdíjviselői kar mai élete során a szegénnyel tölthet el minden embert. A nyugdíjaskörben Lázárok voltak ők. Az egész életüket eltöltötték abban a tudatban, hogy öreg napjaikról el van úzva a nyugdíj, és a nyugdíjviselői kar mai élete során a szegénnyel tölthet el minden embert.

A nyugdíjaskörben Lázárok voltak ők. Az egész életüket eltöltötték abban a tudatban, hogy öreg napjaikról el van úzva a nyugdíj, és a nyugdíjviselői kar mai élete során a szegénnyel tölthet el minden embert. A nyugdíjaskörben Lázárok voltak ők. Az egész életüket eltöltötték abban a tudatban, hogy öreg napjaikról el van úzva a nyugdíj, és a nyugdíjviselői kar mai élete során a szegénnyel tölthet el minden embert.

A nyugdíjaskörben Lázárok voltak ők. Az egész életüket eltöltötték abban a tudatban, hogy öreg napjaikról el van úzva a nyugdíj, és a nyugdíjviselői kar mai élete során a szegénnyel tölthet el minden embert. A nyugdíjaskörben Lázárok voltak ők. Az egész életüket eltöltötték abban a tudatban, hogy öreg napjaikról el van úzva a nyugdíj, és a nyugdíjviselői kar mai élete során a szegénnyel tölthet el minden embert.

A nyugdíjaskörben Lázárok voltak ők. Az egész életüket eltöltötték abban a tudatban, hogy öreg napjaikról el van úzva a nyugdíj, és a nyugdíjviselői kar mai élete során a szegénnyel tölthet el minden embert. A nyugdíjaskörben Lázárok voltak ők. Az egész életüket eltöltötték abban a tudatban, hogy öreg napjaikról el van úzva a nyugdíj, és a nyugdíjviselői kar mai élete során a szegénnyel tölthet el minden embert.

amikor én a lakbérrel együtt 736 lejjel küzdöttem a megélhetéssel.

III. A harmadik kategóriába tartoznak az új nyugdíjtörvény alapján nyugdíjazandó tisztviselők, amelyből az előbbi két kategóriába tartozó magyar nyugdíjasok ki vannak zárva.

Az igazság kedvéért megjegyzem, hogy az I. és II. kategóriába tartozók az újabb időben 42% javítást kaptak, amelynek alapján én 1059, a második kategóriába tartozó kollégáim pedig 2000—2300 lei nyugdíjat kaptak.

Azt hiszem nem kell esetelnem, hogy miképpen tudunk az 1959 lei, illetve 2300 lei nyugdíjból megélni. Elég ha azt mondom, hogy lerongyosodtunk, minden nélkülözhető berendezésünket, u. n. könyvtár, butor, ruhaheműt eladtunk! És mint egy rém merül fel szemünk előtt a jövő — az 1927. utáni lakáskérdés.

Két és félmilliárd lei adósságot csináltak Nagyváradon 1925-ben

A monopoligazgatóság statisztikája. — Dohányhegyek, amiket Váradon elfüstöltek

Legjobb számokat soha nem látni. Különösen nem azoknak, akik ha reáznáják magukat, hogy egyszer számadást csináljanak, hát a végeredmény elé mindég odafelelik a mínusz jelet.

Tegnap látogatást tettünk a monopoligazgatóságnál. Ioan Molatescu igazgató egy hatalmas íróasztal mögött ül és amikor megtudja, hogy statisztikai adatokat kérünk Kopóczy László főtisztviselőhöz utasít. Nem is látszik meg ezen a szimpálikus fiatal emberben, hogy mekkora számokkal dobálódik. Ő vezeti azokat a hatalmas naplókat, amelyekbe beírják, hogy hány kilogramm dohányt, hány millió cigarettát, szivart és doboz gyufát, mennyi bélyeget, váltóblankettát, hány csomag kártyát és hány kilogramm puskaport adtak ki Biharmegye és Nagyvárad lakossága részére és ezért hány millió lei folyt be az állampénztárba...

Széddületes számok és Kopóczy László olyan otthonosan mozog a nagy naplók között mintha egy élő statisztika hivatal volna. A monopoligazgatóság adataiból azután következtetni lehet sok mindenre.

Első statisztikai adat:

a nagyváradai monopoligazgatóság Biharmegyebe és Nagyváradra összesen öt millió lei névértékű váltóblankettát adott ki az 1925. évben december elsejéig.

A váltótörvény értelmében a váltóblanketta bélyege a tartozás összegének két ezreléke kell, hogy legyen. Így tehát 1925-ben Biharmegyében és Nagyváradon megközelítőleg

hárommilliárd lei összegű tartozásról állítottak ki váltót.

Megkérdeztük Kardos Sándort a Magyar Általános Hitelbank nagyváradai fiókjának igazgatóját lehetséges-e ez?

— Igen, — volt a válasz. Aki a kereskedelmi életet ismeri, tudhatja, hogy a váltókat rendszerint három hónaponként prolongálják. Így tehát effektív váltótartozásnak a tízmilliárd negyedrésze, vagyis

két és félmilliárd leit vehetünk

de ez természetesen csak a váltótartozás... Csak! Tessék számolni! Kétezeröttszáz millió, csak a váltótartozás!...

Tovább vezetnek a pénztári naplók. Öt millió lei értékű okmánybélyeget és 300 ezer lei értékű számlabélyeget adtak ki 1925-ben.

Addig is célszerűnek látnám, ha a Magyar Párt egy statisztikai adatokkal felszerelt névjegyzéket állítana össze, amely felölelné:

1. A nyugdíjas nevét és fizetési osztályát;
2. a nyugdíjazás évét;
3. szolgálati éveinek számát;
4. a nyugdíj összegét a nyugdíjazás évében;

a mostani nyugdíj összegét.

Ez egy igen szép és tanulságos statisztika lenne, amely a jövő generációnak megfontolást adna, hogy államszolgálatba lépjen-e, vagy sem.

Mi ezt a levelet a Magyar Párt elnökségéhez is adresszáljuk.

Az állatvásártérek forgalma: Egy félmillió darab marhajárlatlevelet adtak ki Másfélmillió értékben.

De a monopoligazgatóság bevételeinek legnagyobb része természetesen a dohány, szivar, cigareta és gyufa eladásából kerül ki. Ezekből az adatokból is sok következtetést lehet levonni.

Az 1925. év tizenegy hónapjában kiadtak:

1000 kilogramm finomdohányt,
314.500 kg. olcsó cigarettadohányt és
30.000 kg. pipadohányt.

Nagyon sok szivar fogyott a múlt évben.

Az 5 leinél drágább szivarokból 800 ezer darab, az olcsóbb szivarokból két millió darab.

Óriási összegek folytak be a cigarettaeladásból.

A 3 és 5 leies cigarettából mindössze 160 ezer darab fogyott el.

Viszont 3 millió darab RMS specialitae

12	"	Regál RMS-t
1	"	Intim RMS-t
15	"	Regál-t
5	"	Intim Club-ot
20	"	Functionar-t
60	"	Meseriás-t
50	"	Nationalt és

800 ezer Dame cigarettát füstöltek el.

Eladtak 6 millió csomagocská cigarettapapírt és 20 millió doboz gyufát.

Kiadtak 20 ezer parti játék-kártyát. Háromszáz kilogramm puskaport.

Széddütes számok. Hozzávetőleg kiszámították, hogy cigarettából, dohányból és gyufából százhetven millió leit vett be a monopoligazgatóság.

Az elfüstölt dohányból hegyeket lehetett volna halmozni és az árából egy kisebb utcatorházat építeni, sok száz modern lakással.

Szokjunk le a dohányzásról!

Gyermekegysat

Sodronyágycéltet

MADAS

Vas és rez-butorgyár.

Sir. Tudor Vladimirescu :: (Magyar-utca 18. szám.)

Őszinte vallomások, amelyekről beszélni nem szoktak, de amiről gondolkozni kell.

Egy oldal az újságban, amit az olvasók irnak. — Körkérdések, amelyekben győnni kell az élet lényegéről.

Van az életnek ezer problémája, amely fáj, neked is, nekem is, mindenkinek, de akárhogy is fáj, soha sem beszélünk róla. Sokszor hetekig, hónapokig magunkban hordjuk egy önön szívünkben, lelkünkben rágódó problémát, de nincs akivel megbeszéljük, nincs akitől tanácsot kérjünk. Hány tragédia teljesedett már be lelkiösszeomlásokból, amikor házastársak nem mertek szemébe nézni egy közös problémának, mint például a féltékenységre. A szónak jelentésével tisztába vagyunk, ezer könyv és szindarab tárgyalja, amit mind végigolvasunk, neztünk, de soha sem tudunk a dolgok lényegéig hatolni. Mi a féltékenység, szabad-e féltékenynek lenni, hogy lehet kivigyúlni a féltékenységet súlyos betegségéből, mikor van helye a féltékenységnek, elkerülhető-e féltékenység egymást szerető nő és férfi között, van-e féltékenység szerelem nélkül és hogy a nők részéről a féltékenység legtöbbször hiúsági kérdés?

Az életnek ezer problémája van, ami fájdalmas, sokszor groteszk, da mivel mindig emberi, tehát feltétlen számításba kell venni és beszélni kell róla. Mi körkérdeket fogunk feladni, amelyekkel az olvasóink legrejtettebb lelki világába világítunk, válaszoljanak kérdéseinkre és beszéljünk meg nyilvánosság előtt lelki bajainkat, életünk problémáit. Kérjük olvasóinkat, hogy új rovatunkat „A vallomások rovata” fogadja szívébe. Válaszoljanak a feltett kérdésekre tömören, röviden, hogy a szerkesztőség által rendelkezésünkre bocsátott heti egy oldalon minél több választ közreadhassunk, hogy a rovat színes és eleven legyen.

Mindig olyan kérdéseket fogunk feladni az olvasóknak, amelyek naponta megfordulnak agyunkban és nem találunk rá megoldást.

Első körkérdeztünk:

„Szabad-e csak anyagi érdekből nőitülni? Lehet-e boldog egy ilyen házaspár? Kell-e nőnek önállóságra törekedni a házasságban? Hozomány-e egy jól fővelméző hivatás a feleségnek?”

Válaszokat a „Nagyváradi” szerkesztősége str. Prinsul Carol No. 6. szám alá kérjük záros határidőn belül. A boríték sarkába kérjük felírni ezt a jelzést: „Vallomások rovata”, hogy a rovatvezető feltétlenül kézhez kapja.

Hogy a lelki élet minden problémáit megbeszélhessük, a „Vallomások rovata” ingyen apróhirdetéseket is közlünk, maximum husz-har-

minc sort, amelyre olvasóink is válaszolhatnak! szintén maximum husz sorban. Szellemes, lelki problémákat tárgyaló apróhirdetéseket kérünk. Feltétlenül papírkosárba kerülnek a szerelmi ömlengéseket, vagy bármilyen izlésteleniséget tartalmazó apróhirdetéseket.

Aki ezeket az apróhirdetéseket igénybe óhajta venni, az vágja ki és mellékelje leveléhez az alábbi szelvényt:

SZELVÉNY,

mely olvasóinkat a „Vallomások rovata”-ban egy, legfőbb husz szavas apróhirdetés ingyenes közlése följogosítja.

Biztosan hisszük, hogy olvasóink megszeretik ezt a rovatot és nem sokára nélkülözhetetlen lesz a „Nagyváradi”, vasárnapi számához mellékelni „Vallomások rovata”.

Van-e szerelem féltékenységgel?

Ezt a kérdést tettük fel négy olvasónknak, akik örömmel válaszoltak a következőkben:

1. VÁLASZ.

Igenis, én úgy képzem, hogy a szerelmes ember mindig féltékeny. Ha a féltékenység jelei már nem mutatkoznak, úgy az biztos jele az elhűlésnek. Jó magam már számtalanszor tapasztaltam, hogy a féltékenység a szerelmes lelki szükséglete, a szerelem tápláléka, amely nélkül elhal a szerelem. Természetes, hogy a nőknek, de legyünk csak őszinték: a férfiaknak is hizeg az, ha féltékenyek rá, de hogy pusztán csak hiúság-e a nőnél a féltékenység, vagy pedig lényeg a komoly szerelem jele, azt akkor sem volnánk hajlandók elárulni a férfiaknak, ha tudnánk rá őszintén válaszolni.

Egy féltékeny fiatalasszony.

2. VÁLASZ.

Eppen jókor veti fel a kérdést. Tegnap történt, hogy majd nem hajba kaptunk egy nagy társaságban a féltékenység kérdése miatt. A vélemények nagyon megosztottak. Volt, aki azt mondta butaság, üldözni kellene, mint a veszettséget, ha már az orvos nem tudja gyógyítani. Én azt mondom: nem szeret igazán az, aki nem féltékeny élete párjára. Bizonyára ferdén néznék arra az asszonyra, akinek édes mindegy, ha az ura idegen szoknyák után futkos.

Egy ügyvéd, aki vőlegény.

3. VÁLASZ.

Szerintem, a féltékenység mindig bűn, annak, hogy két ember feltétlen igényt másra. Tekint az egymást szerető nő és a férfi féltékenysége. A szerelem féltékenységgel és is képzelhető, de mindenesetre gyanús. Féltékenységet szerelem nélkül el tudok képzelni sokszor még a jóbarátok is féltékenyek másra. Hányszor féltékeny az apa a leányra, vel a nő szerelem minden megnyilatkozására szem más, mint a férfi szerelem, ezért bíz a női féltékenység és más a férfi részéről a féltékenység is. A nő, sajnos, leggyakrabban csak hiúságból féltékeny a férfira.

B. K. (Ma)

4. VÁLASZ.

A féltékeny ember mindig rabszolga zéseinek. Hány halált okozó merénylet mazott már ebből. Ezért káros az a, hogy csak féltékeny emberek szerethetők. Én nagyon is el tudom képzelni, na min közt példát is látok rá, hogy emberek szerethetnek anélkül is, hogy a féltékenységi jelenetekkel kinózzák. Ha pedig nem alaptalan...

Egy orvos öz

A „Vallomások rovata” apróhirdetése

TUDOM, hogy ferjem mást szeret, azonban kötelességem is eléget tesz. Azért remélem, csak amolyan kiruccanás. De hát az ilyen sokba bele kell nyugodni. Jellege: 30 éves.

UTALOM és megvetem az utcai ismerkedő férfi, ha akarja, feltétlenül talál módot arra, h ismerkedjék azzal a nővel, kivel már látszólag pártal. Jellege: Jasband.

A MODERN KOR egyik követelménye, h legalább bizonyos fokú önállóságra törekedjen el, hogy a független nő nagyobb érték nemcsak hanem önmaga számára is. Jellege: Libertas.

AZ EMBERI JÓSAĞBA vetett hitemet má elvesztettem, árván egy magamba bolyongok: se ismerős, se jóbarát. Felök az emberektől, értelek annyira önzök. Jellege: Magány.

A daloló vad tengert hallgatom. És álmodcska pamlagon”. Jellege: Ady-imádó.

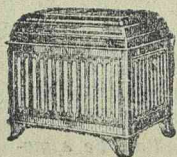
AZ ANYAGI GONDOK manapság az embnyomó részét érzéketlenné teszik minden sz Vad túlekedés az élet. Mily borzasztó rémkép mornak. Hát már a Szaharában oázisra sem le Jellege: Oázis.

HOGYAN is használjam fel az engedélyezsöt? Tele vagyok mondani valókkal, mindehez ezer jó szavam volna. Jellege: Kis szerényt

EN megfitytem az embereket: azt tap hogy az emberek alapjában véve jóbbak, n lyennek látszanak. A baj csak az, hogy jósa látsolni kénytelenek, nehogy butáknak, vagy n seknek tartásák őket. Jellege: Veritas.

E rovat apróhirdetési azt a célt sz hogy előfizetői az olvasóink gondolat világot megnyilatkozásait minél közvetlenebb rélhessék egymás között. Ezért minden o nak, aki az alábbi szelvényt mellékel, o közöljük mondani valóit, vagy a rovatb megjelent apróhirdetésre adott válaszát. apróhirdetés, mint az arra adott válasz le husz-harminc szóból állhat.

AZ ÚJ
BERLINI

VOX

hanglemez a
legtökéletesebb!

Teljesen zajtalan lemezek.

Kaphatók a
Hegedűs Hirlapírodában.

„Frasquita” operett Lehár gyönyörű zenéje.
La Florida, a legújabb tánczene.
Jig Walk—Charleston, Charleston Foxtrot.
Radio, Nagy sláger.
So eine Landpartie, kitünő simmi.
Jede Gnädige jede Lédige trägt den Bubi-kopi Foxtrot.
Was machst du, lieber Schatz am Sonntag nachmittag, Foxtrot.
Mama Lives Papa, Loves mama, Nagyszerű sláger, Foxtrot.
Csak pénzért. Sláger.

Kisasszony, Kisasszony. Kiváló szép melodíji zene.
I. Was a fool, foxtrot.
Ha játszom a harmonikán, kitünő foxtrot.
Rose Marie, foxtrot.
Katóka. Elsőrendű ismert Foxtrot.
Tea for two. A legjobb foxtrot.
Für dich, mein Schatz, az Orlov gyönyörű zenéje.
Home in Pasadena, Nagy sláger.
Samba di Jajo, Pompás zene.
„Blue” Fox and Blues. Elsőrangú sláger.

Szörme újdonságok
Lechner szűc
Str. Episc. Ciorog

A legszebb és
legújabb divatú
parisi és lyoni
selymek
julgányos részlet
fizetésre csak
Lukácsnál
Kaphatók

Str. Alexandrii (v. Teichy-utca) 2. sz.

A szerencse-keréknél tizezrek gurulnak Egy éjszaka a váradai kis- és nagykrtyások között

...si-vasi klubról sokat hallottam. Azt
...gy komoly klub elegáns bõrgarni-
...hol frakkos urak ezreket vesz-
...nernek.

...gyik Egyesülés- (Szt. László)-téri
...zan van a nasi-vasi klub. Füst,
...szg, gyanus arcu emberek. Munká-
...sok feketéznek és ismeretlen tár-
...llású társaikkal, a nagyváradai
...kkal vitáznak. A nasi-vasi
...a kávéház egyik elhagyatott sar-
...rágzik. Jól tévedtem, nem frakkos
...szanak, hanem inasok, foglalkozás-
...emberek, rongyosak, kopottak. Ez
...táció, ahol izgalmas hajsza folyik
...adon a pénzért...

...ei, ez a hét, meg a mult hét, tenni,
...zó fiúk, nem bánjátok meg, most

...zel a szellemes mondással biztatja a
...a hieit. A játék megindul, tíz-, husz-
...zetonokat ad a bankár és megkezdő-
...zi a szerencsejáték. Itt nem pasz-
...krtyáznak az emberek, hanem a
...ért. Aki husz-harminc leit nyer, az
...s megy haza. Meg van a munkanél-
...menedéke: egy falat kenyér
...apra. Többet senki sem akar itt,
...nagy összegeket, elérhetetlen álom.
...senki sem nyer. Csak a bankos-
...pe a zsetonokat és a megrémült
...lenek néznek a vándorló húsz leiesek
...nincs, elúszott...

...nasi-vasi klub egy órára befejezi
...ját. A bankos nyert ötven embertől
...r leit és a kifosztott inasok, keres-
...egédek szomorúan mennek haza.
...itt szenzáció, még csak nem is érde-
...a már az Nagyváradon, hogy két-
...élelmes ember abból él, hogy kis
...vereknek pénzét elszedi.

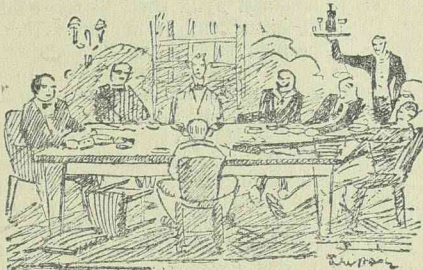
A nagyjáték

...gyik szálloda előkelő szobájában folyik.
...álmos portás bizalmatlanul fogad,
...sz lelért felengednek a szigorú voná-
...rcáról. Bemegyek a klubba. Kellmes
...de elviselhetetlen füst. A földön
...számra cigarettavégek. Feltűnően sok
...zó itt a klubban. Ez nem tetszik nekem.
...zn az racokat, a várakozás izgalmaiban
...ssen beszélgetnek és találgatják az el-
...vékező csata eredményeit.

— Van kétezer leim, — szól az egyik
ismert fiatalember — ha most nem nyerek,
soha a lábam ide be nem teszem.

— És ha nyersz — feleli a másik —
mi lesz akkor.

Új emberek jönnek, friss pénz szagát
érzi a krupié, a bankos és mosolyognak.
Ugy mint egy hadvezér, vagy egy színházi
star. Rejtelmese.

Leülnek a játékosok. Tizenketten.
Hosszu zöld posztóval bevont asztal. Ket-
ten veszik a lapot: az asztal végén ül a
bankár, szembe a krupié. Kezében hosszú
lapát, amivel egy pillanat alatt besöpri a
pénzt. Nézem a krtyázókat. Csupa is-
mert nagyváradai úr. Köztisztviselő, orvos,
ügyvéd, ügynök, ügyvélszáró, románok,
magyarok és németek. Sehol nincsenek meg
olyan békében, mint itt. A regátbeli urat fi-
gyelem, egy cseppet sem haragszik, amikor
magyar földbirtokos szomszédja az izgalom
hevében magyarul panaszkodik, hogy ő mi-
lyen szerencsétlen. Román, német és ma-
gyar szavak röpködnek a levegőben.

— Elúszott hat szutyás — nevet a vigé-
— mehetek a jégre, a cégem, a főnököm
után tönkre.

Folyik a játék. Baccarat. A leghazár-
dabb játék. Pénz nincs az asztalon, csak zse-
ton. Lila ezer leies, piros ötszáz, zöld szá-
zas és sarga huszas. Kisebb nincs. A zsetor
celluloid. Minden elegáns itt és titokzatos. A
pincér is, aki a frissítőt hordja, nem lát és
nem tud semmit. Kérdezősködöm egy nagy
tétékben játszó úr felől. Mérgesen rám szól:
— En felszolgáló vagyok, nem pedig tit-
mutató. Tessék bemutatkozni annak az úr-
nak, ha olyan kíváncsi.

Láttam, hogy odament hozzá és beszélt
valamit. Az elegáns sportruhás úr végig-
mért és tüntetően beváltott kétezer leit a
„direktor”-nál százaz zsetonokra. Nem
tudtam, hogy itt nem szabad érdeklődni.
Nem fontos, honnan van a pénz, ki játszik,
az a fontos, hogy van pénz. A krtyaklubban
nincs semmi, ami meglepné a játékosokat.

Kezdődik az égés

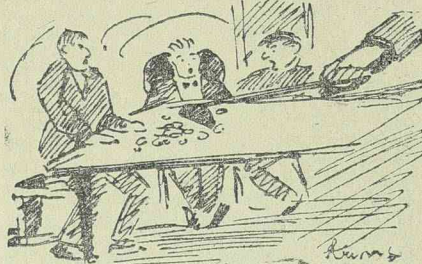
félkettő felé és tíz perc múlva olyan a klub,
mint egy temető. Mindenki szomorú, csak a
bankos mosolyog. A krupié pedig söpri a
pénzt. A viccek odafagyának a játékosok aj-
kára. Nem beszél senki. Most a krupié vic-
cel:

— Lehet uraim, lehet tenni. Poitic Dom-
nilor, mai odata...

A kibicre jön most a rossz világ. Min-
den játékos kergeti el a háta mögöl a ki-
bicet:

— Menjen innen el maga halálmadár —
szól dühöngve egy vidéki földbirtokos, —

csak magát ne látnám itt. Kap ötszáz leit,
csak menjen el. Ha maga bebukkant egy ud-
varba, ott megdöglének az összes csirkék.

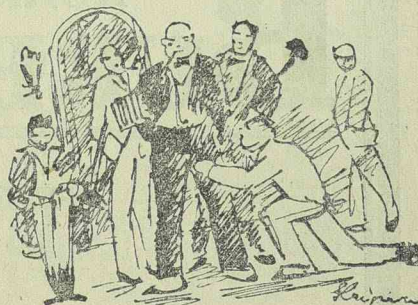

Megkapja a pénzt elmegy. Kétszer egy-
másután nyer. Kilencet és nyolcat vág ki. A
peches kibic elment és már itt a szerencse.
Mindenki nyer, a krupié dobálja a zsetono-
kat és a tizenhatezer leies bank leolvadt
négyezer leire. Öt leosztás és elment a bank.

De jön új bankár, új krupié. Előlről kez-
dődik minden. A bankár veszt, sokat, na-
gyon sokat. Amikor már huszezer lei a ban-
kár vesztesége, egyszer csak treffibe jön és
jön egy sláger, öt, nyolc, tízezer lei van a
bankban már, mindkét oldalon hat van, a
bankár lehet vesz. Nyer. Húszezer lei van
a bankban. A krupié előtt csillogó celluloid-
hegy. Egy játékos kidől. Ötszáz leit kér köl-
csön. Azt is elveszti. Most újból kér kölcsön,
de ilyen válaszokat kap:

— Ne kellemtelenkedjen. Maga egy
peches ember, menjen haza, feküdjön le.

— De kérem, én öt ezrest adtam le az
éjszaka.

Senki sem törődik vele. Minden szem a
nyerő bankár felé irányul, aki elvonult tá-
borkarával. A kölcsönkérők hada nyomában.
Nincs rendszer tetteiben, csak minden máso-
dik embernek ad.

Igy megy ez reggel ötig. Hia kérem, hogy
záróra is van. Ugyan kérem, ilyen csekély-
ség.

Reggel ötkor leszámolnak, ha nyer a
bankos, mindenkinek jut egy százaz zseton,
egy konyak, sonkás semlye. Ha veszt, tisz-
teletteljes távolságból követik, mint egy ha-
lottat...

Tizezrek így száguldanak a szerencse
szekerén. Nagyok itt a zökkenők, hull a
pénz, jut is, marad is, holnap este újból kez-
dődik az élet.

Hogy hídig szobákban dolgozó embe-
rek fájlódnak, gyermekek fagnak meg,
tombol az életben kint a nyomorúság, az
éhség, ki törődik azzal egy átkrtyázott éj-
szaka után...

(b. gy.)

MANCA DE SCONT DIN ORADEA S. A. !! NAGYVÁRADAI LESZÁMITOLÓ BANK R. T.
ESCOMPTEBANK A. G. GROSSWARDEIN

Foglalkozik a banküzlet minden ágával!

Magyarul beszélő regátiaiak és románul beszélő magyarok

avat az, ha valaki több nyelvet beszél. Ezért vész kárba mindkét fajta hazafias buzgalom. Az is, mely minden eszközt felhasználva, forszírozza hatalmi súlyával nemzeti nyelvtérülete kiszélesítését s az is, mely passzív ellenállást hirdet és konokul fogja be füleit az ismerős, vele élő, de mégis idegen fonetika előtt.

A gyakorlati igazság világosabban példáz minden prédikációnál s érdemes ennek a borostás kérdésnek a terrénján, közvetlen mellettünk szíjjeltekinteni. Nagyvárad különösen jó alkalmat nyújt erre, hiszen ebben a városban jelentékeny számú román intellektuel élt a múltban is. Ezek a román ügyvédek, orvosok kifogástalan magyar tudásuk ellenére is, szívükben románok maradtak. Ez természetes is, mint ahogy humbug és fariezuskodás lenne elhiteni, hogy azok a magyarok, akik már megtanulták a román nyelvet és formális orációkat tudnak kívágni bíróságok és testületek előtt — románokká váltak. Sem kettő, sem öt generáció nem elegendő erre, sem Anghelescu mentalitása, sem a kisebbek türelmössége nem festhet új nemzeti színre egy néptönöget, mely él és fejlődik s a természet törvényei uralkodnak rajta. A ratifikált évezredes paragrafusok előtt, amik makacsul érvényesülnek az emberiség történetében, nem állíthatók fel papíros-rendeletek. A földnek van átalakító ereje csupán, annak is csak az egyes emberre, de nem az egytömegben élő embercsoportokra.

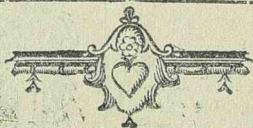
A nyelvkérdés tűzön-vízen való nacionalistái juthatnak itt az ember eszébe. Azok, akik az erőszakos nyelvterjesztés kiüresítő hirdetői, akik romanizálást, vagy magyarizálást, vagy germanizálást vélelnek abban, ha anyanyelvüket idegen néptömegekre oktatólják. A nyelvtudás nem azonosít azzal a néppel, melynek anyanyelve a mindenki más által csak elsajátított beszélni tudás. Még csak internacionalistává sem

A nagyváradi kivándorló 20 év múlva patagon lesz Patagóniában, élténiai Buyenos-Airesben, mert kénytelen kalmazkodás, hogy átalakuljon és nemzetiségei is országa határain belül

Mindezeket pedig abból az alaptartottuk érdemesnek felemlíteni, hogy báhozuk azokat a regátiai románokat: magyar többségű Nagyváradon itt a kódásuk éveiben elsajátították a nyelvet. Férfiak, uriaszonyok és csak akiről mi tudunk, szép számmal. Üzleti, hivatali és társadalmi érintkezéssel fejlesztették ezek a román urak és nyelvtudásukat odáig, hogy ma már peritől beszélnek a társtalan, nagyzen elsajátítható magyar nyelvet. A bíró, Petre George prefektusi titkár, Dovicci vámfőnök, Bogdan Misdan Costica már meglehetősen tud magyarul, de értik a nyelvet rendőrprefektus, Stamatopol, Georgescu főhadnagy és még a gáti úr is a magyart. A hölgyek között éppen sokan vannak és a diákok között is említik Lupescu Joant, állatorvos kisfiát, aki két év múlva zamattal tisztán beszél magyarul.

Senki se tételezi fel a nagyváradi társadalomnak ezekről a közismert tényekről, hogy román érzésű is veszített volna intenzitásából a nyelv dásuk folytán. Az élet formái pusztán amelyeknek hatása alatt állunk és alól erőfeszítéssel sem tudjuk magunkat vonni. Számunkra éppen olyan öröme a románul beszélő magyar magyarul beszélő román, mert minél közelebbi megismerés folytán önként is azon van, hogy enyhítse és kiküszöbölje a nyelv sűrűlődségeit. A nyelv, mely hajtott nacionalizmus diabolikus s kénytelen dobni a marakodó tömegbe, mert el kell veszítenie bábeli pillért.

BORIS GOLBERG a BURBERRYS

angol gyapju szövetek

gyári lerakata

Reg. Ferd. (Rákóczi)-út 5.

Az összes újdonságok
állandóan dús választékban

Nagyban!

Kicsinyben!

Menyasszonyi kelengyékre vásznak, chiffonok
legmegbízhatóbb minőségben **Leitner Márk**

Veszek szőnyeget, zongorát, régi-új kiegészítőket, egész lakberendezést. —
Sternberg, Regele Ferdinand

Nagy választék **női kabátok**
legolcsóbb árak.
„Modell” áruháza
Strada Vlahuța (volt Szent János-utca) 6 sz.

Ezüstözést, nikkelt

hócipő és kalucsni
javítás, ugyszintén
varrógép és kerekpár
javításokat
táncosan eszközöl:

Kalenda-cég Oradea-M

ESŐERNYŐ

legolcsóbb a készítőnél

**Rosenberg
Testvérek**

Str. Nicolae Iorga (Zöldia-ú) 8.

Behúzás, javítás gyorsan

Ó jaj!

Uccasarkon állok és figyelem magam, szeges bakancscsal legázoltak
int a virágot, vagy legszebb nő ajkáról leszakadt mosolyt,
most szállók fel a messzeségbe, vissza se néznél a földre.
hang se járadt, az iz se rossz itt, csak gondolat-mérgezők kacaja fáj,
int a gomolygók között a jókat, csak a jókat elbújni látni, hullani,
titkos utakon haladók pedig, minden uccasarkon számolják a pénzt, amit herestek
abertársuk könnyén. Ha ököl szorult, hogy visszafizessen, jön a rendőr.

tések suhognak, utszéli apostolok arcába korbáccsal vág sávot a góg.
arfüm tolyuk, vér pezseg és csipadrattára ölelkeznek a párok,
alonokban a hój hörgése él s halott tepelbe burkolva ül a szerelem.

inden fekele. Az éjszaka fekele, a sár fekele, a gonoszság fekele, a sötétség fekele.
hár a szívem, a dolgos kéz, az övegye könnye, az árva könnye, az elesettek jajdulása,
ros a szerelem, a tiszta mámor, piros a láng, mi égeti vérünk,
ros a tűz, ami milliók szobájából hiányzik a hófúvásos tél közepén.

színek gomolya így látszik fentről. Így van az lent is, csak látni kell tudni,
járnálai életünket, hogy cammog a napok labirintján, csörögve cipelt testünk.
opok, helek, évek tolnak elő és fáradtabbak már sohasem leszünk.

tem vásik hamisabbra a szánk, a vásári zaj, az átkozottan remegő bün,

szerkezet pereg. Bárgyu arccal állanak az idő-csöszök és figyelnek:
vágányon fut-e vonat. Csöszök figyelnek; bírák ülnek, hurkol a bánat csomója,
bürtönajó nyilik, csukódik, beütköznek, kidobnak valakit,
int talákon, ha ittas embert dob a hóba a jómarku csapos.

gép pereg. Rádium világít ezer évekre előre, sohasem hátra,
égis sötét van, csak a hűvesgyilkos pengéje hasít világosságot az égre,
eg a pipa tüze, hogy jó helyre irányítsa kocsját a bágos kocsis,
nnó 1925-ben, Ady Endre büszke városának körtönya alatt . . .

Biró György.

LELKI KLINIKA

velekező levelet kaptuk:

élyen tisztelt Főszerkesztő Ur!

omel olvastam b. lapjokban az újra
a »Lelki klinika« rovatot annál is in-
art jómagannak is szükségem van b.
ra. Oszintén szólva, nem mertem Önök-
ot kérni, de látva a multikori számba
ot levelet, nagynehezen rászántam ma-
től félttem ugyanis, hogy stílusom köz-
tárgyává lesz. De térjünk a tárgyra.
n ügyem eltér az eddigiektől. Nem
ról, hanem egy igen prózai dologról
de amely nálam idealizmuson alapszik.
el mondanom külsőmről egyet-mást,
esen meg tudnának érteni. Magas, szép-
dított, csinos formájú szőke nő vagyok.
művészies és hosszú hajam van. Nem
ara, m nt kortársnőimnek. Barátnőim
k neveznek. Az is vagyok minden-
en. Sajnos, már huszonkét éves va-
nem még nem értem el életem célját.
észnó akarok lenni. Természetesen
n, kik konzervatív emberek, ellenzik
ándékomat. Bennem már évek óta
y, hogy filmszínész nő legyek, de ezen
nem tudott eddig megvalósulni. Le-
y nagyon gyenge az akaratúram és
lom kívünni, amit akarok. Először
említettem szüleim előtt, aztán kér-
nyörögtem, végül erőszakoskodtam.
ntem semmire, csak azt értem el vele,
ileim meggyűlölték. Nagyon gyűlölték
ak szeret tettekké, bántalmaztak. Biz-
teteibe jártam mint hivatalnoknő. Nem
a pályámat. Unalommal végeztem
ességemet és kitétek a bankból. Mit
a tennem tizenkilenc évemmel és egy
vággyal és igen . . . ambícióval neki-
a világra, hogy azzá legyek, ami
l, lthagytam mindent, szülőit, testvért,
mindent. Elmentem Bécsbe. Bárhova
y, szívesen fogadtak és megállapították,
hetségem van és az alakom, első sor-
l az arcom direkt a filmre predesz-
z mind nagyon szép volt, de nem bir-
gam fenntartani, főképpen pedig a nagy
ízetni. Megígérték ugyan, hogy film-
alkalmazást kapok, de az ígért csak
ígért maradt.

ben a növendékek levizsgáztak és ne-
rnom kellett a jövő szezónig. Igen ám,
csodáljak addig. Alást vállaltam. Köz-
züleim hatóságilag köröztek és haza
ztak.

st idehaza vagyok, megint hivatalnoknő.
lk mindenkit és mindent. Csak a film
y. Sehova nem járok, csak moziba. És
ton tanulok. Az alapismeretekkel most

már teljesen tisztába vagyok. Azóta három
év telt el. Nagyon sokat tanultam. Nagyon so-
kat treniroztam az arcomat és szememet, úgy,
hogy most már filmre mehetnék, minden elő-
zetes tanulmány nélkül. Minden mozdulatom
elárulja, hogy a filmmel foglalkozom és mes-
terem — mert az is van — nagyon dicsér. A
mult nyáron egy itt Erdélyben rendezendő
filmszeccsen foglalkoztatniakartak, de szüleim
nem egyeztek bele.

Hiszem és remélem, hogy m. t. Főszer-
kesztő ur fentiek figyelembevételével fog tudni
nekem egy elfogadható tanácsot adni. Mindent
mondjon, csak azt ne, hogy hagyjak fel ab-
rándjaimmal, mert ezt úgy sem fogadom el.
Borzasztóan tettemek attól, hogy az évek el-
mulnak fölöttem és én csak bankhivatalnoknő
maradok, holott mennyire gyűlölöm ezt a pá-
lyát és mennyire imádom amazt. Mindent ked-
vetlenül csinállok. Csak éppen hogy mozgok,
de azt sem szívesen csinálom. Mondja, ked-
ves Főszerkesztő ur, ha más sok nagy film-
star, kik valaha mind a demokráciából verőd-
tek föl olyan magasra, elérték céljaikat, miért
éppen én nem.

Önök megértene engem, mert ellekintve
attól, hogy intelligens emberek, modernnek és
szeretik a művészetet. Nagyon kérem, vegye-
nek tekintetbe mindent és adjanak nekem egy
olyan tanácsot, melyet követni fogok.

Előre is hálás köszönetét fogadja egy

»Thália harcosának.«

Válasz Thália harcosának. Ré-
gebben a színpadra való törekvés ellen hada-
koztak a szülők kézzel-lábbal, mert leányukat
nem akarták a lejtőre juttatni, lévén ugyanis
szerintük a színész nő lejtő tetején, a kokott
ugyanennek a lejtőnek az alján. Egynehány-
nak beütött, kiharcolta az érvényesülést, a
primadonnaságot, a többi lejtőt, vagy elkalló-
dott. Most a film körül folynak ezek a csaták,
mert akinek van megfelelő külseje, intelligen-
ciája és akaratereje, az mind a film felé tör-
tel. Ez a vágy nem is kártható, mert a
Hollywood-ban s más filmtépeken érvénye-
sült nők valamennyien a homályból vergődtek
fel világsztárokká, persze szerencsés viszonyok
között. Törekvésüket elítélni tehát nem lehet,
de a mi helyzetünk szemoru, mert van sok

tehetségünk, de nincs sok filmgyárunk. Romá-
niában egyetlen filmgyár sincs, Magyarorszá-
gon a Star megszűnt, Bécsben sincs már a
Sascha, a középeurópai filmgyártás kihűzött
Németországba. Az igaz, hogy a szó nem fon-
tos a filmjátszásnál, de a tanulásnál igen. Te-
hát első a német nyelv teljes bírása, mert a
rendező nem mindig a magyar Kertész
Mihály.

Nem vagyunk beavatva a filmérvényesü-
lések titkaiba, néhány sikertelen kísérletről
tudunk. A budapestiek közül kedvező viszó-
nyok között is alig néhány tudott a felszínen
maradni, egyrésztük asszony, akinek az ura is
keres, a másik a film révén szerzett gazdag
férjet. Mindezeknek megvolt a kedvező, sze-
rencsés helyzetük, amiből egy csepp minden-
kinek szükséges. Maga a tehetség, az arravaló-
ság nem elég, az érvényesülési képességgel
kell párosulnia. Teljesen osztjuk véleményet,
hogy amint mások érvényesülhettek, miért ne
lehetne a film révén maga is filmszínész nő.
De itt sok szoros akadályok állanak útjában.
Régebben is úgy oldották meg a színpadra
törekvők a kérdést, hogy elhagyták csaj-
ukat s beálltak a színházi truppa. Maga is
megette, hogy elszökött hazulról, de a film-
hez iskola és pedig jó iskola szükséges. Meg
kellene próbálni újból és újból szüleinek ellen-
zését megtörni, a szülőket megpuhítani, hogy
egvezzenek bele leányuk életcéljába. Igaza
van abban, hogy ha az előfeltételek valóban
megvannak, hogy filmszínész nő akar lenni.
Senkit se kell tulságosan támogatni, ha egy-
szer annak felismerésére jött, hogy mi akar
lenni, mert aki meglátta, merre kell menni,
mit kell elérni, az inkább belepuszul, mint-
sem elhagyja az életcéljához vezető utat. Nem
szabad elnyomortani senkit azzal, hogy olyan
foglalkozásra kényszerítik, amit nem szeret.
Ez az emberiség nyomorúságának egyik oka,
hogy majdnem mindenki mást csinál, mint
amihez kedve lenne. Mi csak azt ajánlhatjuk,
hogy tartson ki életcélja mellett s igyekezzék
meggyőzni szüleit, hogy támogassák törekvé-
sében. Mindenesetre jó lenne Kertész Mihályt
telkeresni, (címét Nagyváradon elő nővére,
Mannhardt Józsefnél) vagy Rosenbergnél
megtudhatja akár levélben, akár személyesen
s támogatását megnyerni. O a személyes érint-
kezésből, vagy a fényképből is véleményt tud
mondani, mindenki maga felelős életéért s úgy
konstruálja meg, amint jónak tartja. Ki kell
tehát verekedni azt, amivel ellentétes a rendes
polgári élet, amelyet el akar hagyni.

Galgóczi magánlanfolyam

Budapest, VIII. Mária Terézia-tér 3 szám. III. 22.

TELEFON: J. 95—35

Előkeszt az összes középiskolai magán-
vizsgákra, cretsizre stb.
Teljes anyagi felelősség mellett

Veiszlovits Adolf és Fia

Concordia Entreprise
des pompes funebres

Első nagyváradai temetkezési vál-
lalata és márványművek gyára

Oradea

Alapítatott 1858-ban

UJ! uriszabó üzlet UJ!

nyílt Nagyváradon, ahol saját szöveteiből is igen előnyös fizetési feltételek mellett készít,
a legújabb divat szerinti garantált jó és olcsó ruhákat. A t. közönség szíves pártfogását kéri

Bobijan Mihály ur szabó

Emineacu (Ezredévi Emleku)-tér 26. (Körös-körző).

METALLOGLOBUS

Fabrică de Articole
de Fier și Metale
S. A.

Telefon: 8-72

Eisen- und Metall-
warenfabrik
Act.-Ges.

Fernsprecher: 8-72

Vas- és fémárugár R. T.
ORADEA

Strada Lunei (Holdvilág-utca) 2-szám. — Telefon: 8-72

Adresa telegrafică: — Drahtanschrift: — Sörgöncim:

METALLOGLOBUS

Beck és Zavislag

termény-, mag- és
gyapjúkereskedők

Oradea

Bulevardul Regele Ferdinand 14 szám

Iroda

1-78, 8-70

Telefonok:

Raktár

1-58

Nagyvárad
Hitelbank Részvénytársaság

Telefon számok:

4-32, 2-18

Banca de Credit din Oradea

Soc. An.

Léderer és Kálmán

szeszgyár és gőzmalom
részvénytársaság

Oradea — Nagyvárad

MOSKOVITS IPARTELEPEK

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

ORADEA

NAGYVÁRAD

FERROCOMERCIALA S. A. ROMÂNIA
Centrale: BUCUREȘTI.

Filiale:

ORADEA, Piața Mihai Viteazul 1

TELEFON Nr.: 6-70. — Telegrammadresse: FERRUM ORAD

Verkaufsbureau: TIMIȘOARA

BANCA ȘI CASSA DE ECONOMIE FUZIONATĂ S.A. * EGYESÜLT BANK ÉS TAKARÉKPÉNZTÁR R. T.

ORADEA-NAGYVÁRAD

Autorizată pentru
comerțul de valutară

Sucursale: — Filiale:

Satmar, Beiuș, Mărgărit

Capital și rezerve: — Alapítvány és tartalékok:

Lei 20,000.000

Devizaüzletekre
jogosított intézet

Aliată cu: **Banca Comercială Italiană și Română București** szövetséges intézet

Kinevezik a jövő héten a városi tanácsosokat

szabónok figyelemébe! A „Chic Pari-
stóber, november és decemberi szá-
m) leírt kaphatók a Hegedűs Hírlap-
n.

* Adomány Herczeg Iszegélyezésére. Az öngyilkos vasutasnak, Herczeg Lajosnak, a Kispipa Közvélemény asztallársasága 500 lelt juttatott kiadójavatalunkhoz.

* Hírsági könyvek a Hegedüs Hírlap-
irodában.

* Reuniunea Femeilor romane din Oradea si jur a doua zi de Craciun seara la ora 8 si 50 aranjeaza un ceai urmat de dans in salele Cercului militar civil, la care On public roman pe aceasta cale este invitat. Avand in vedere sarbatorile On, Doamne romane sunt rugate sa aduca de asta data prajituri. Comitetul Aranjator.

* Aki kacagni akar, nézze meg a Szilveszteri kabarét a Heyman-színkörben.

* Új élet az Elite-ben. Mától kezdődően, egészen új, friss, eleven élet talált otthonra az Elite-kávéházban. Rein Jenő tulajdonos igazán bőkezű módon, szinte egyik napról a másikra, új köntösbe öltöztette a pompás helyiséget, amely ragyogó fényárban úszva, meglepő finoman hat. A metropolisok mintájára a délutáni five o'clock mellé egy egészen elsőrangú bécsi zenekar szolgáltatja a zenét, amelynek kellemes lágy ütemei mellett táncol a fiatalság. Külön kell még megemlékeznünk a pontos és figyelmes kiszolgálásról, egy szöval a tulajdonos áldozatkészsége folytán egy egészen új, intim lokál áll rendelkezésre Várad hangulatát kedvelő és szórakozni vágyó közönségének. Az ünnepeles megnyitáson a társadalom számos kitűnősége is megjelent.

* Szabásznati tanfolyam. 4 év óta fennálló és kitűnő eredményeket felmutató szakiskolában január 1-én új, 3 havi szabásznati és varratanfolyamot nyitok mérsékelt tandíjjal. Érdeklődőket és beiratkozókat fogad naponta délelőtt 11—12-ig és délután 3—5-ig a szakiskola vezetője: Orbán Sándorné, Rimanóczy-utca 13.

* Délutáni és esti tánc az „Elite“-kávéházban.

* Szabónók figyelmébe! A „Chic Parisien“ október, november és decemberi számai 100 leíért kaphatók a Hegedűs Hírlap-irodában.

* Aki kacagni akar, nézze meg a Szilveszteri kabarét a Heyman-színkörben.

* Dr. Jeremiás Aranka orvosi, kozmetikai rendelőjében (Bulv. Regele Ferdinand 24., új plehánia-palota) arc- és hajbetegségek kezelése. Hajszálak és szépségábrák eltávolítása, arcápolás. Visszerek gyógykezelése. Alkalmi előkészítések bálokra és estélyekre.

* Szabónók figyelmébe! A „Chic Parisien“ október, november és decemberi számai 100 leíért kaphatók a Hegedűs Hírlap-irodában.

* A Heyman-színkörben a Szilveszteri kabarén Zöldhelyi Anna, Bellák Aranka, L. Hollós Juci, Tompa, Pager, Galambos, Stoll lépnek fel.

* Az összes operák teljes zongora kivonata olcsó kiadásban csak a Hegedűs Hírlap-irodában, sehol nem létező olcsó áron.

* Barát, Irénie, Kara, Macalik, Mikes és Tibor egy-egy értékes műve kerül sorosításra a Heyman-kerti kiállításán, melyre 20 leíes katalógussal jár.

* A Heyman-színkörben a Szilveszteri kabarén Zöldhelyi Anna, Bellák Aranka, L. Hollós Juci, Tompa, Pager, Galambos, Stoll lépnek fel.

* 20 leíbe kerül egy katalógus a várad közönművészek kiállításán, melyvel 20.000 leí értékű nyereményre jár.

* A villamosmű értesítése. Értesítjük a t. közönséget, hogy folyó hó 25-én, péntek délelőtt fél 10 és fél 12 óra között az új turbógenerator üzem próbája miatt az áramszolgáltatás szünetelni fog. Ugyanakkor Újvárosban és város magasabbán levő helyein az áramszünet miatt a vízmű sem szolgáltathat vizet, mely okból a fürdőkályhákat befűteni nem tanácsos. Ugyanezen idő alatt a villamos kocsik sem fognak közlekedni. Villamosmű igazgatósága, Bazili M. s. k.

* Olcsó kottát csak a Hegedűs Hírlap-irodában kaphat.

Lefogyni

annyi leíent, mint megszűnted

Doktor JAWAS-féle mexicói

Az elhízás tönkretesz a szépséget és idő előtt öregít. Hogy ön fiatal és karcsú maradjon, hogy finom és nyulánk termete legyen, doktor JAWAS-féle mexicói teát és biztosan lefog, egész minden veszélyeztetése nélkül és anélkül, hogy különleges kellene tartania.

Vegetáris és ártalmatlan

Gyógymód világsiker! Óvakodjunk az utazati Kapható minden gyógyszerárban és drogériában. — Vezérkép

STANDARD drogueria 2 Sír. Zorilor, Buc

* A Zsidó Leányegylet ruhakiosztása. A Zsidó Leányegylet lelkes gárdája, Deutsch Rózi agilis elnöknő vezetésével, minden évben sok száz szegény gyermeket ruháznak fel. A leányegylet dícséretes munkája nem szorul méltatásra, a külvárosok odvas szegényházaiban, nagyon jól ismerik ezeket a lányoknak áldásos működését. Vasárnap délután három órakor a zsidó polgári iskola dísztermében lesz az év ruhakiosztás, minden feltűnés nélkül, csendben, ahogy az igazi jótékonyág igaz katonái dolgozni szoktak.

* Ünnepi dícs- és mákospatkó minden nagyságban megrendelhető Schwimmernél, I. C. Bratianu (Szaniszló)-utca sarok.

* Minden kiállító művészeknek egy-egy műve kerül kiorsósításra a várad közönművészek kiállításán, melyre mindenki jár, ki a kiállítás katalógusát megveszi.

* JÓ KEDVTŐL, vidámságtól lesz hangos Szilveszter estélyén a Kath. Kör díszterme. Ez estén rendezik ugyanis Nagyvárad nyomdászai szokásos évi táncmulatságait, amelyek mindenkor híresek voltak arról, hogy rendezés, nívó tekintetben szinte páratlan volt. Most is gyönyörű, szórakoztató műsort állítottak be a rutinos műkedvelők színe-javának közreműködése mellett, emellett a nyomdászság büszkesége, a magas színvonalon álló Gutenberg Dalkör is ki fog tenni magáért. Laszlik tanár személye garancia arra, hogy a dalkör méltó képpen fogja a garda műsort kiegészíteni. Lesz ezenkívül szerencsemalac is bőven és egyéb öleles, humoros jelenetek, majd éjfélok egy klasszikus előkép fogja bámulatba ejteni a közönséget, a mely Losonczy mester ötletségét, tudását fogja magánviselni. Éjfélt után a színház nagyszerűen kombinált zenekara mellett fognak a párok száza reggeli táncolni. A rendezőség minden figyelmé odairányul, hogy ez estélyen megjeljenek szívesen gondoljanak vissza a nyomdászok a Szilveszteri táncmulatságára és biztosra is vehető, hogy nyomdászaink fáradó estét a legteljesebb erkölcsi és anyagi siker fogja koronázni.

* Vén diákok Szilvesztere. A kereskedelmi iskola végzett növendékei a Csarnok összes termében Szilveszter éjszakáján estélyt rendeznek. A műsoros estély a nagyvárad béli szezon szenzációja lesz. Az összes volt diákok hivatalból tagjai a rendezőbizottságnak, tehát ne számítsanak meghívóra. Mindenki, aki igényt tart meghívóra, Schuszték igazgatónál jelentkezzen 11—12 óra között mindennap, ahol jegyek is válthatók.

* Mikor esedékes a karácsonyi segély? Megirtuk, hogy a városi villamosmű a tisztviselők segélyére 350.000 leí utalt ki karácsonyi ajándékképpen. A villamosmű gesztusa élénk örömet kellett a tisztviselők körében, amelynek azonban hamar vége lett. A 350.000 leíre ugyanis először miniszteri jóváhagyást kell kérni. Amíg pedig a jóváhagyás megérkezik, addig minden bizonytalannal, nemcsak karácsony mulik el, de itt lesz húsvét is.

* Az árviz legszerencsétlenebb károsultja Horváth János vas újságár, akinek a Rendes-telepen lévő nyomorúságos viskóját minden berendezésével elvitte a víz. A legszükségesebb javak nélkül áll a vakember, akinek részére kérjük a jó szívű embereket, hogy adakozzanak. Az ünnepek alatt a körösparti református egyház irodájába kérjük küldeni az adományokat.

* Felhívás az iparosokhoz! A pr által megindított segélyakció egyfajta leíességévé teszi városunk összes polg intézményeinek, hogy abból részesüljen. A vállalatok forgalmuk arányában, a dök egy napi bevételük százalékos rben járulnak ezen gyűjtéshez, mely a és árviz által sújtott szegények seg még fokozottabb kielégítést vár. Az I az iparosok által nyújtandó segély ö set úgy találta célszerűnek, hogy min szakcsoport megfelelő számú 10 leí évényeket kap tagjai között való kiosztás végett. Felkérjük tehát az I tagjait, hogy ily szelvényeket minden ros vagyoni viszonyaihoz képest vas veskedjen s hogy az ily szelvényt árus sainkat ebbeli munkájában támogassál rosság mindenkor rá tudott helyezke által kívánt helyzetre, éppen ezért bi ne és a közszükség és köznyomor el hogy az iparoság számához és tel mértén, a gyűjtésben és adakozásba meg fogja állani. Tisztelettel az Ipart nöksége.

* Ha olcsón és jól akar ruházko resse fel Nagy P. István ur-dí Bul. Reg. Ferdinand 20.

* A Méceses karácsonya. Fenn b pislákol, olajmécsek jelzik, hogy itt világossága pislog és állandóan táplálja dos kéz. A szeretet itt nem frázis, har d cselekvés, itt látják el a szegénye val és cipővel. Leitner Ferenc, Karács es és felesége két év óta igyekeznek jobban növekvő szegénységnek enyhít dig odasietni, ahol legnagyobb az ins ven tagja van a Méceseknek, minden osztályból, iparosok, kereskedők, ti vasutasok. Eredekelt Jocsák Kálmán ö volt a feje ennek a szép asztaltán Most karácsonyfát állítottak, alatta n ruha, ugyanannyi pár cipő és csizma, kalács, fazekas Lajos pék ajándéka. kor, dió, alma, harisnya, kabát, sapka kiosztanak mindent, a szülőket asztaltu Minden egyszerűen, szónoklat nélkül. Mircea egyesületbe küldik az ajándék Öreg fiuk más helyen cselekszik ezt Asztallal egybeolvadva. Szmazenka l taltársasága se marad el. Még a heg ajándék, ezt a két leányt, aki ott r most minden jóval ellátták az asztalt

X MAPSBERGER kárpitos Vlahuta (Szt. János)-u minden e székámba vágo munkát. Kész hecsere

* Legjobb telefonkészülék! villany manometer rakláraról. Házi telefon v szerelést, minden fémipari s eszterga-m vtitásokat igen szolid áron vállal Raizl mechanikus, Szalárdi-utca 9. Telefon 512

* Finom teasütemény és karács korkák Schwimmernél a legolcsóbb

* Molett hölgyek számára uto len melltartók melltartó-gyomor- kőtő kombinációk rendelhetők egyv metre csakis: Kovács Sándornénál t telep. Legújabb divat.

Darvas harisnyái legjobb

* Karácsonyra, Szilveszterre paraitokat Schwimmernél rendeljen.

KÉPES ELEM
orvosi kötszerész, Sas-passage 20.
Saját készítményű
sértőkövek, haskővek
gumminharisnyagok, speciális
kötszerek, női és férfi övezetek.

Magyar tanulókat
megégen nimzést, ha náiam vesz
gyújtógépet
a leírt új gépet kapnat részlete is
megnéphet felvezeték.
ELENA
Fővárosi és Javítóintézet, Ploia M. Viteazul Negygyár 5

csó tűzifa!
Sikerült egy nagyobb tételek cser
es tölgy hasáb tűzifát beszerez
tünk, mely hához szállítva ha
sabos állapotban, kőméterben,
súlyban v. aprított állapotban
elérhető a Népszövegségi Hanga
ban. Marolú herceg (Szt. János u.)
utca 5. szám. — Katolikus Kör.

Órák! Ritka alkalom!
Arácsnyi ecasio
Uzletátalakítás miatt az összes
kisebb ólcsó díszárgyakat
minden elfogadható árban
eladunk
STERNBERG
Bul. Reg. Ferdinand 14

D. Kőpontonban négyzobás modern ma
ganház 550.000; két ötszobás és há
magánház lástított udvar és kerttel 48.000 jó
4400.000; ötalakács nagyház 600.000; 9 kat
lak karban lépő prima szőlő, lakóház, borház,
10.000; közel fekvő földbirtokok 75, 110 és
150 hektár, mindenütt építletekkel bőven ellátva, ki
tőmentesítve.
Lapó, Strada Sztaroveszky 7.

kényelmes megélhetést nyújtó,
söröndfűen bevezetett **lézi-**
munka üzlet betegség
matt **család** a egy egy vezető
árs keresetük. Cím Hegedűs Hirtlapiródban.

h- és gyermek harisnyák, valamint
télé **rövidáruk legolcsóbban**
któria áruházban
da Baross (Széna-utca) 1 szám alatt,
"ur" gözmósoda mellett szerezhetők be.

éy-tém compo- TORPEDO
hírhírű márká
minden tokozatban 5-83%-ig garan
tált, továbbá angol ón, spanyol ólom
főbőtkben, valamint »Regulus« jegyű
antimonium állandóan raktáron.
KREBS & STERNBACH
Bucuresti, Strada Cosminului No. 2.
Sürgőnycim: »Krebs Bucuresti«.
Kiselő: **LONY LEBOVITZ**
Oradea, Strada P. Goga (Baros-u.) 9.
Sürgőnycim: **LOBOVITZ.**

Cipész és csizmetlő urak!
Tudatom, hogy felsőrészkeztítő üzletemet
Bőrüzlettel
bővítettem ki. Mindennemű bel- és külföldi bő
rök, cipészlelkékek legolcsóbb beszerzési helye
Brunner József
Strada Baross (Széna-utca) 1 szám alatt.

„Zeppelin” kályhacüzsi
a háziasszonyok kedvence, mert a fűtésnél teljesen
szagtalan s hőálló. — Gyári lerakát:
Schönzweig & Beer
festékkereskedőnél, Str. Avram Iancu v. Kossuth-uj 13

Uzletátalakítás miatt
a raktáron levő összes üveg és
porcellánárak és néphieret
lőcem mélyen leszállított árban
arcsutálnak.
Blau Dezső
Strada Alexandri (Teleki-utca) 35.

ÓRA
és **ékszerjavító** mű
helyemben mindennemű
órák javítását szakszorden
és jutányosan vállalom
Dr. BARDOS JÓZSEF
Str. Nicolae Zisga
(Lukacs György-utca) 7 sz.

Váli József szikvizgyár
Telefonszám 37.
Str. Vlahuta (Szt. János-u.) 80

Orient Ipari és Kereskedelmi R. T.
„Pittrofin” szab. gummitalpaló üzeme
Strada Astra (Gillányi-ut) 5-7.
Ászit férfi cipőkre egész gummitalpat sarokkal Lei 180.—
„ „ „ „ „ „ „ „ „ 140.—
„ „ „ „ „ „ „ „ „ 100.—
A n. é. közönség kényelmére az alanti gyűjtőhelyeket állítottuk fel, hol mindennemű íly
munkálatok elvállaltatnak:
1. sz. gyűjtőhely Apolló tőzsde Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 22.
2. sz. gyűjtőhely Rubinstein tőzsde Str. Vlahuta (Szent János-u.) 30.
3. sz. gyűjtőhely Nasch tőzsde Str. Gen. Mosoiu.
4. „ „ Tőzsde Str. Vlahuta (Szt. János-u.) 3.
5. „ „ Ohrenstein Cuza Voda (Szacsval-u.) 67
6. „ „ özv. Simoné tőzsde Piafa Mihail Viteazul (Nagy piac-tér) 3.
7. sz. gyűjtőhely özv. Kohné tőzsde Piafa Mihail Viteazul (Nagy piac-tér) 14.
8. sz. gyűjtőhely Sterle tőzsde Templom-tér.
9. „ „ özv. Kelepeczné Str. Dela Vren- cea (Rilók Zsigmond-u.) 6.
10. sz. gyűjtő özv. Katzné tőzsde Str. Fabricelor 26.
11. sz. gyűjtő özv. Klein Dávidné Str. Zs. April 14.
12. „ „ Szabó László kelmestő Str. Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) Bazár-épület.

A világítás egy eszköz.
mellyel a kereskedő forgalmát növelni tudja, mert egy jól kiválasztott üzlet-
ben a vevő jól érzi magát és így inkább megjön a kedve a vásárláshoz. Az
áru kiválasztása sokkal könnyebb és gyorsabbha történik. Mindezt elérni
és a forgalmat növelni szükséges egy jó és erős világítás. De amely a szemet
nem bántja
OSRAM

MEDVE-FONAL
Meinl A. örökösei Wien gyártmányu
a legjobb fehér- és ágynemű

**Apróhirdetés egy
szó ára 4 lei, vas-
tag betűvel 6 lei.
legolcsóbb hirdetés
10 szóig 40 lei.**

Levelezés

Selymeket, bársonyokat, szöveteket, vászont és asztalműveket leszállított árban vásárolhatnak Piata Regina Maria (Bémer-terén), Kertész Reklam áruházában.

Ertélyekre és bálókra keszülő hölgyek használják az „Asi” crémot, hogy arcuk és kezeik bársony finomságu, hófehér és teljesen tolnéküli legyen. Kapható minden gyógyszerárban, drogeriában és illatszertárban.

Házasság

Nősülés véget nem érő vannak jegyzve: 1 föld-birtokos, 1 mozi tulajdonos, 14 kereskedő, 2 bank-hivatalnok, 15 önálló iparos, 3 tisztviselő, 4 ház-tulajdonos. Célgépzésen levelezés. Minden levélre válaszolok. Vértess, Strada Cogelniceanu 16. Ugyanott bútorozott szoba kiadó. 5801

Lakás

Kizárólag a Royal közelében keresek január 1-ére különbejáratú, elegánsan bútorozott szobát. Leveléket „Jól fizet” jellegére a kiadóba kérek. 5792

Átadó 1 szobás 2-3-4 szobás lakások telépéssel, különbejáratú bútorozott szobák konyha használatával. Bővebbet Str. Ciocogariu (Uri-utca) 29. 5769

Alkalmazás

Tisztességes, jó bizonyít-vánnyal rendelkező minde-nyen leány kis családhoz felvétetik. Str. Cuza Voda (Szacsavay-ut) 19.

Fiatal német és magyarul tudó úrnő 5 éves kis leányával házzetetőni vagy nevelőnői állást keres. Lehetőleg vidékre. Leveléket a kiadóban kör „Perfekt német” jellegére.

Tizenkét évi gyakorlattal román-német nyelvet bíró, gyors gépirásban, könyve-lesben perfect tudó nő azonnala állást keres. „Könyvelő” jelige alatt a kiadóban. 5794H

Kovácssegéd állandó alkalmazást nyer Léderer cseregyárában, Eled. Jelenkezés: Oradea, Str. Berthelot (Sal Ferenc-ut) 6, vasárnap délelőtt 11-12 között.

Lakatossegéd állandó alkalmazást nyer Léderer cseregyárában, Eled. Jelenkezés: Oradea, Strada Berthelot (Sal Ferenc-ut) 6, vasárnap del. 11-12 között. 5803

Olcsó karácsonyi vásár?

1 pár női harisnya minden színben 22 lei
1 „ férfi sokni kötött 22 lei
1 „ „ jéger imit. 33 lei
1 drb. reformnadrág 45 lei
1 drb. női gyapjú mellény 395 lei

1 drb. női ruha 250 leitől
3 „ jó vaszonsebkendő 35 lei
1 „ gyermeksapka téli 35 leitől
1 „ angolszáppan 5 lei, nagy 6 lei
Gyermekharisnya, szövetek, trikók előnyös árban

Videki rendelés postén, átvételt követően. Meg nem felelőért a pénzt visszaadjuk. Kereskedőknek nagyban vételnél áronömlény.

IVÁN SANDOR ÉS TÁRSA * Strada Ciocogariu Nap. 1

Megbízható főzni, tudó mindenest keresek azonnala, vagy 1-re. Strada Oituz (Lahner György-ut) 1. sz. 796

Egy középkorú jómégle-nesű nő házzetetőni állást keres magános urnál. Cim a kiadóban. 5810

Szobaleány és minden-eszkészé keresettel jó bizonyítvánnyal január 1-re. Orbán, Rumanóczy-ut. 13. 5791H

Revisori és evázró mér-leg munkatatók elkészítését vállalja elsőrangú adminisztrator. Meghívásokat a kiadóhivatal továbbít. 5801

Szobaleányt uri helyről, éves bizonyítvánnyal, 2400 fizetéssel újvire fogad: Parkszálló. 5800

Ansändiges Kinderre-uion sucht melden 4-6. Rothbart Edéné, Rumanóczy-utca 3, 1. stock. 5797H

Géphiizést vállalkoz és es rendes varrógépen olcsón tanítok. Kész fillé állandóan kapható. Cim: Str. Plevnei (Timár-utca) 8

Orát, ékszer

olcsón és jól javítok aranyat, ezüstöt, gyémántot, brilliánsot magás árban be-váltom.

Weisz Lipót műorás, ékszerész és régiségkereskedő Str. Avram Iancu 18. volt Kossuth-utca

Butorok

gyári áron kaphatók a legfinomabbtól, a leg-olcsóbbig

Steiner butorágyáronál Avr. Iancu (Kossuth-ut) volt Faragó börtüzt

Óra-, ékszer-javításokot

teljes lak- és iroda berendezéseket, Wertheim kasz-szát, zongorát, csillárokat, porcellánokat, régiségeket stb. — Meghívásra házhoz megyünk.

BRENNER Strada Vlahuta (Szt. János-utca) 6.

Vesünk butorokat, szőnyegeket

teljes lak- és iroda berendezéseket, Wertheim kasz-szát, zongorát, csillárokat, porcellánokat, régiségeket stb. — Meghívásra házhoz megyünk.

Frenkel és fia

butor, szőnyeg és régiség-kereskedők, Strada General Mosoiu, (volt Mezey Mihály-utca) 10. szám.

IVÁN JÁNOS

vasöntöde és gazdasági gépgyára

ORADEA-MARE,

Calcea Decebul (Viléz-ut) 34

vas- és fém öntéseket vállalja

Raktáron nagymennyiségű különböző százalékos csapágyfém.

TEASKARNA fekete a férfiak kedvence.

erős zamatos az angol ízlelnék megfelelő, különösen alkalmas tejfel, vagy tejszínnel reggeli teának.

ORADEA-MARE PIATA REGINA MARIA (BÉMER) TER 3. TELEFON 62.

Adás-vétel

Eladó házak, korcsma, bodega, fűszer, bentésüzle-tekkel. Magán- és bérhá-zak 200.000-tól 8 millióig. Földbirtokok, szőlők ked-vező fizetési feltételekkel. Toma József-né 9-11-ig, 3-6-ig Str. Tache Ionescu (Körös-ut) 21. 5678

Eladó ház központban tiz-le, 4 lakással rögtön átadó 700.000 lei, most lele fize-tendő. Toma József-nél Str. Tache Ionescu (Körös-utca) 21. 5696

Használt kis esztergapad: teljes felszereléssel meg-vételre keressünk. Sunfield, Strada Páci 7-a. Telefon-szám 416.

Eladó ház Oltenia (Csen-gery-utca) több lakással, egy lakás rögtön átadó 550.000. Tománénál, Tace Ionescu (Körös-ut) 21.

Planinót magas bérért ke-ressek. Cim a Hegedüs Hir-laprodában. 5783H

Toussaint - Langenscheidt francia nyelvtant használt állapotban megvételre ke-ressek. — Cim a kiadóban. 5811

Kis dynamo, kézi haj-tásra, átvágyva fűszerelvé, kis éggökkel, Volt-meterrel, csengővel, váltóval stb. el-adó iskolai vagy magán-célokra karácsonyi aján-délnak alkalmas. Megte-kinthető General Holban (Széles-utca) 19. 5753

Pukok, nagy műhelyszalok, kis íróasztalok el-adók. Cim Hegedüs Hir-laprodában. 5732

Zongora rövid és Pianinó azonnala bérbeadó. Strada Plevnei (Timár-utca) 10. 5790

Jó bort olcsón Horváthné-nál kaphat. Strada Tace Ionescu (Körös-utca) 14. 5795

Petőfi-utca 9. számú szö-lömet házhelyeknek par-cellákban eladom. Érte-kezni ugyanott. 5789

Nipp és porcellán ragasz-tást vállalok. Str. Matei (Nyomda-ut.) 2-a. 5798

Gépműhely nagy esztér-gapaddal eladó. Viola Fe-renc Székelyhid, Jud. Bi-hor. 5799

Eladó ház központban 15 lakással, 3-4 szobás. cse-led, fűrdőszobákkal, ked-vező fizetési feltételekkel. Kisebb szőlő jó házzal 250.000 lei. Toma József-nél, Tace Ionescu (Kö-rös-utca) 21. 5742

Elfogalható magánház, 4 hold szőlő eladó. Cim: A. D. Xenopol (Lakatos-utca) 12. sz. 5809

Olcsón eladó Str. Simeon Barnuti (Damjanich-utca) 12. számú kettős frontu ház felerészre. Egy három-szobás magánlakással, tá-gas udvarral, nagy kerttel. Másik felétől elvaszlatva. Feled: I. C. Brațianu (Sza-niszló-utca) 63. 5805

Női télikabátba való szé-szyvet eladó. Cim a kiadó-ban. 5778

Moslékos hordót tiz köb-méterre és teljes körűt megvételre keres dr. Riemer Str. Ciocogariu (Uri-ut) 23. 5793

Eladó birtokok 18 ka-tasztrális hold elsőosztályu kiténo szántóföld két hold szőlővel együtt, továbbá 27 katasztrális hold prima szántó és egy 125 kat. holdas elsőrendű birtok Nagyváradhoz 4 kilomé-terre. Előbbiek 3-3 kilo-méterre. Eladó Nagyvárad-hoz 12 kilométerre egy 50 és egy 60 katasztrális ho-das birtok nagyon olcsón. E birtokok kivétel nélkül jórabban levő épületekkel, lakással, cseledlakással, is-tállóval és bővízü kutakkal vannak ellátva. Kiszájtás alól valamennyi végleg fel-mentve Értekezhetni Kört-smáros Lászlónál I. C. Bra-tianu (Szániszló-utca) 22. 5812

Magá meg hogy gyári árba mindennemű va-damaszt- és k

30, 60, 90 150 n

beosztott heti fizetési feltétele megy

Textil Ce gyári leral

Bulev, Reg. Fe

Rosenfeld

Alexandri (Telcky)-utca 25.

Külön

Plisse és gou nagyon olcsó Strada Alexan utca) 22. kapu

Kabátok, kos- cal estélyi és varrása a leges nyeket kieleg leing. Str. Past utca) 47 földsz

100 ezer leit kölcsön adné- re. Cim a kio

Marisnyát fej kötköz szépen, A. Treb. Laur utca) 2., sarok

OR ékszeres el- szerű javítá- plikálta

TISZA Alexandri (L

Julányos árok.

Remo tudja má- „Palac

vizum DEU

a fu

Telefon

Műve festmény

estélyi ruhá kendőkre, legújabb p szerint, ere zással készi kézimunkák festését és válla

Pasztör iparmű

Strada Milk Arany Ján

Magá meg hogy gyári árba mindennemű va-damaszt- és k

30, 60, 90 150 n

beosztott heti fizetési feltétele megy

Textil Ce gyári leral

Bulev, Reg. Fe

Rosenfeld

Alexandri (Telcky)-utca 25.